

RTG a jejich čtení

MDDr. Julie Bartáková

STK FNUSA

LF MU

Konzervační oddělení

OPG (ortopantomogram)

- Snímek horní a dolní čelisti, přilehlých dutin, temporomandibulárního kloubu

Orientace

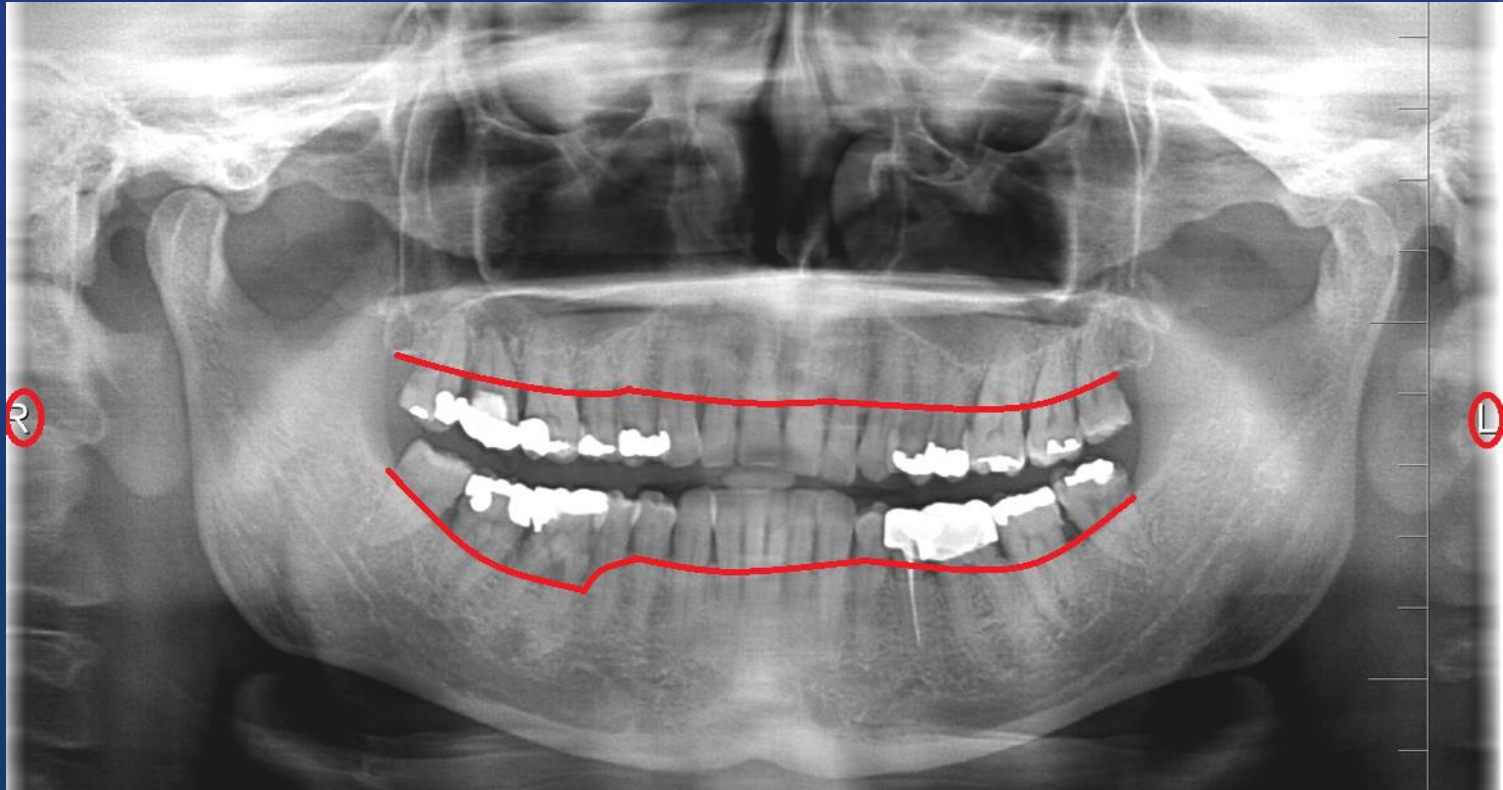
Orientace špatně

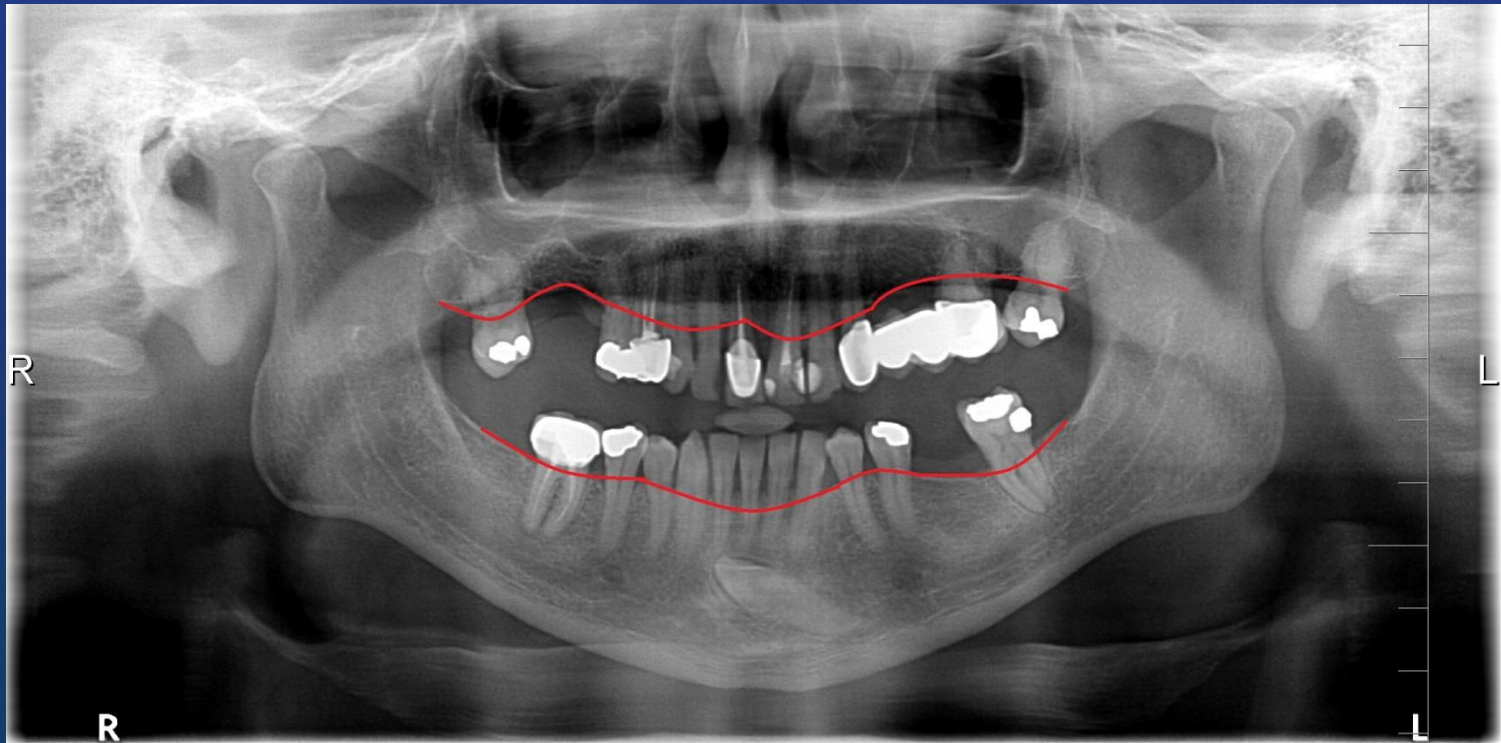
Orientace špatně

Úroveň alveolární kosti

Úroveň alveolární kosti

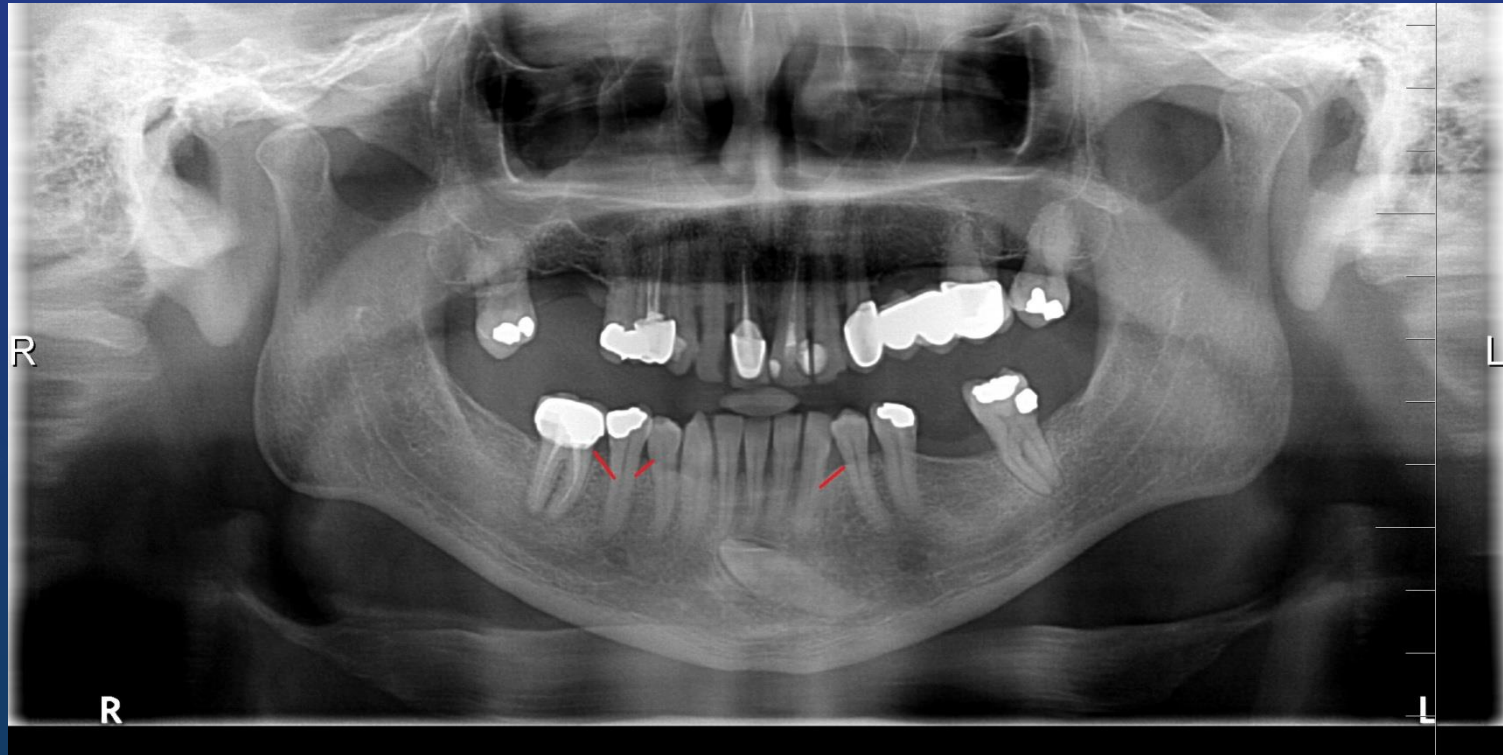

Resorbce alveolární kosti horizontální

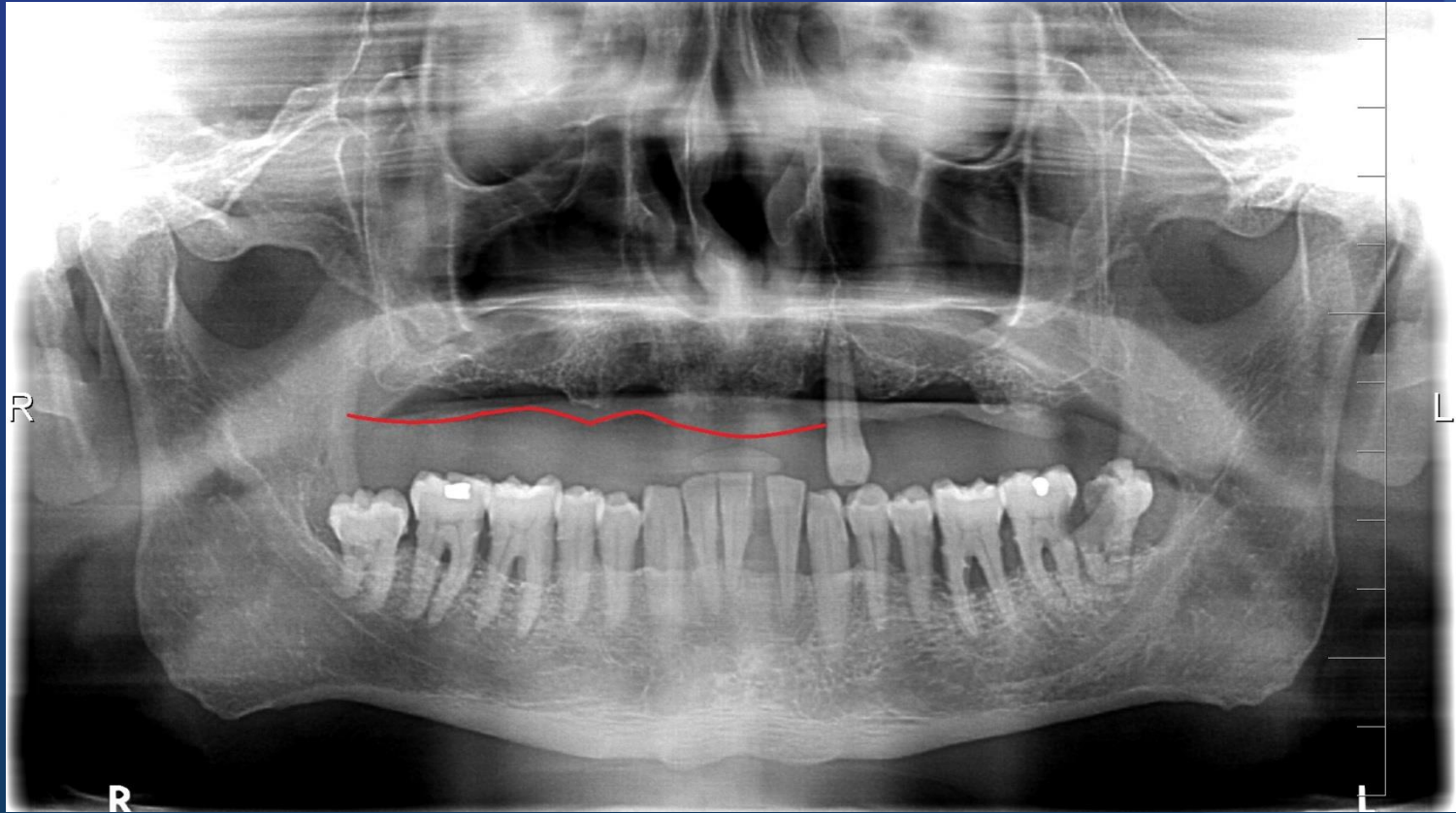

Resorbce alveolární kosti vertikální

Úroveň sliznice

Hygiena ???

Podle RTG nelze určit - lze usuzovat podle následujících nálezů:

- Počet zubů v DÚ
- Počet a rozsah kazů a sekundárních kazů
- Počet výplní
- Typ a rozsah výplní: I.,II.,III.,IV.,V.,VI. třída
- Počet endodonticky (ne)ošetřených zubů
- Kvalita endodontického ošetření
- Počet radixů
- Množství a typ protetických prací
- Přítomnost zubního kamene

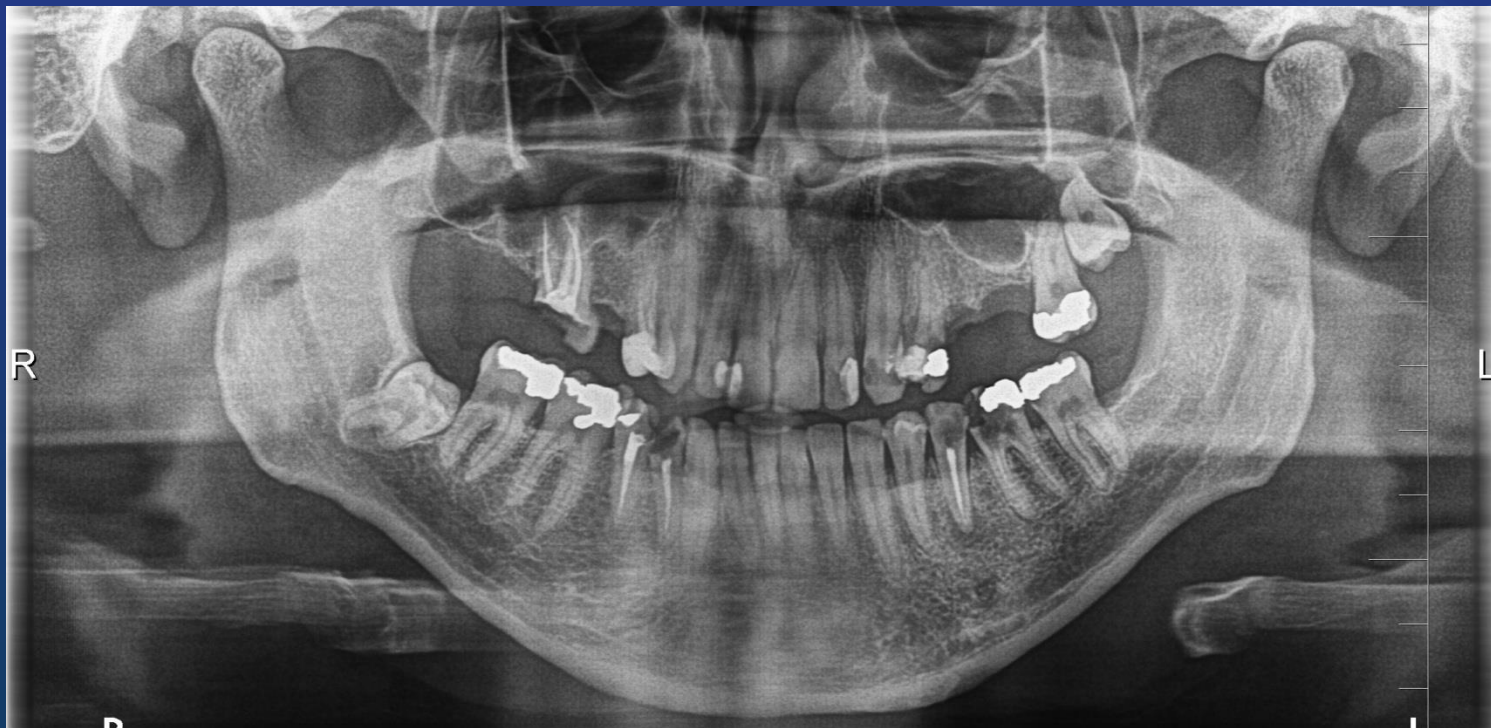
Hygiena pravděpodobně **dobrá**

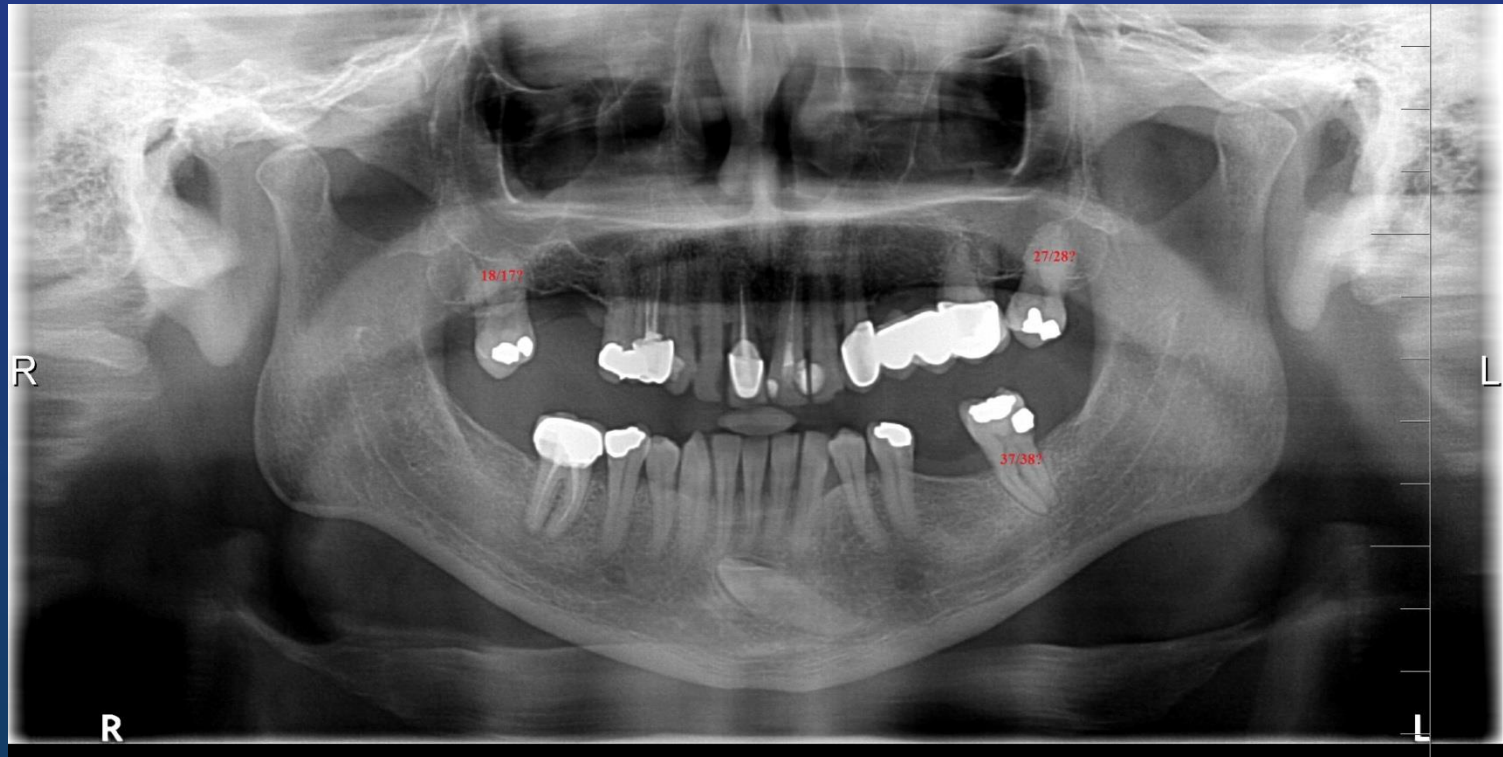
Hygiena pravděpodobně **průměrná**

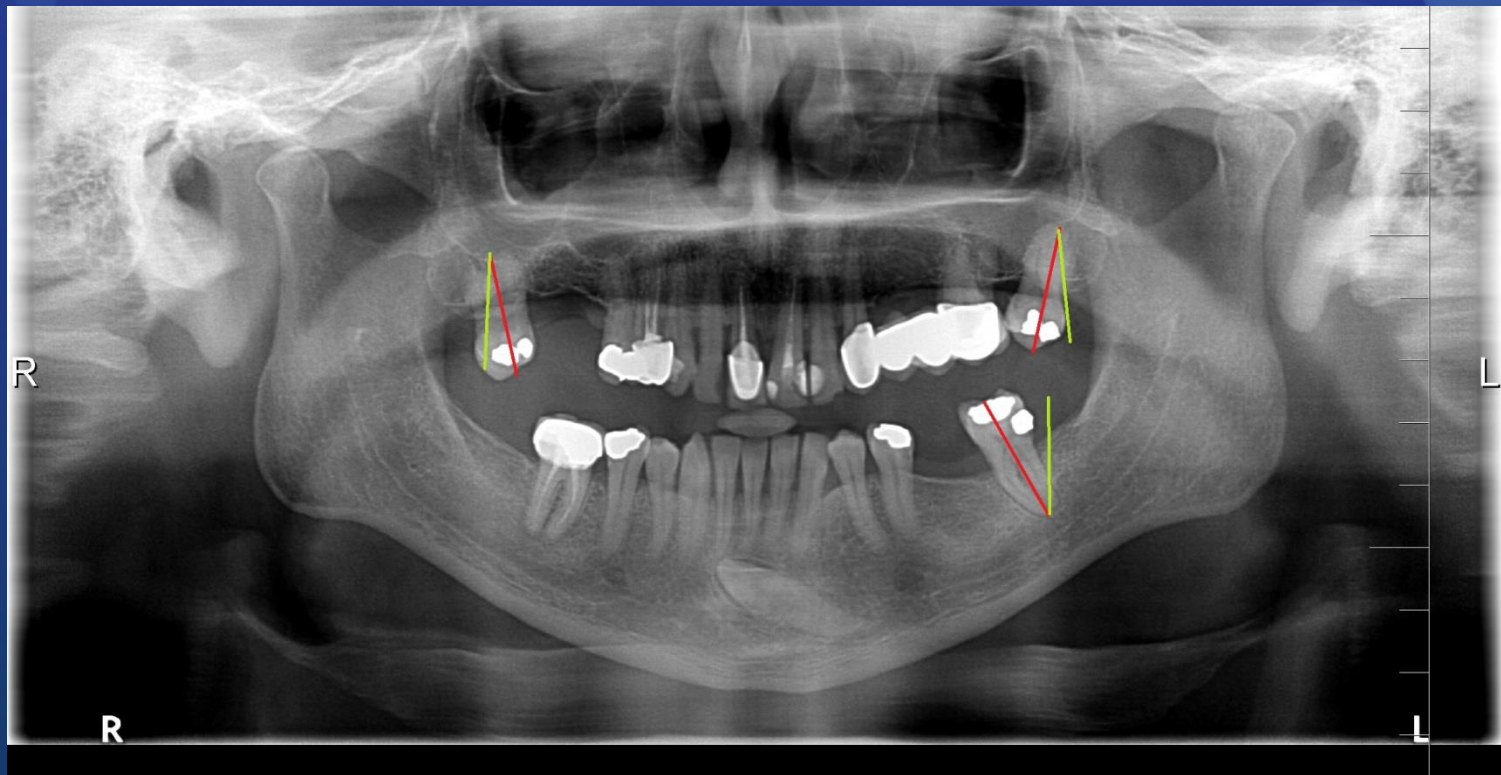
Malhygiena s největší pravděpodobností

Určení zubů

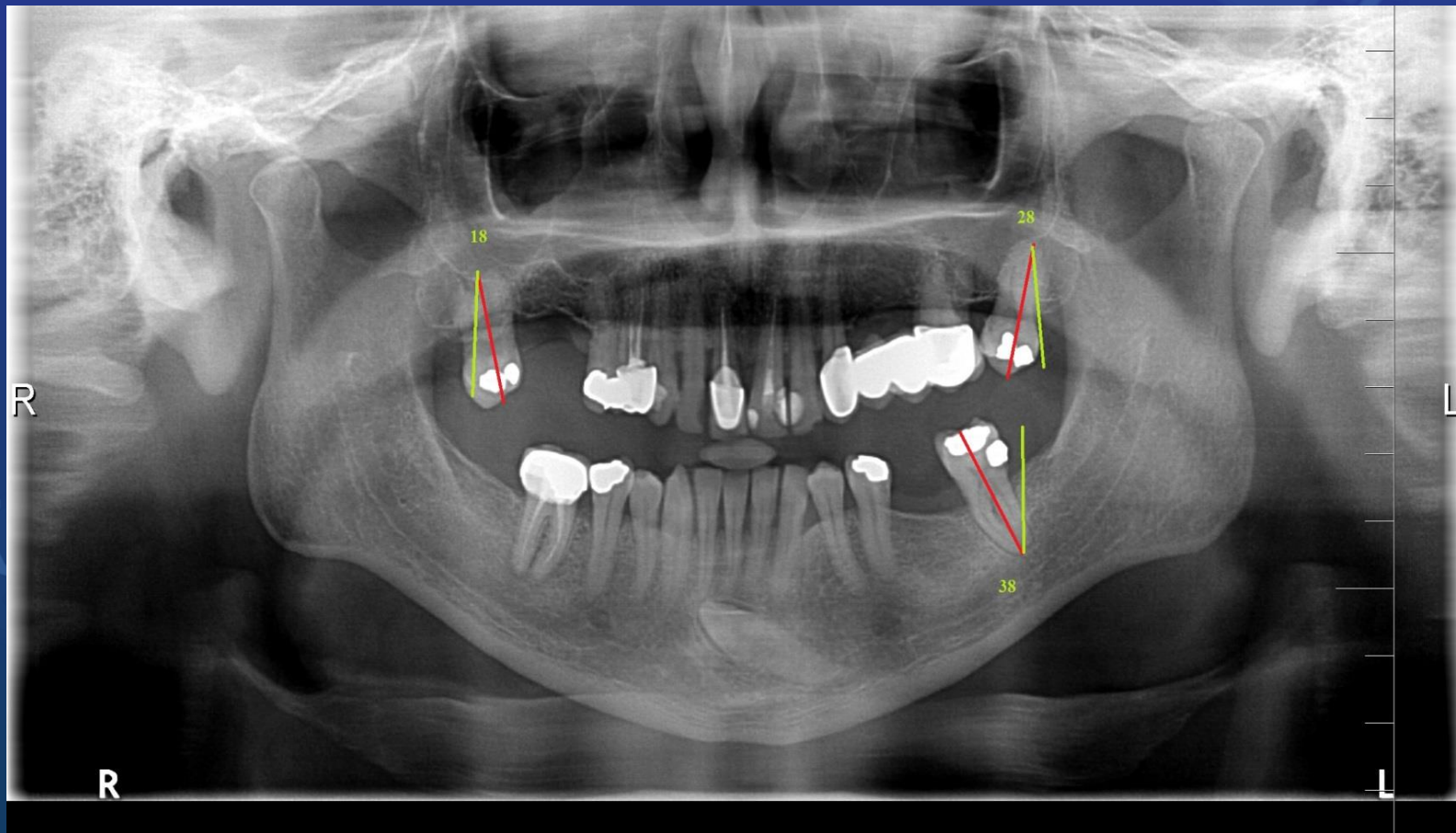
Určení zubů ?

Červeně - osa zubu ve stávající pozici, po posunu a sklonění do mezery po předchozím (extrahovaném) zubu
Zeleně - pravděpodobná původní pozice zubu, po narovnání osy zubu do fyziologické polohy (**pouze orientační pomůcka, nemusí vždy odpovídat**)

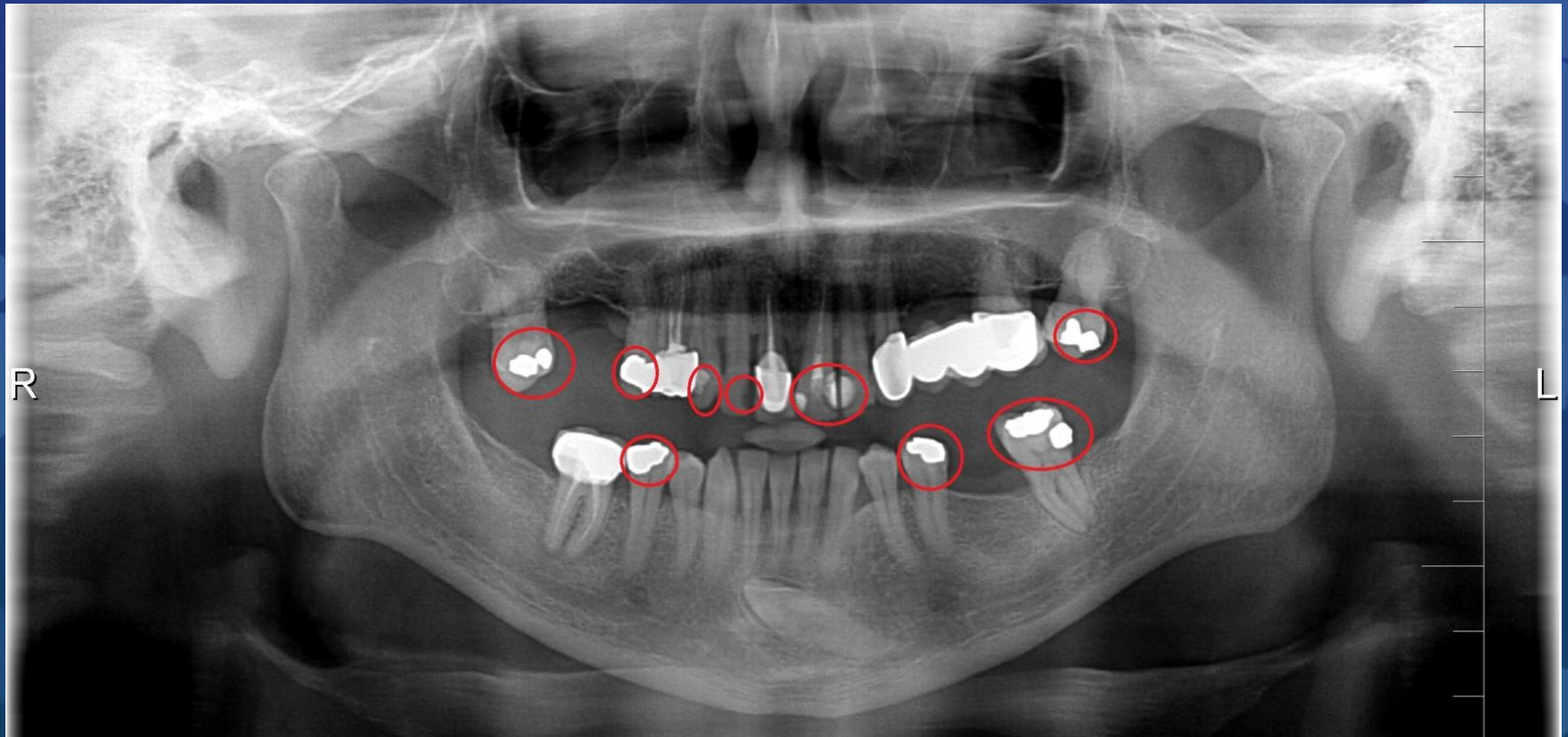
Určení zubů

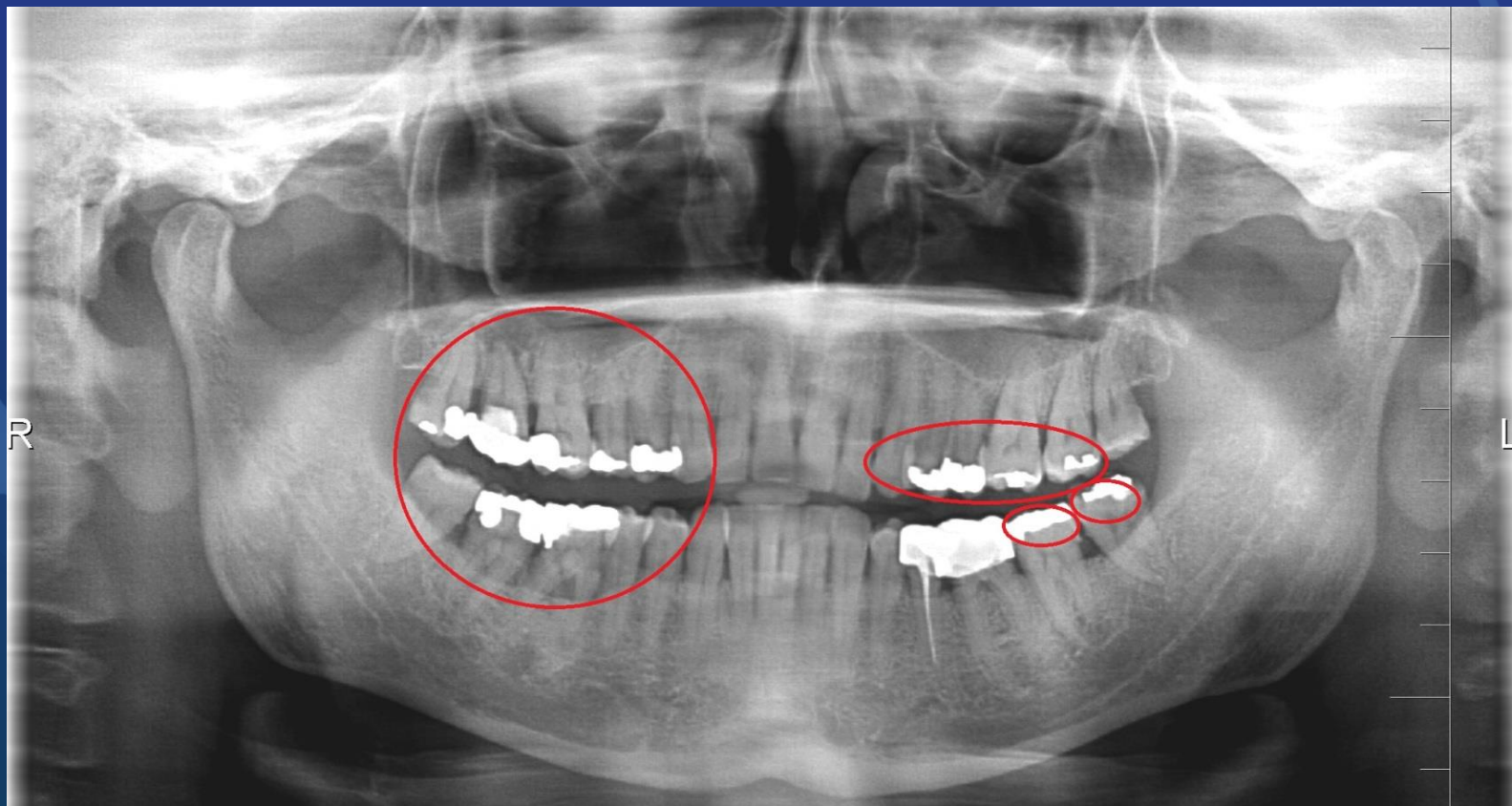
Červeně - původní osa zubu

Zeleně - pravděpodobná původní pozice a označení zubu

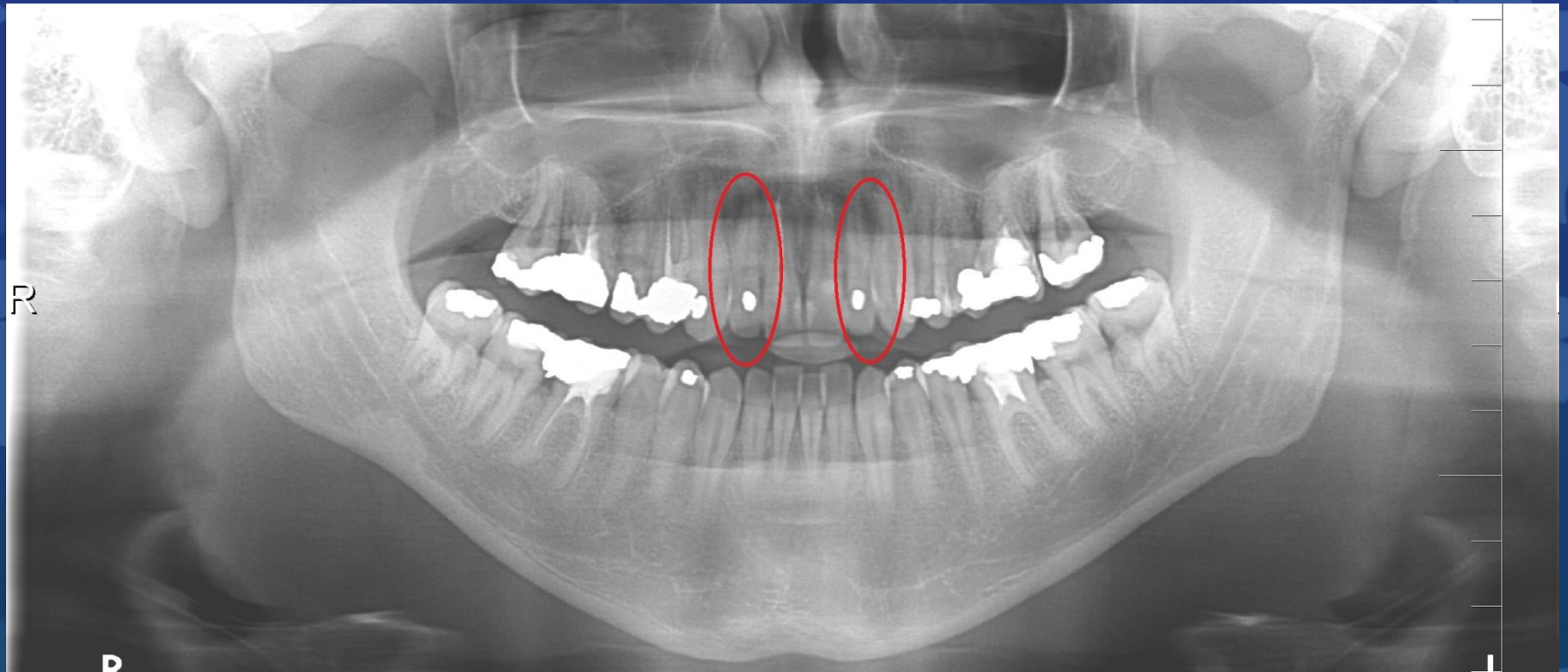
Výplně

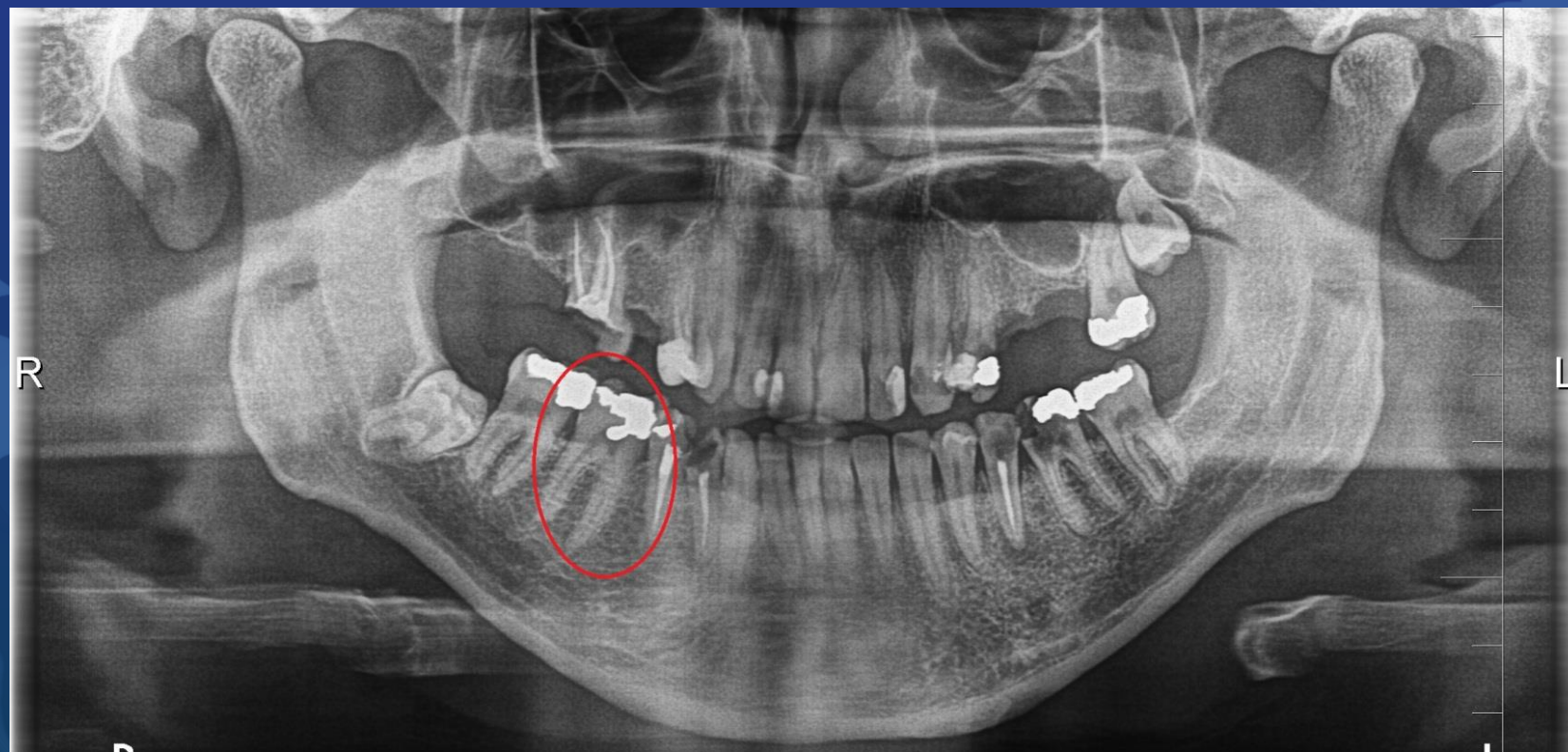
AMG výplně

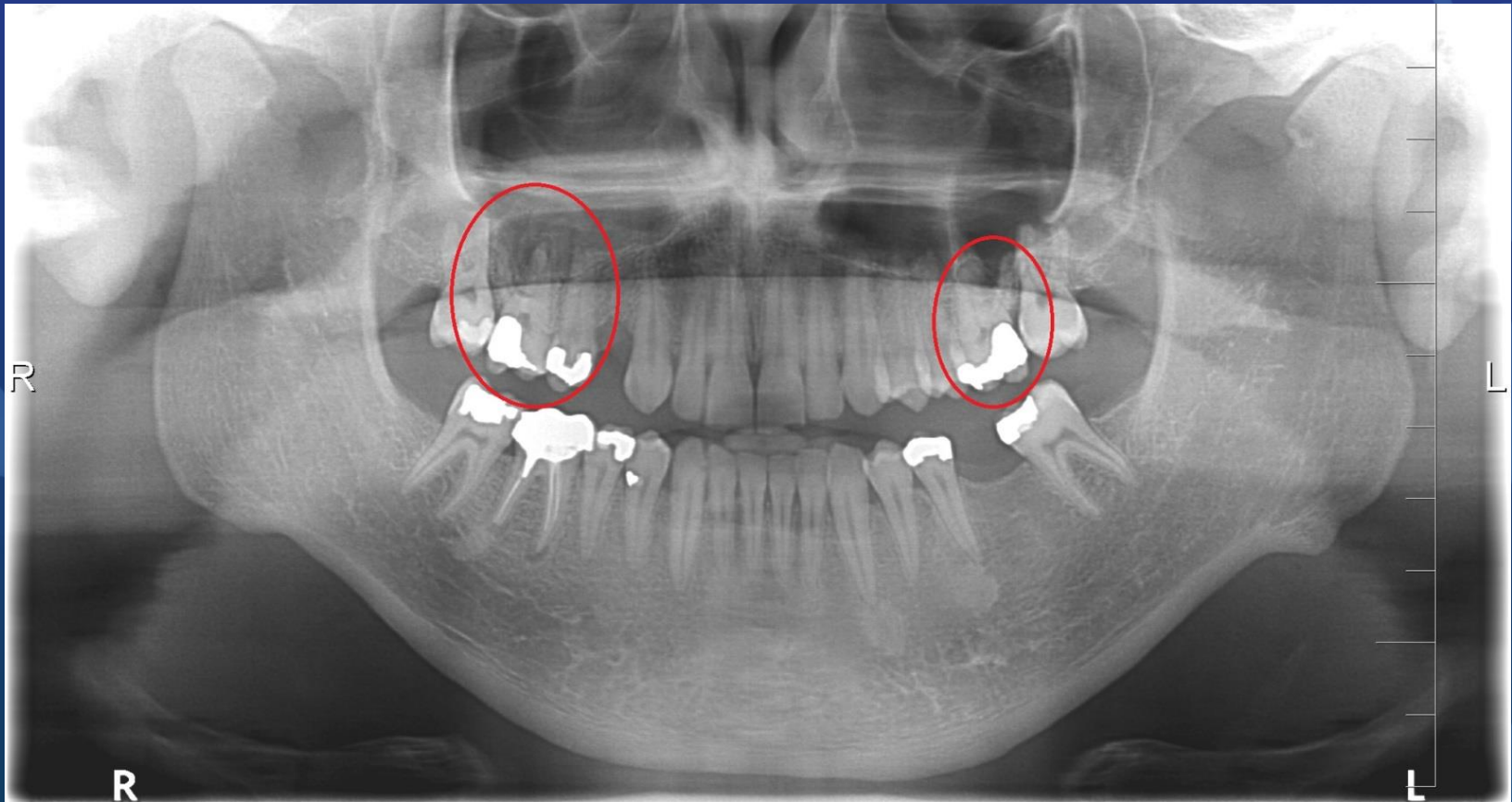
Výplň foramen caecum

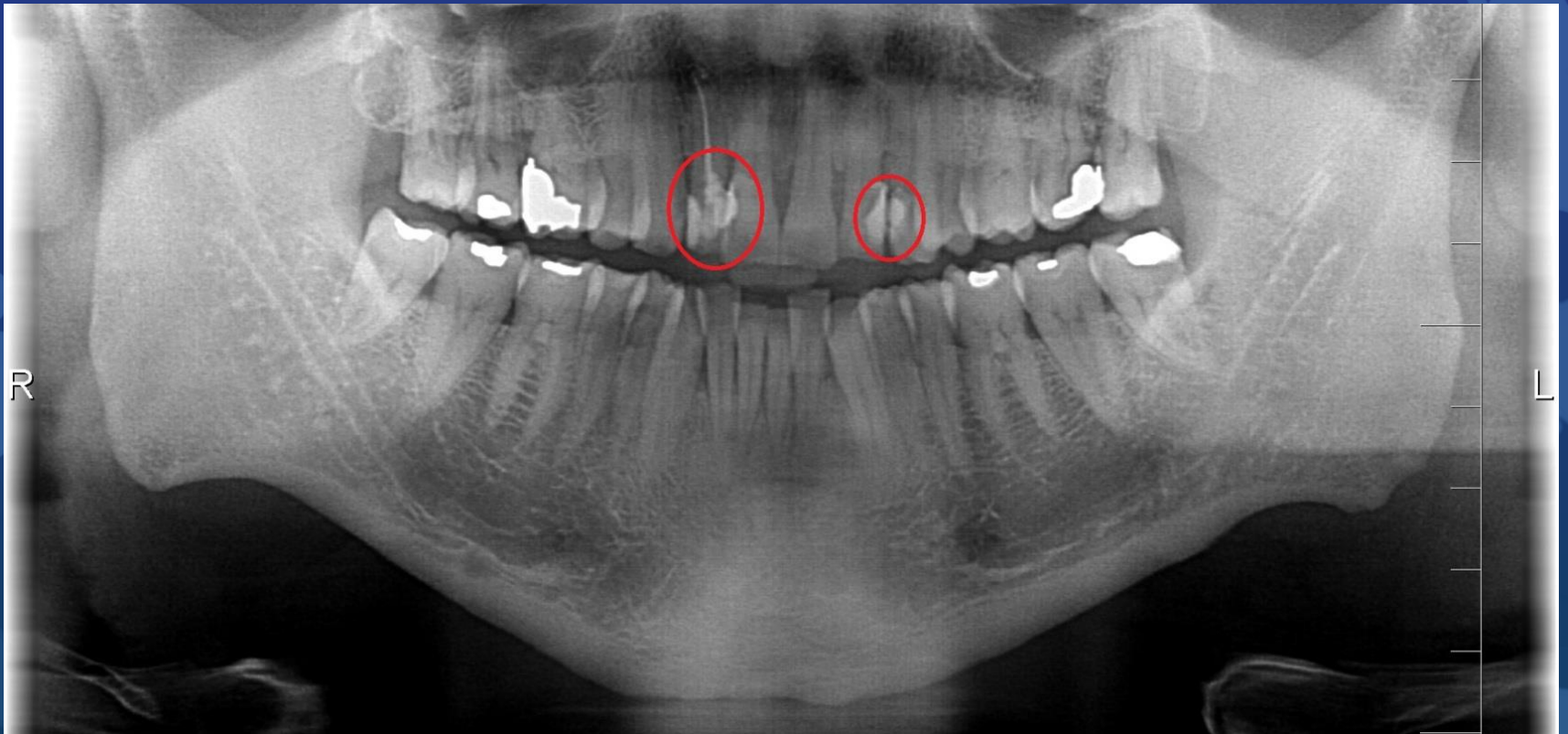
Výplň foramen caecum

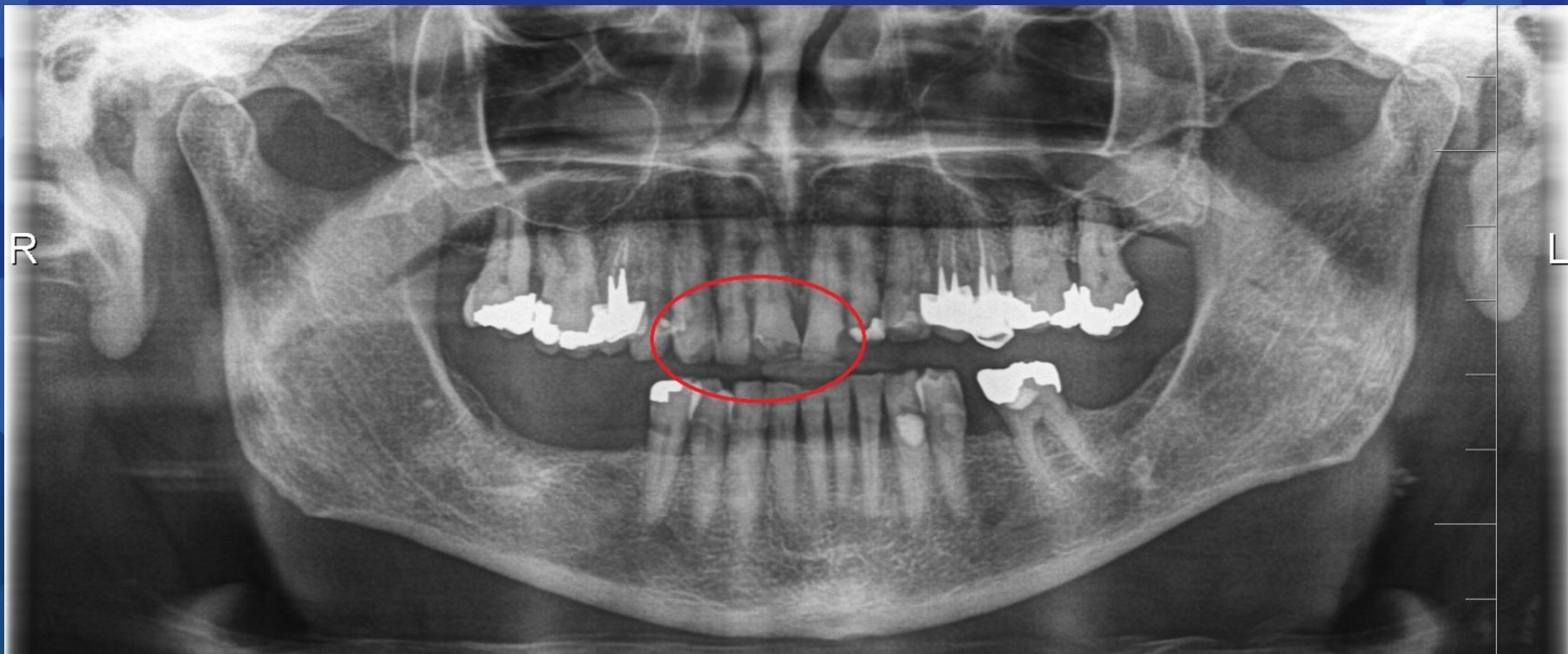
Výplň zasahující do těsné blízkosti dřeňové dutiny

Kompozitní výplně RTG kontrastní

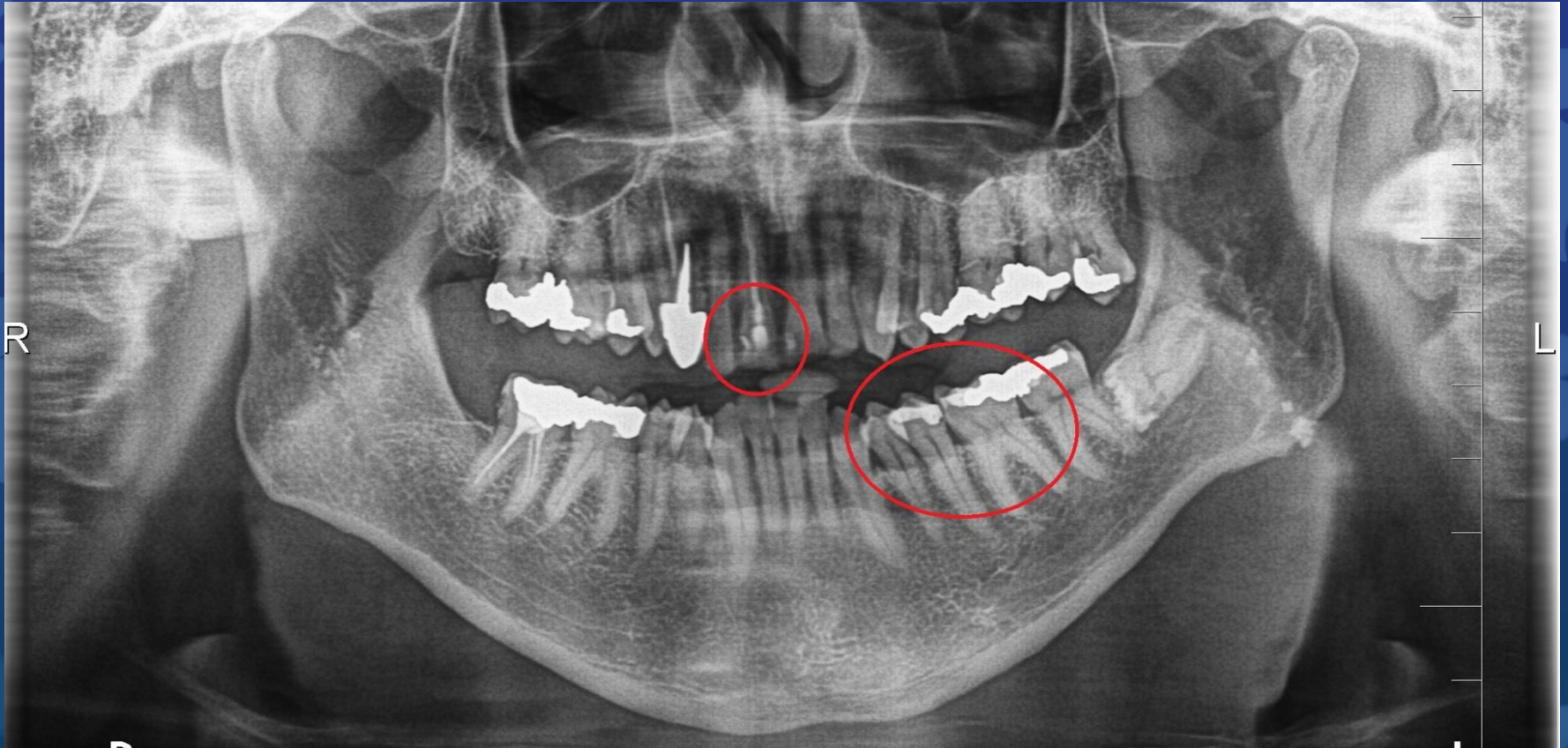

Kompozitní výplně RTG nekontrastní

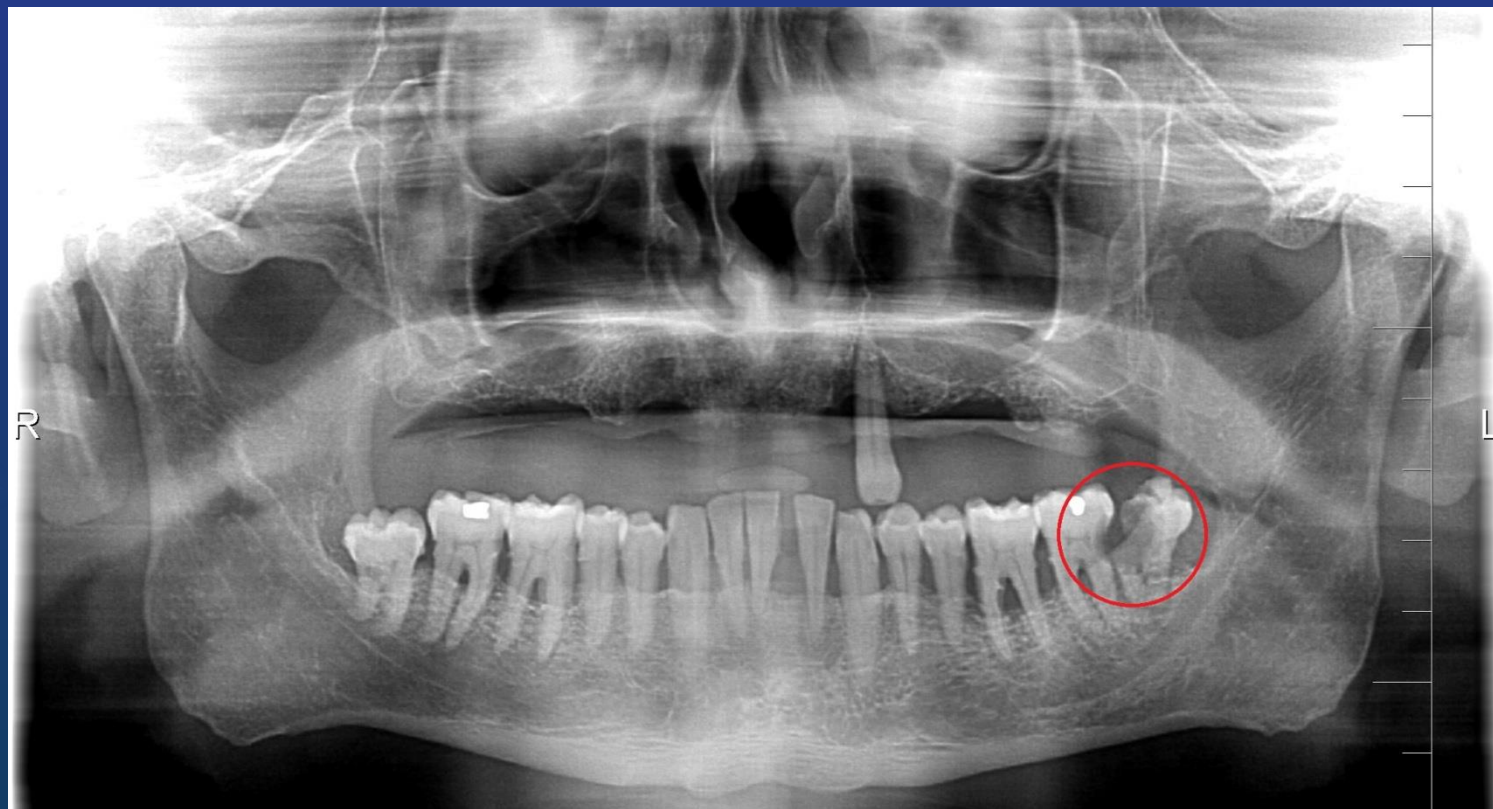

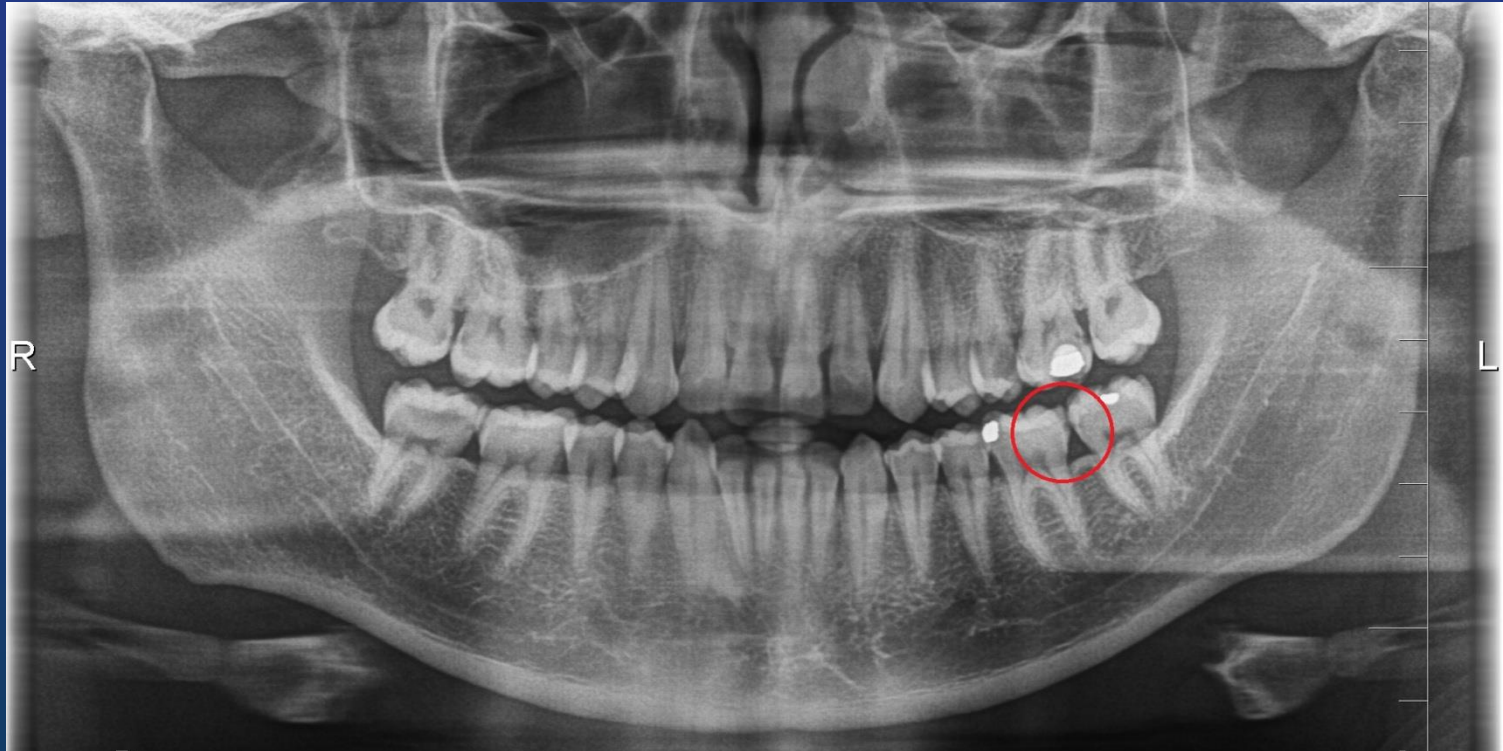
GIC výplně

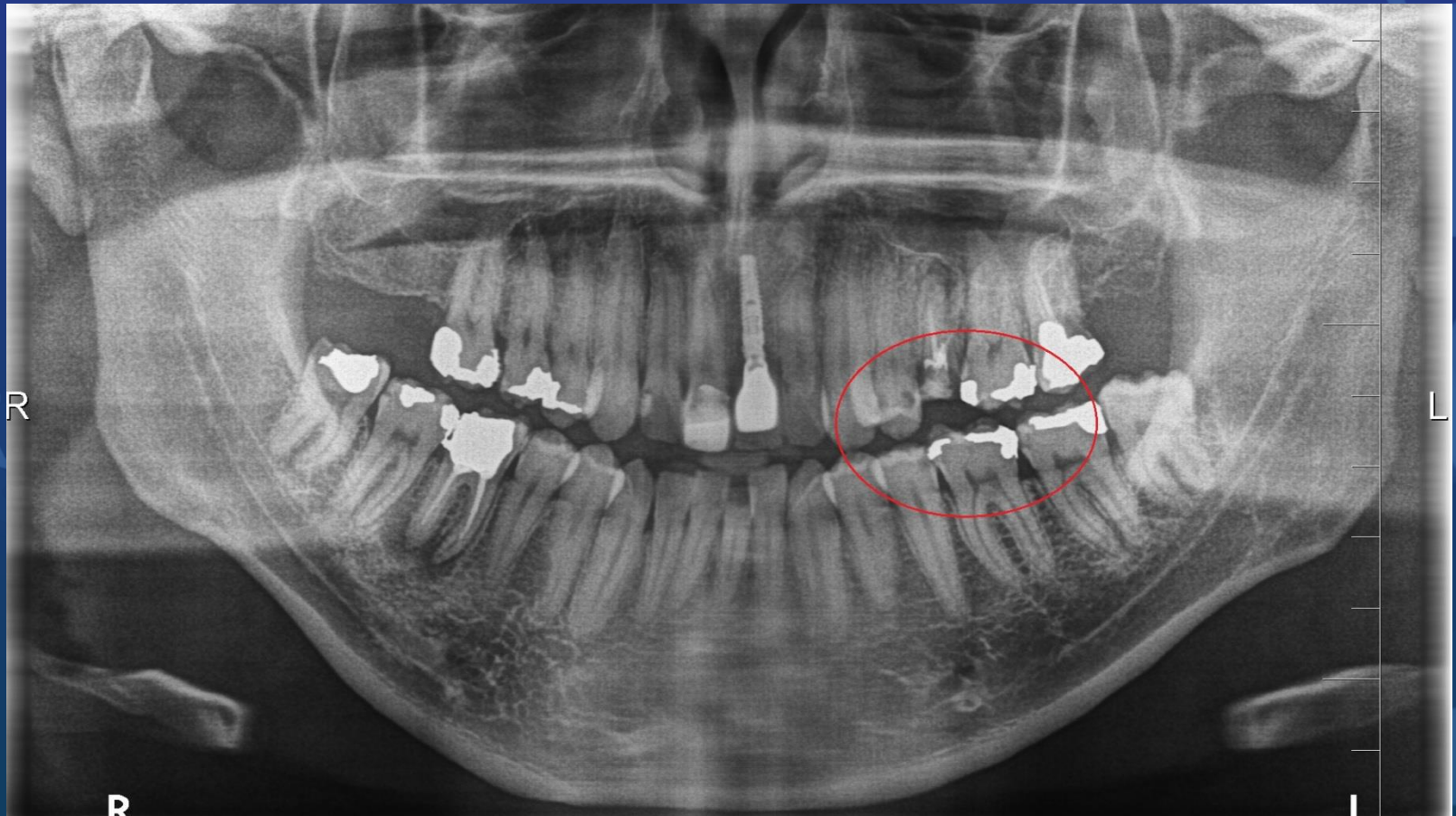
Kariesní léze rozsáhlá

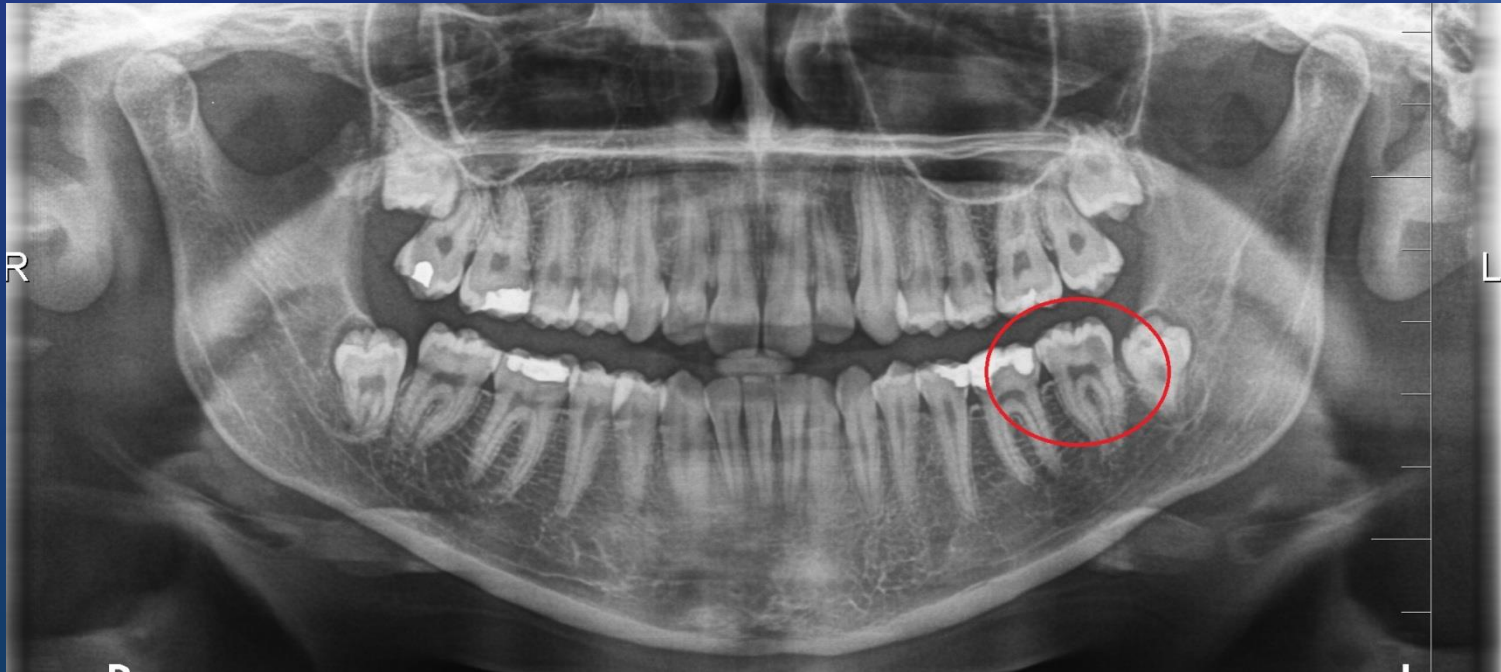
Kariesní léze – malého rozsahu

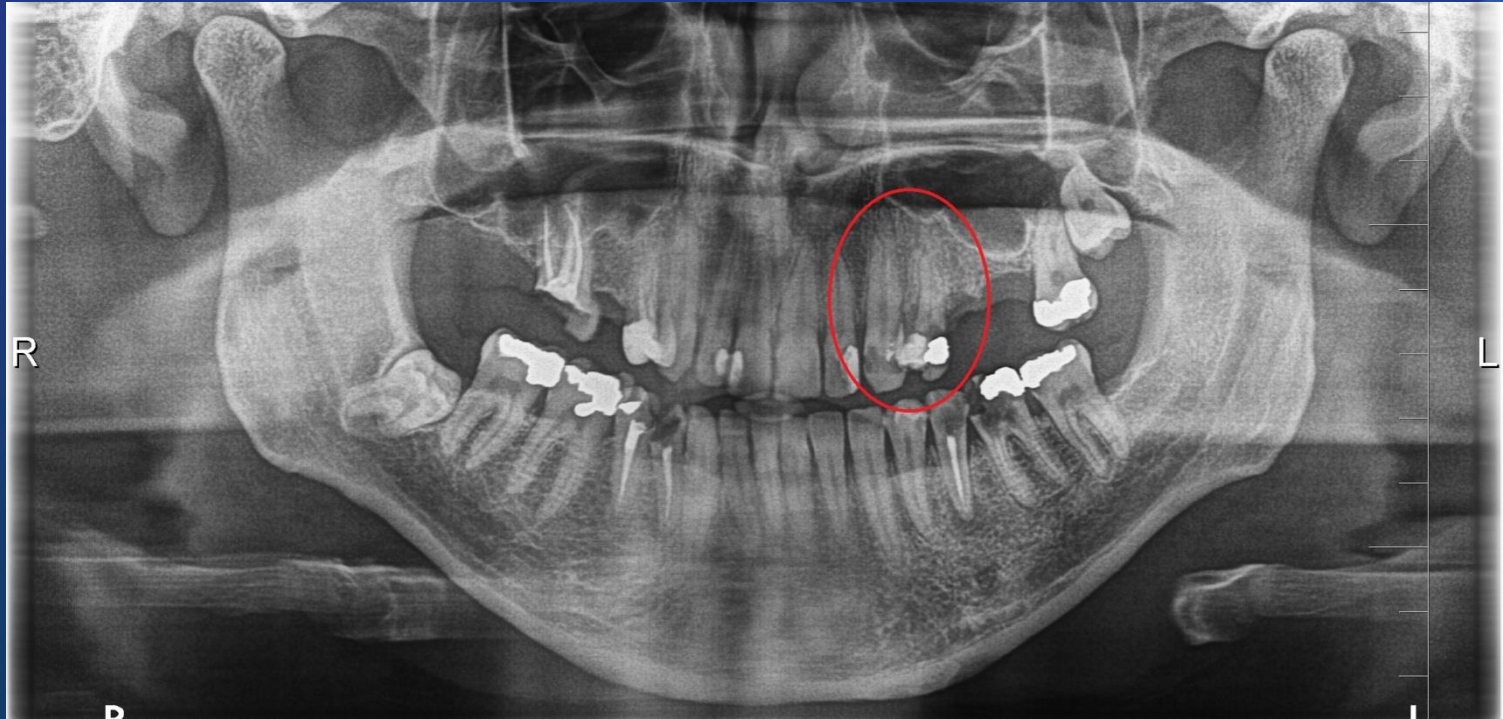
Kariesní léze – většího rozsahu

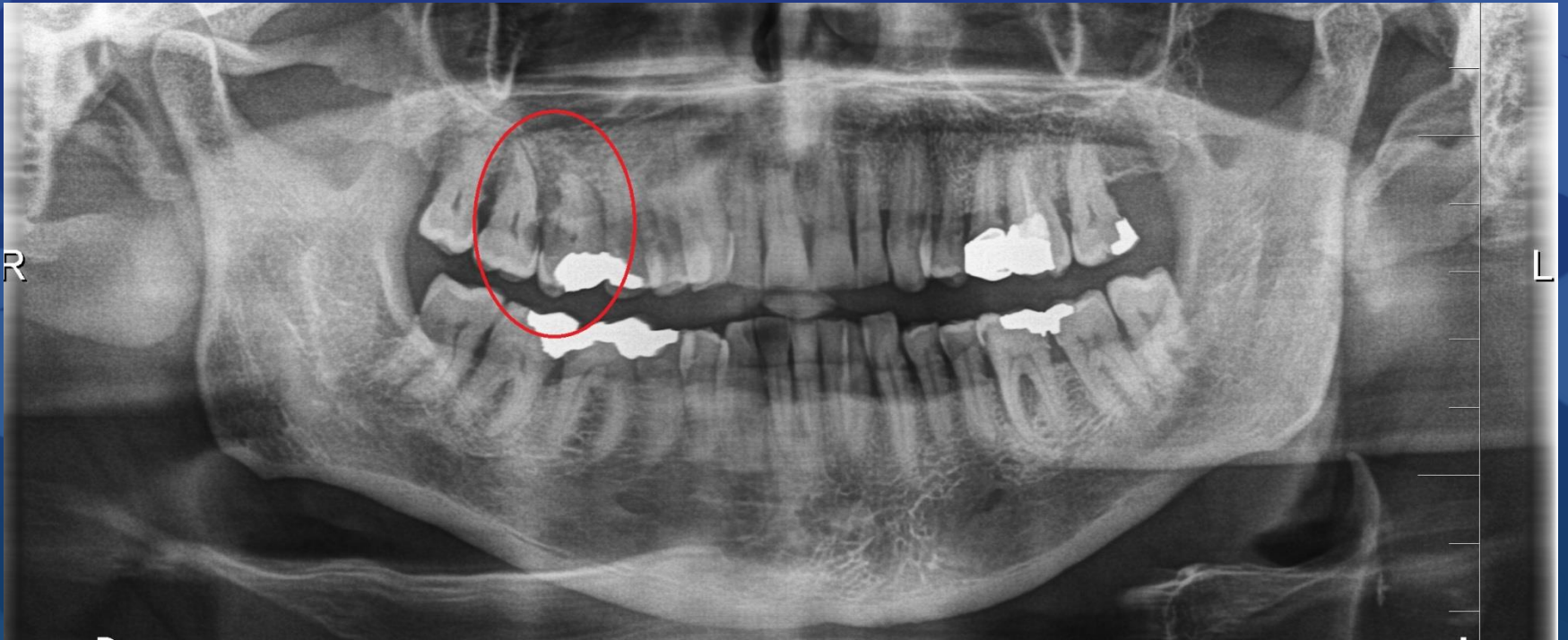
Kariesní léze – caries pulpae proxima

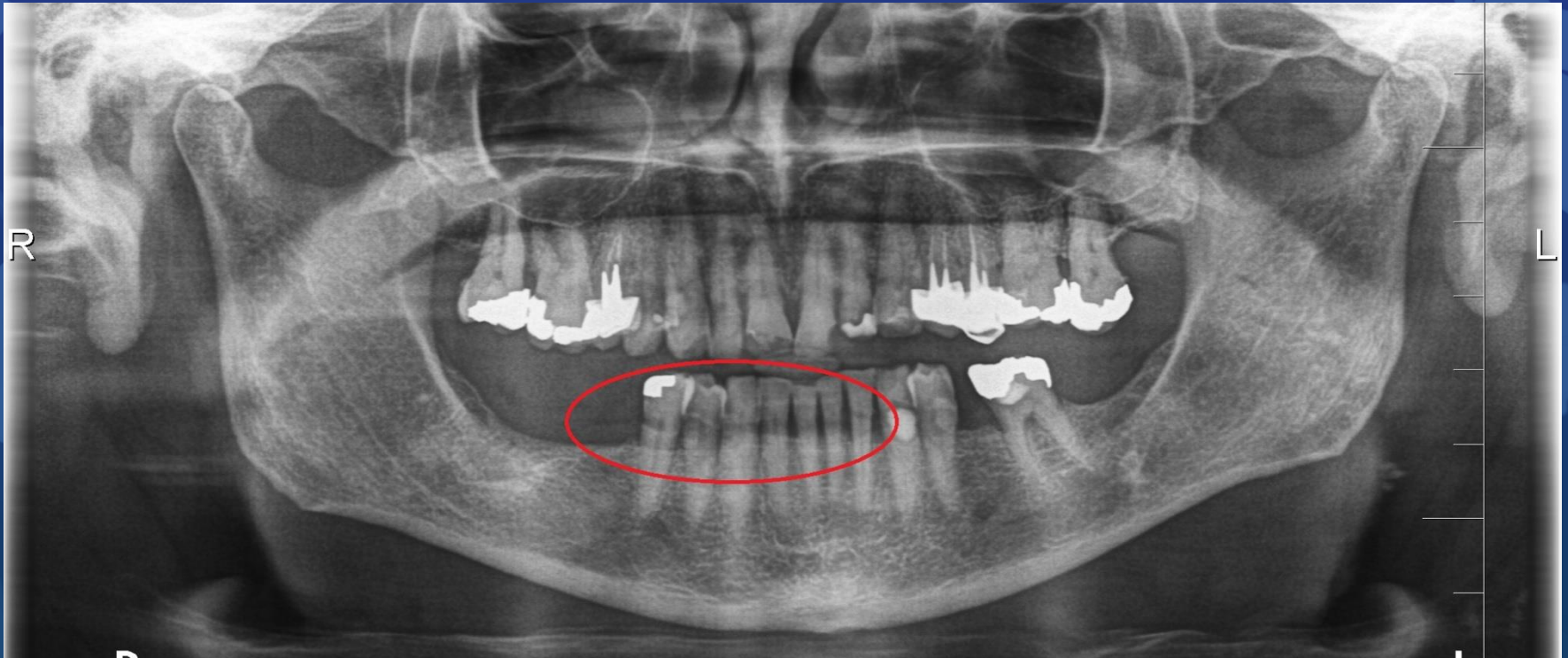
Kariesní léze – caries pulpae proxima

Kariesní léze – caries pulpae penetrans

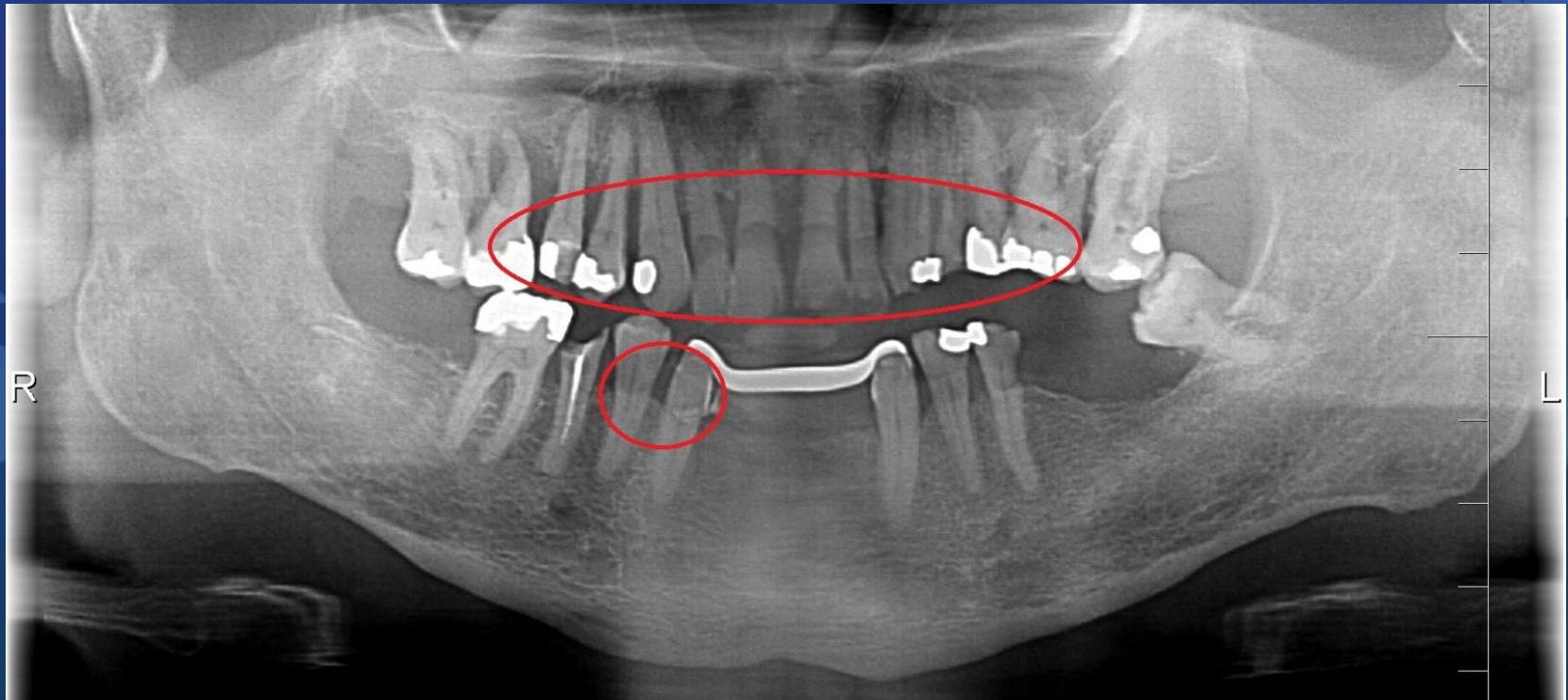

Kariesní léze - V.třída

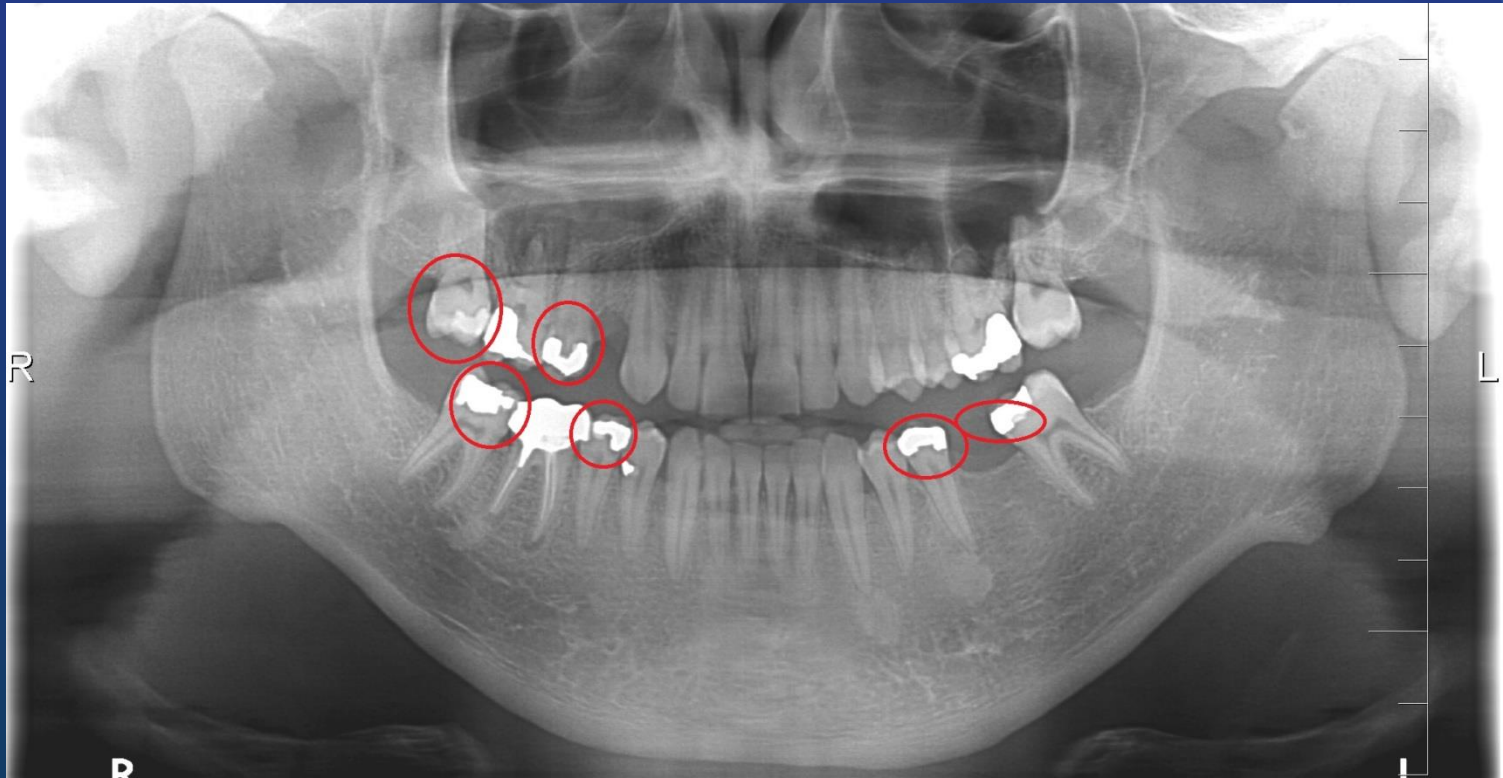

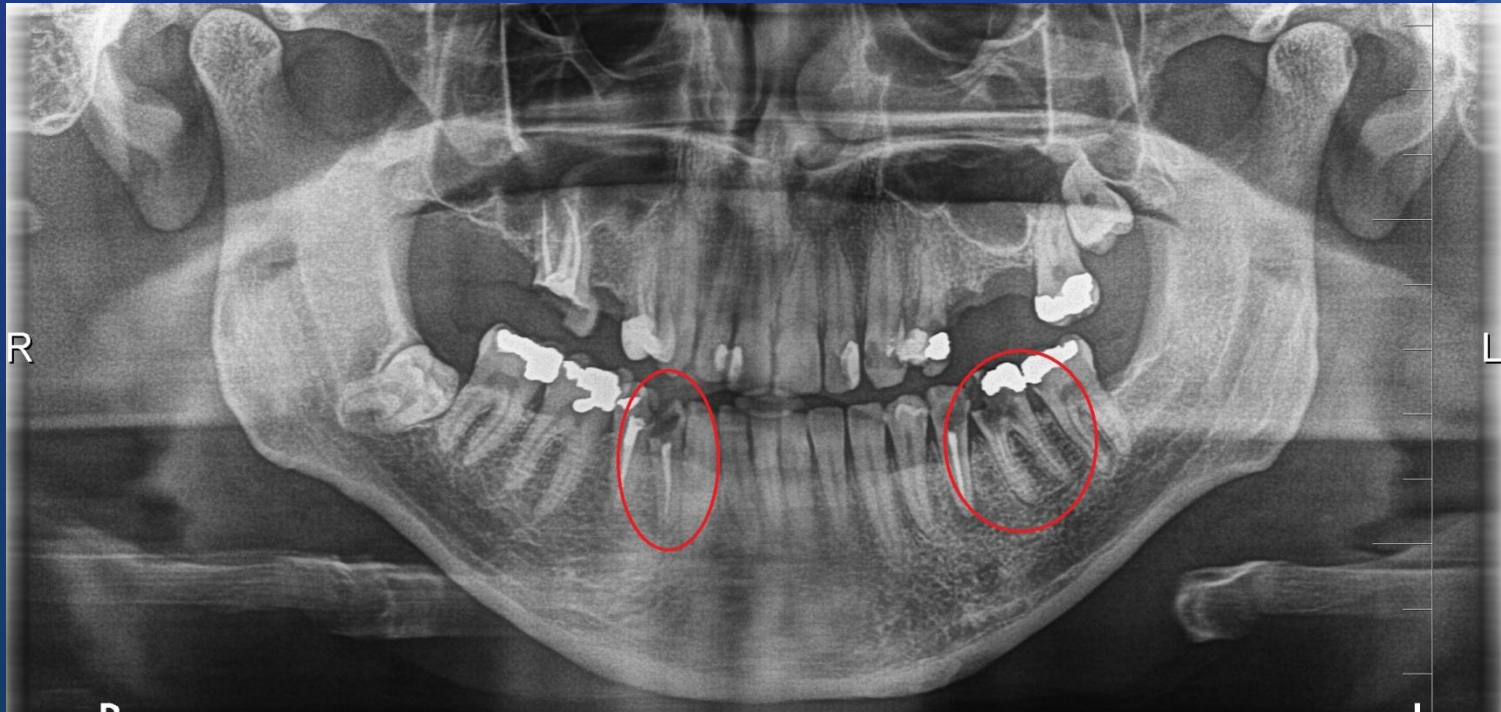
Kariesní léze - V.třída

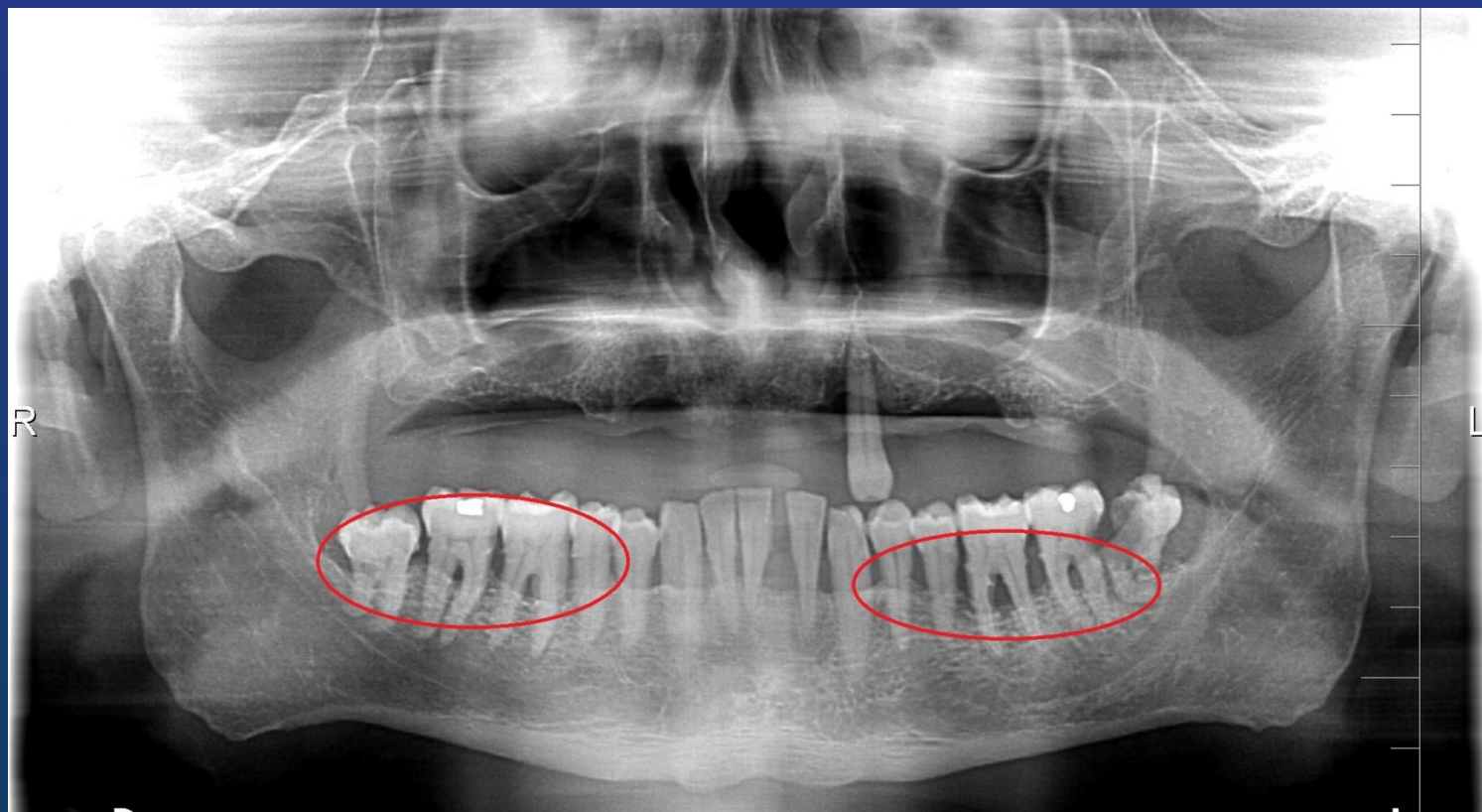
Kariesní léze – caries secundaria

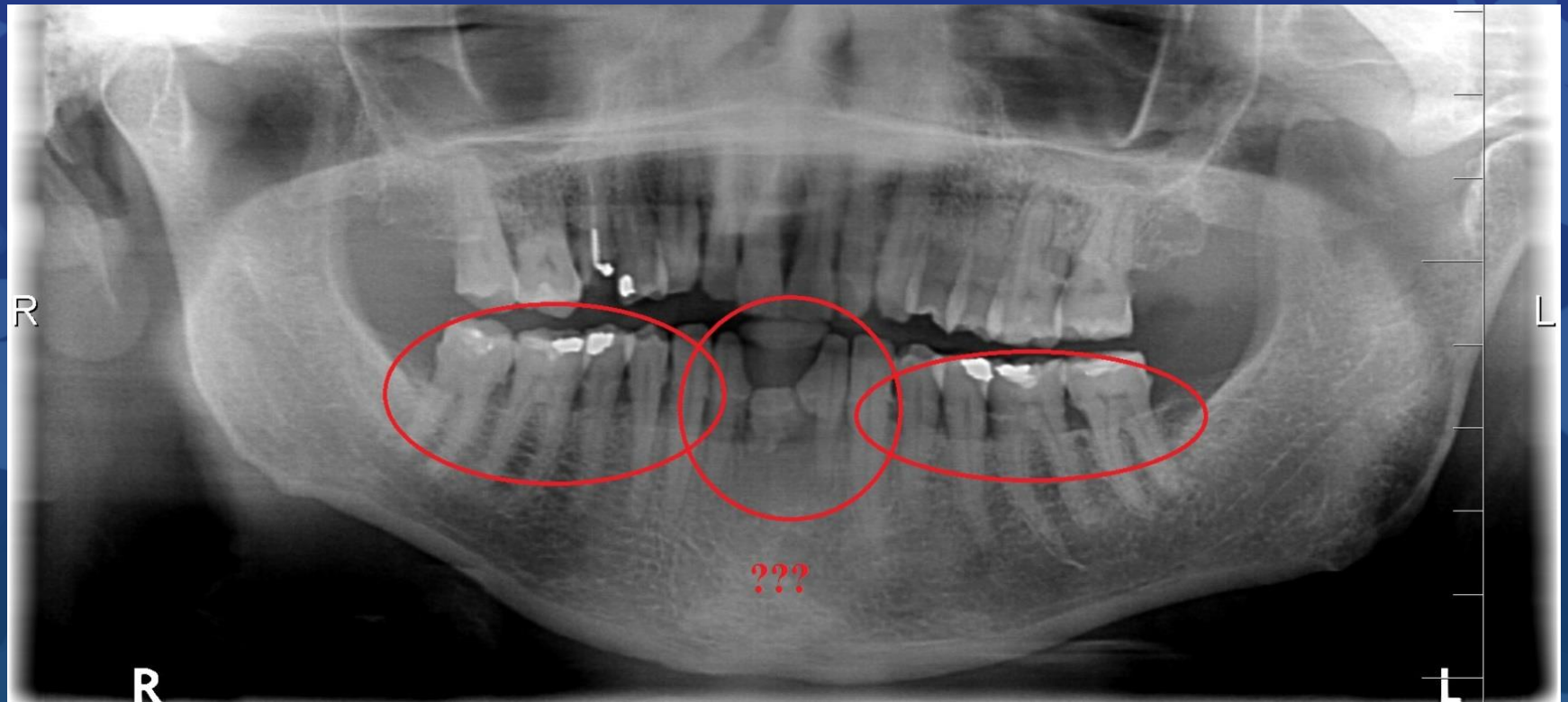
Kariesní destrukce korunky

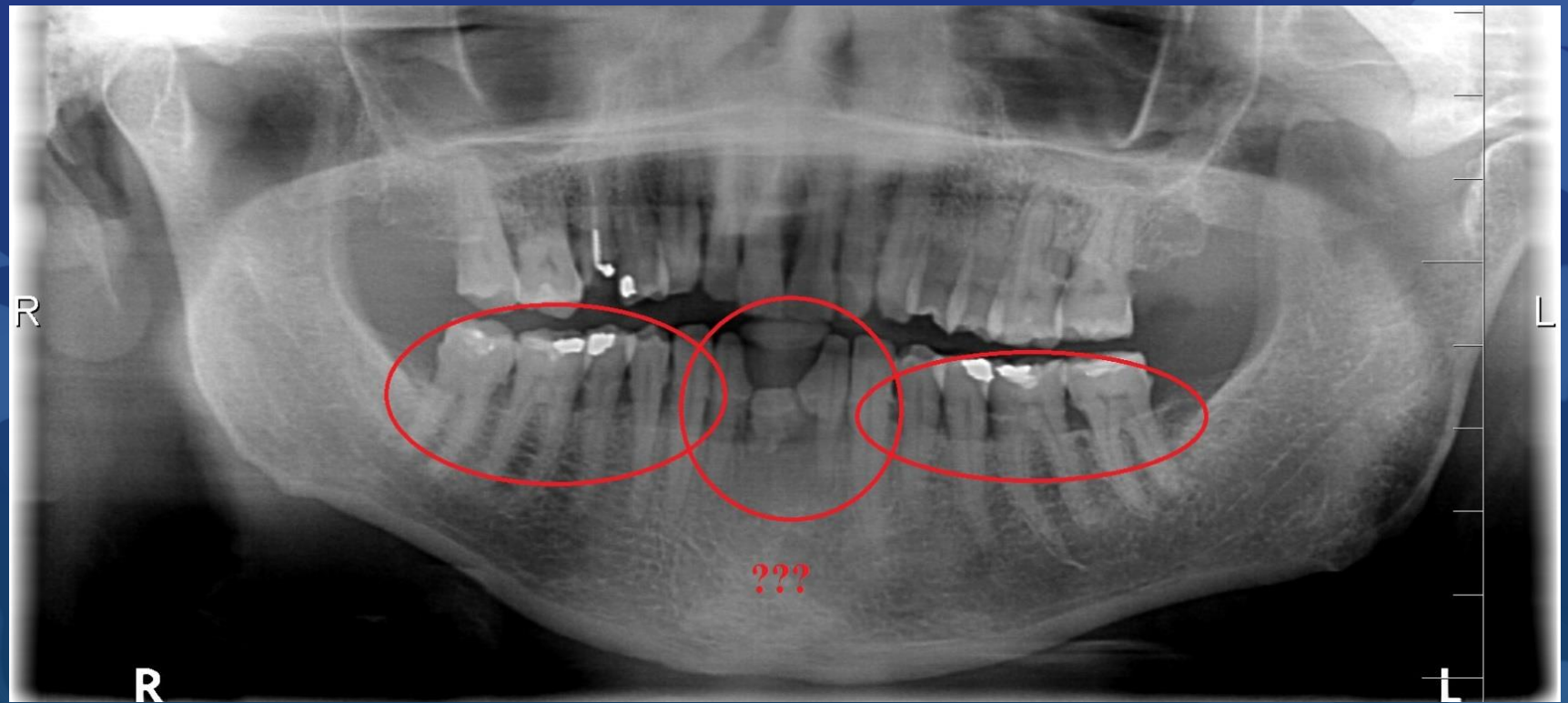
Zubní kámen

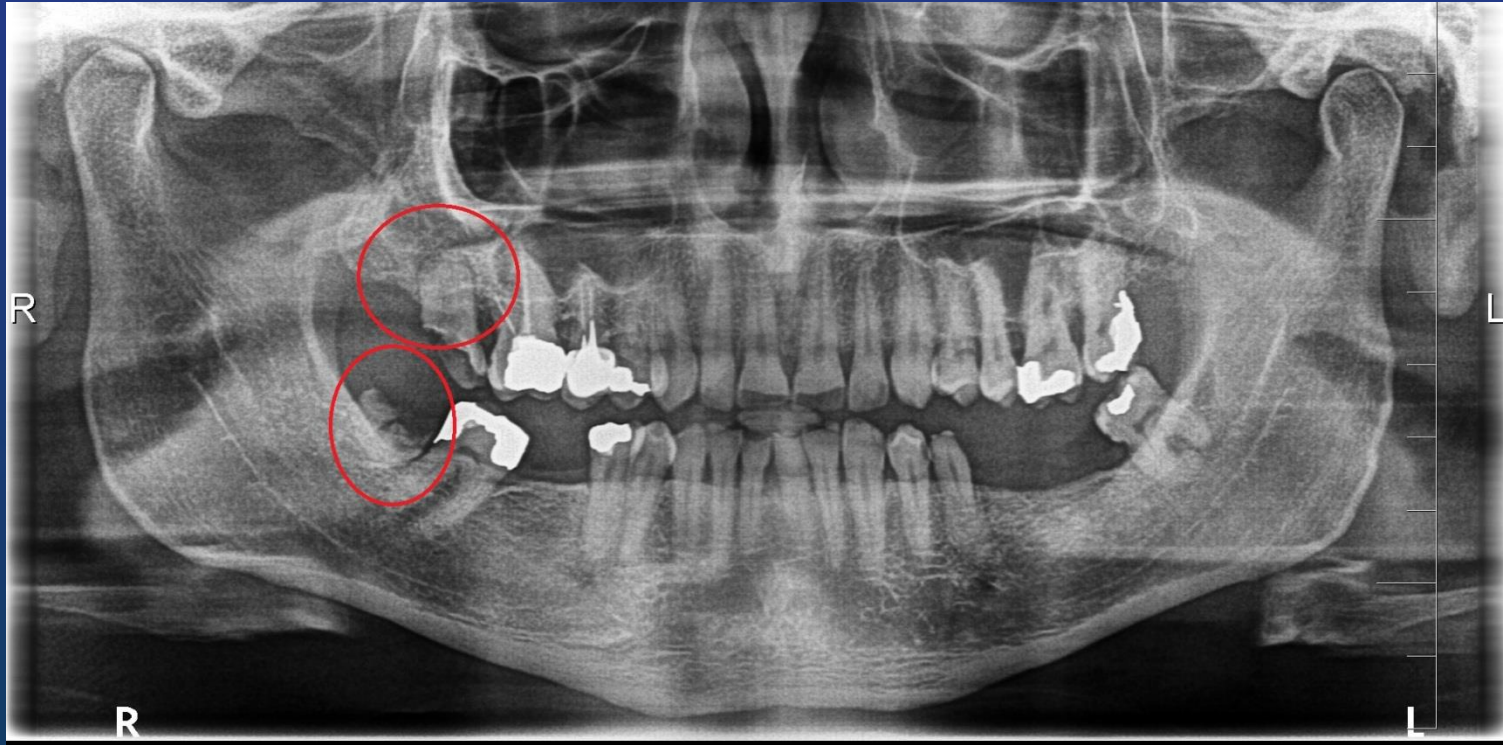
Zubní kámen a (určete, co se nachází mezi zuby 32 a 42?)

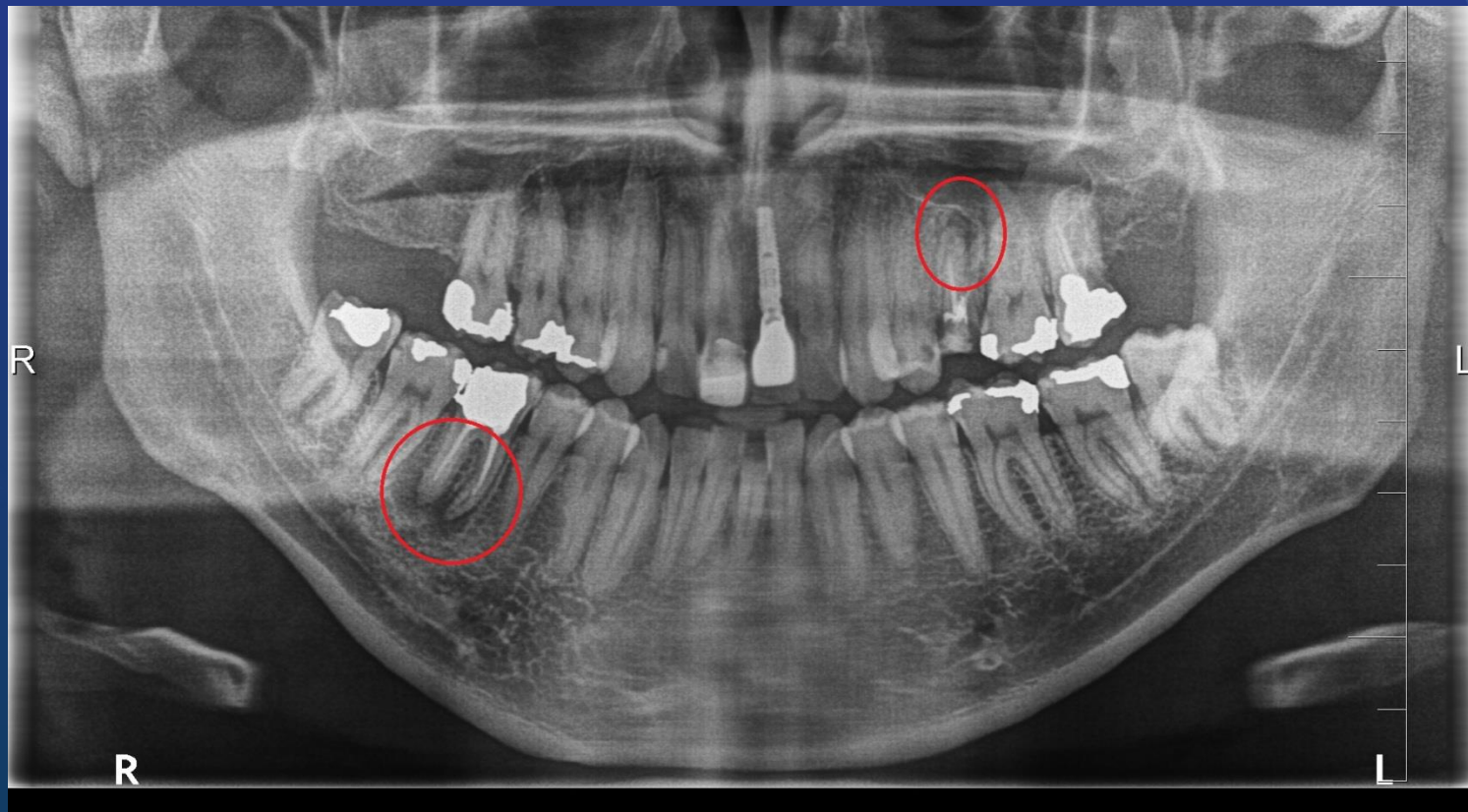
Zubní kámen a (zubní kámen v oblasti 32 až 42)

Radix

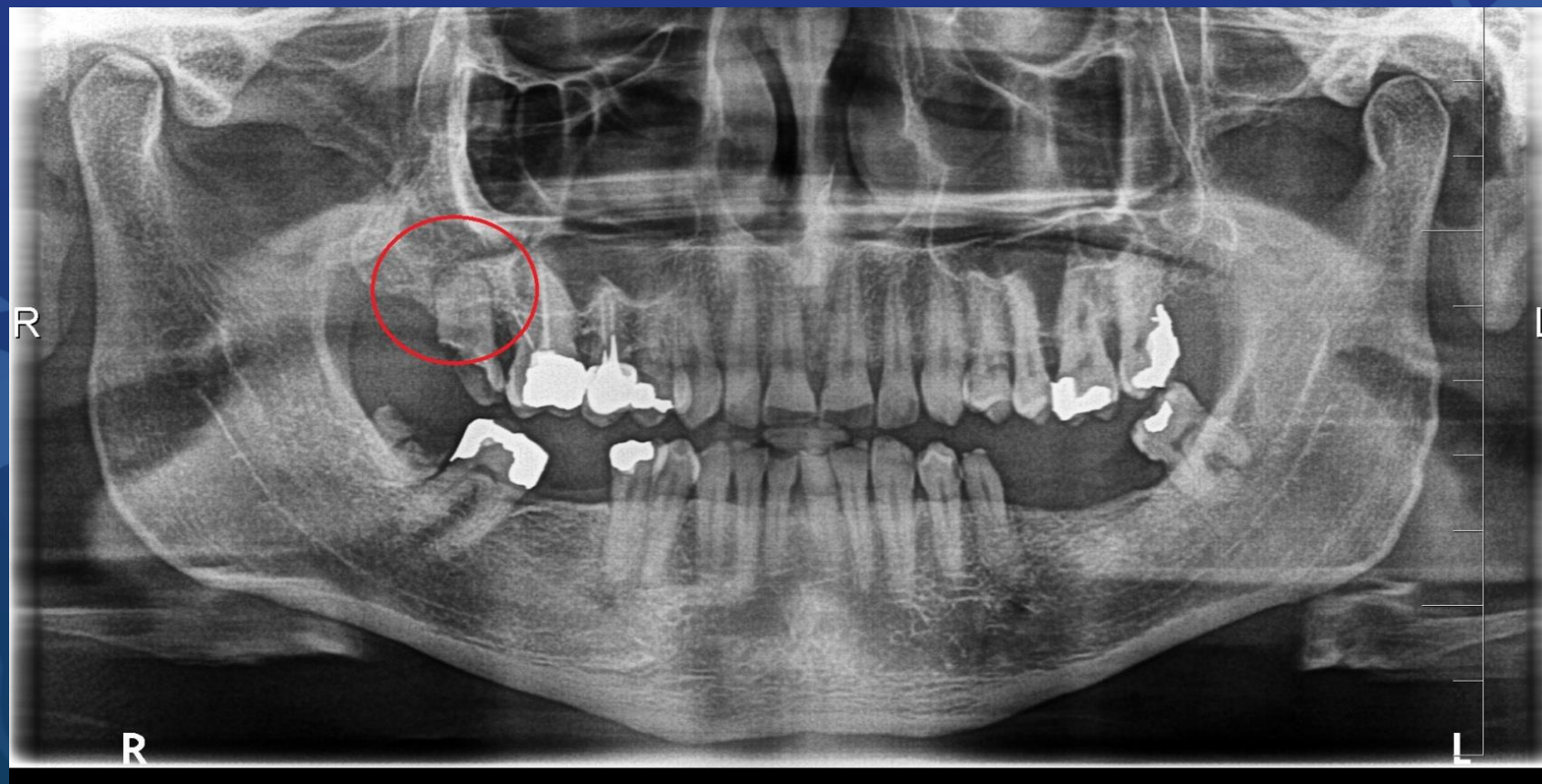

Periapikální projasnění

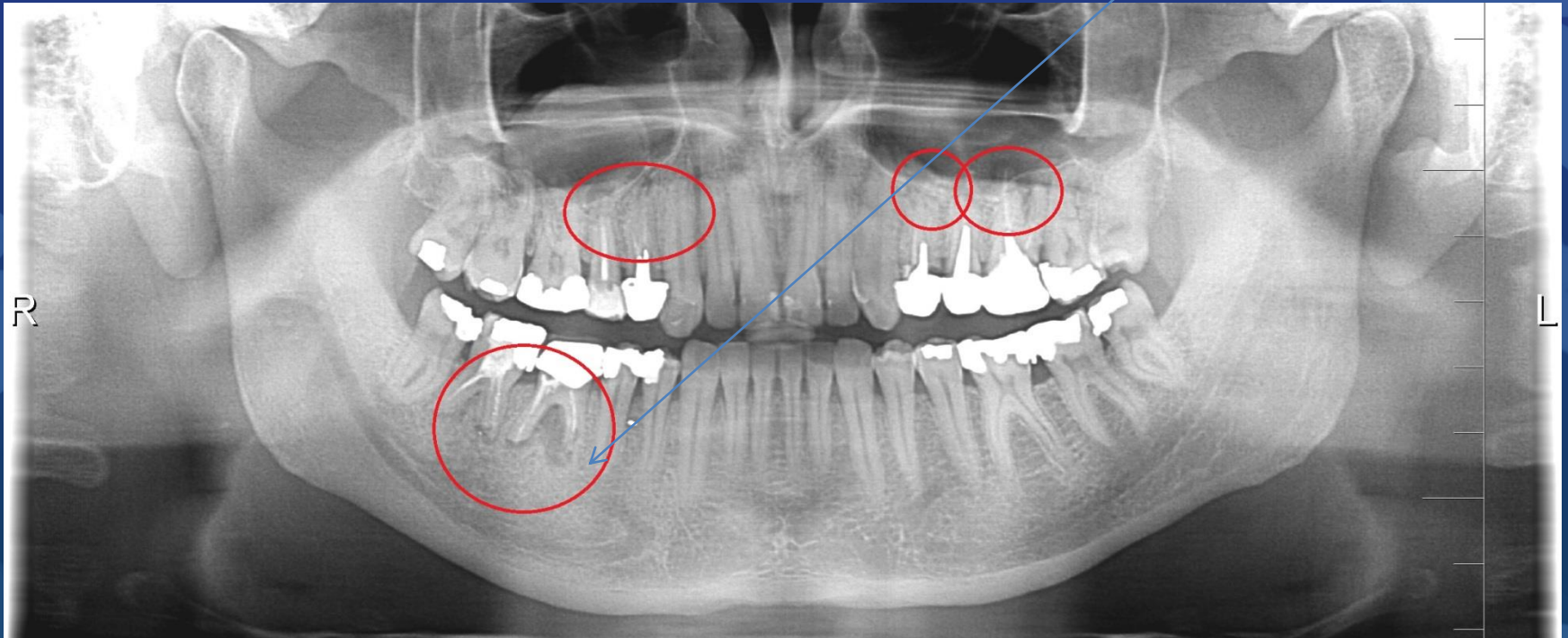

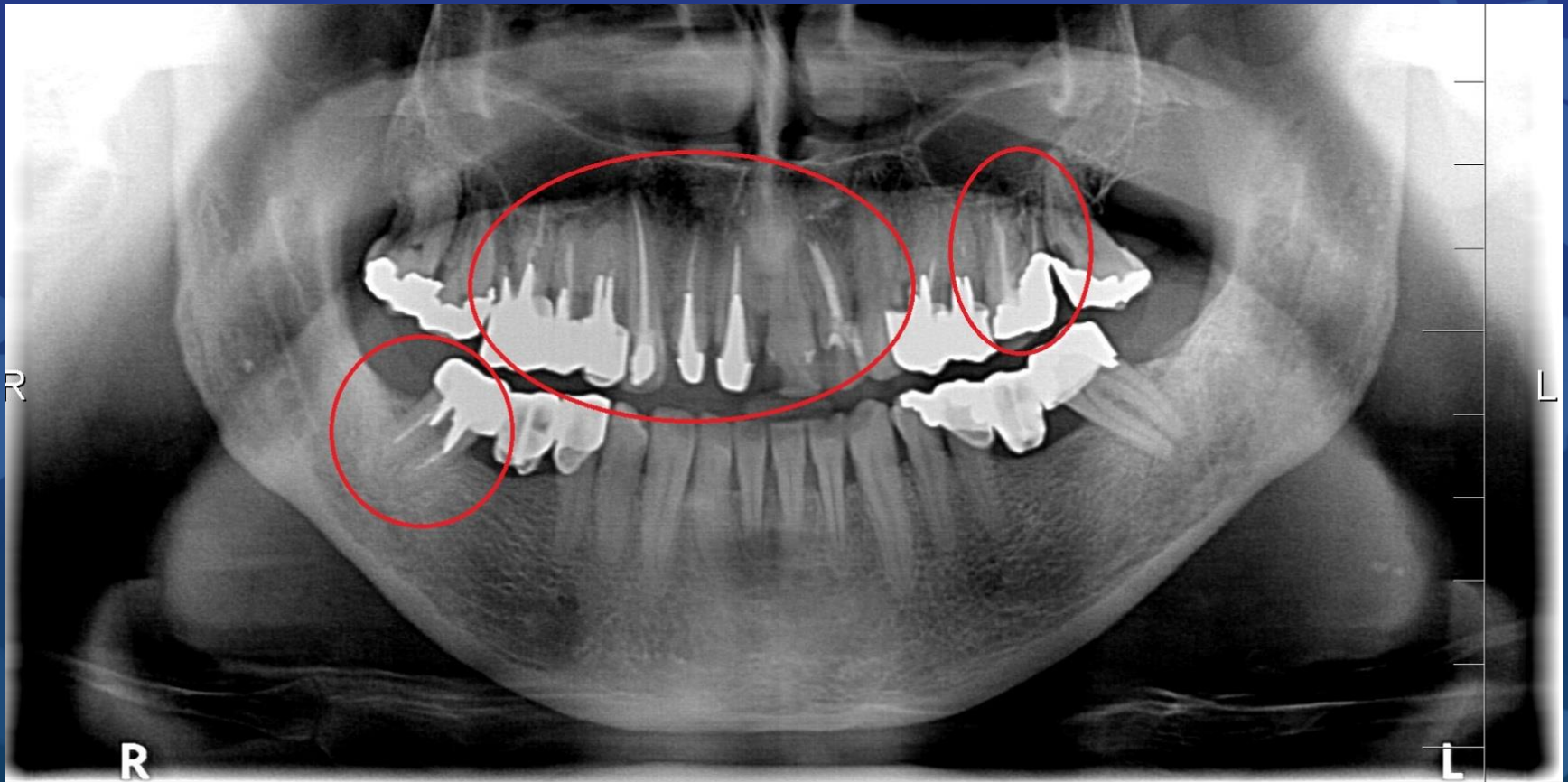
Periapikální projasnění

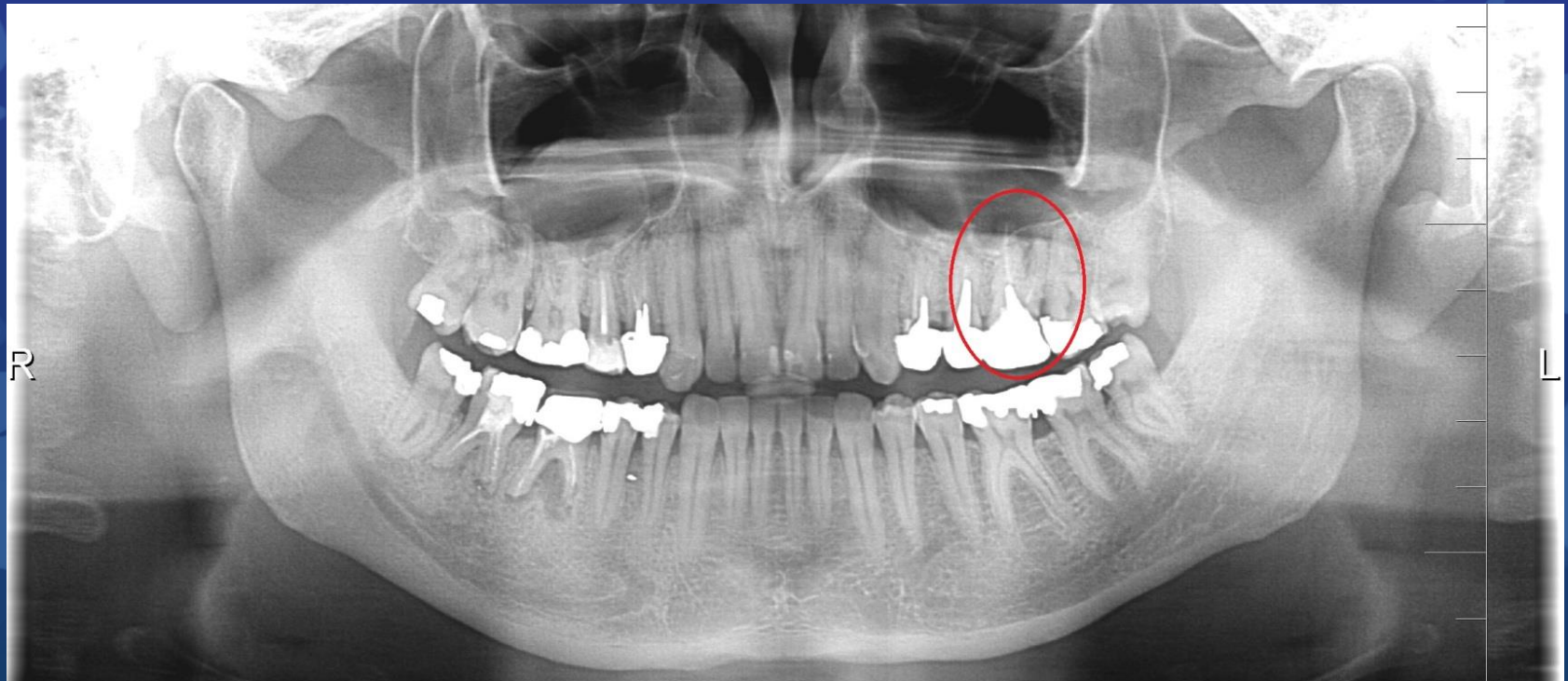
Periapikální projasnění – resorpce apexu

Endodonticky ošetřený zub

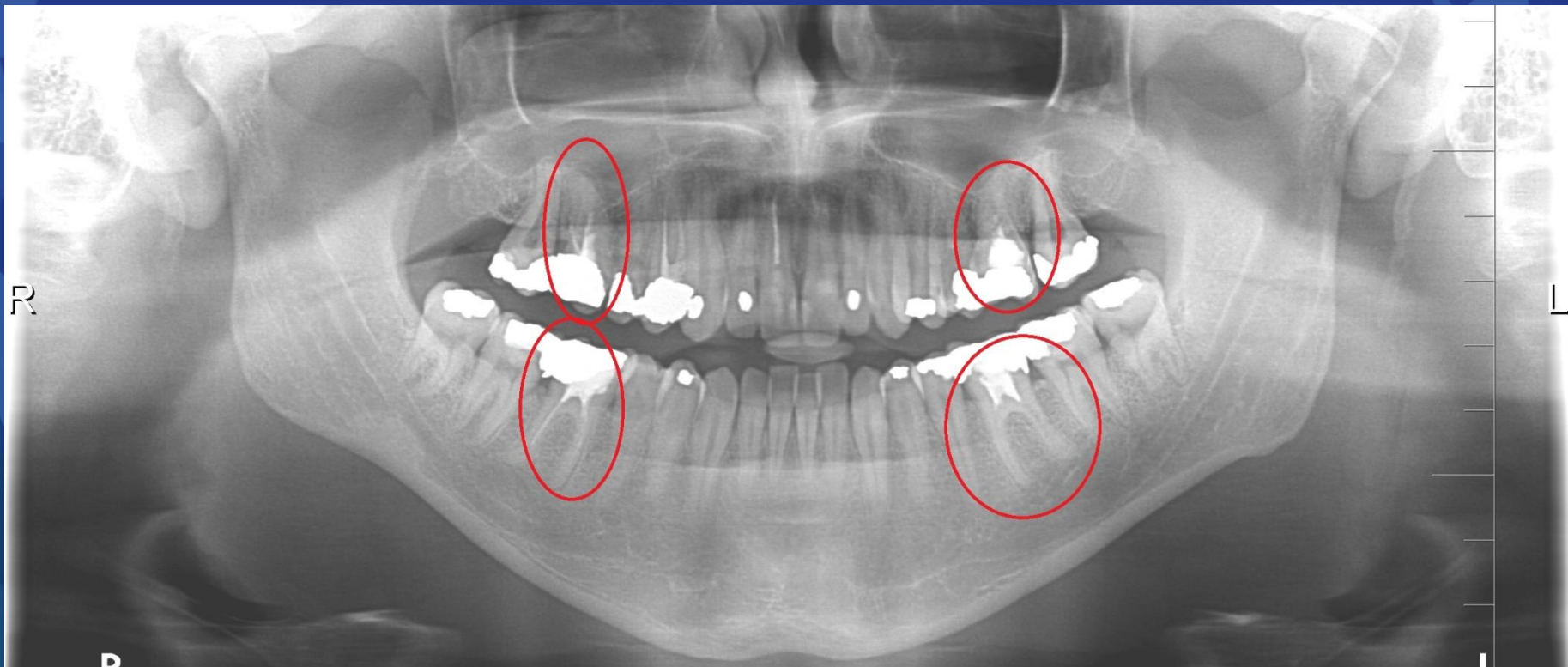

Endodonticky ošetřený – počet KK

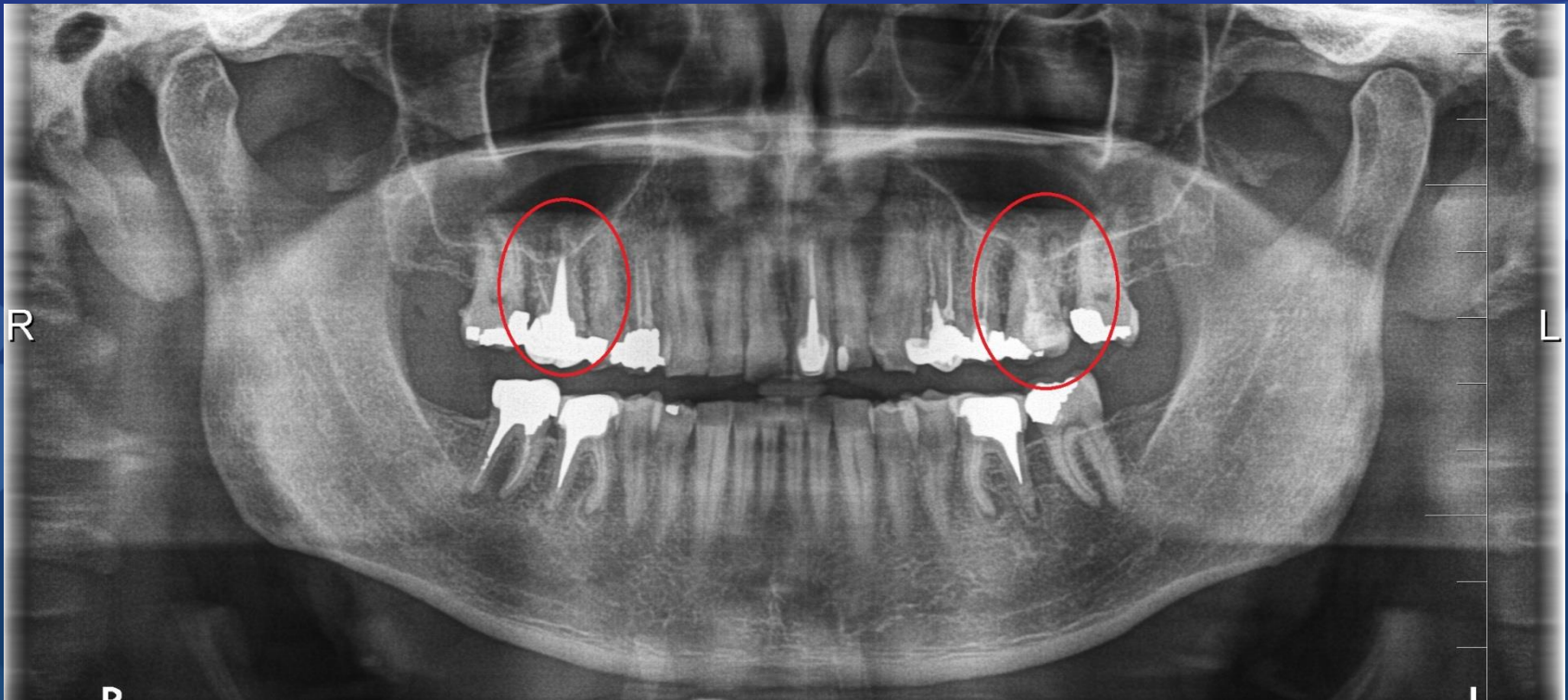
Pozor u molárů!! - První molár – vždy minimálně 3 KK
Druhý molár – nejčastěji minimálně 3 KK, je možná variabilita počtu KK
Třetí molár – variabilní 1-3 KK

Endodonticky ošetřený – počet kk a nedokonale endodonticky ošetřeno

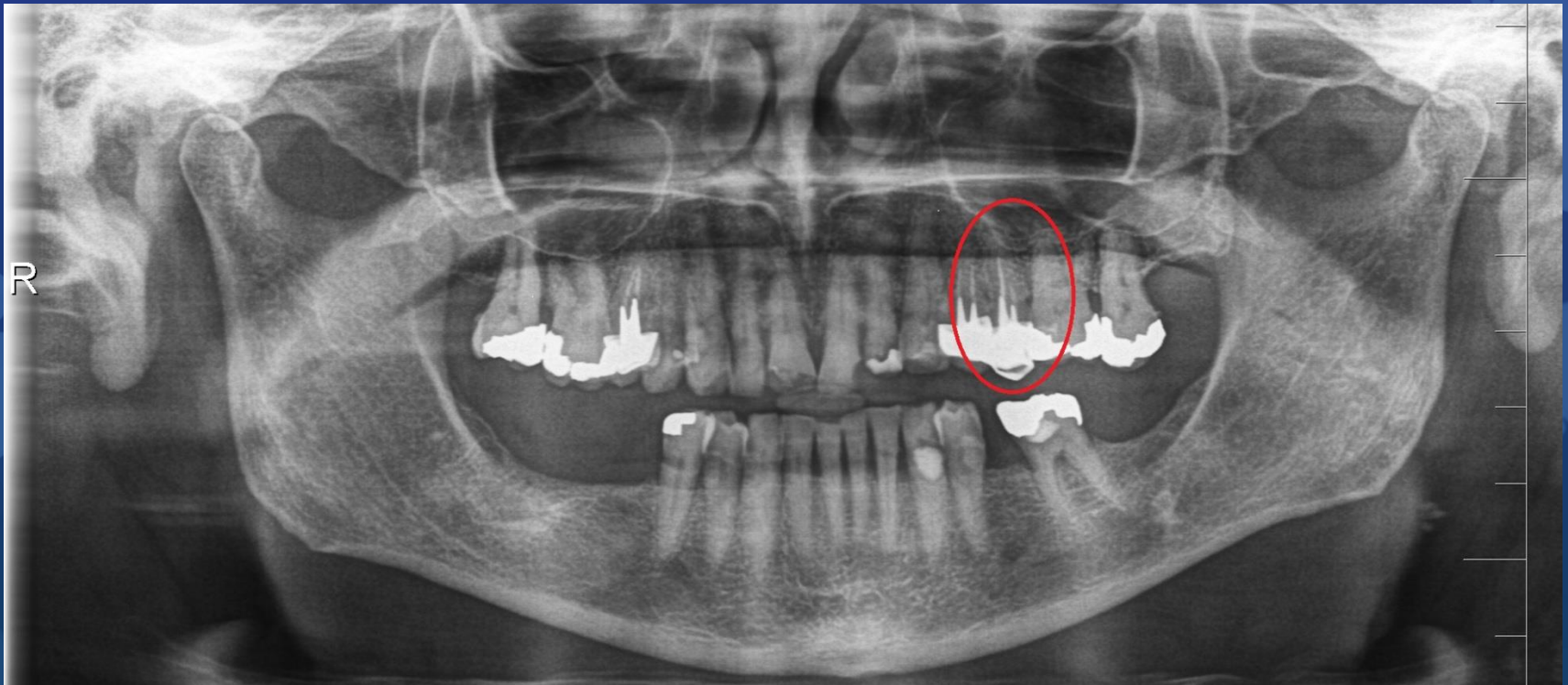
Špatně : nenalezeny všechny KK, nepracované po apex, nezaplňeno po apex, zaplňeno nehomogenně

Endodonticky ošetřený – nedokonale ošetřený

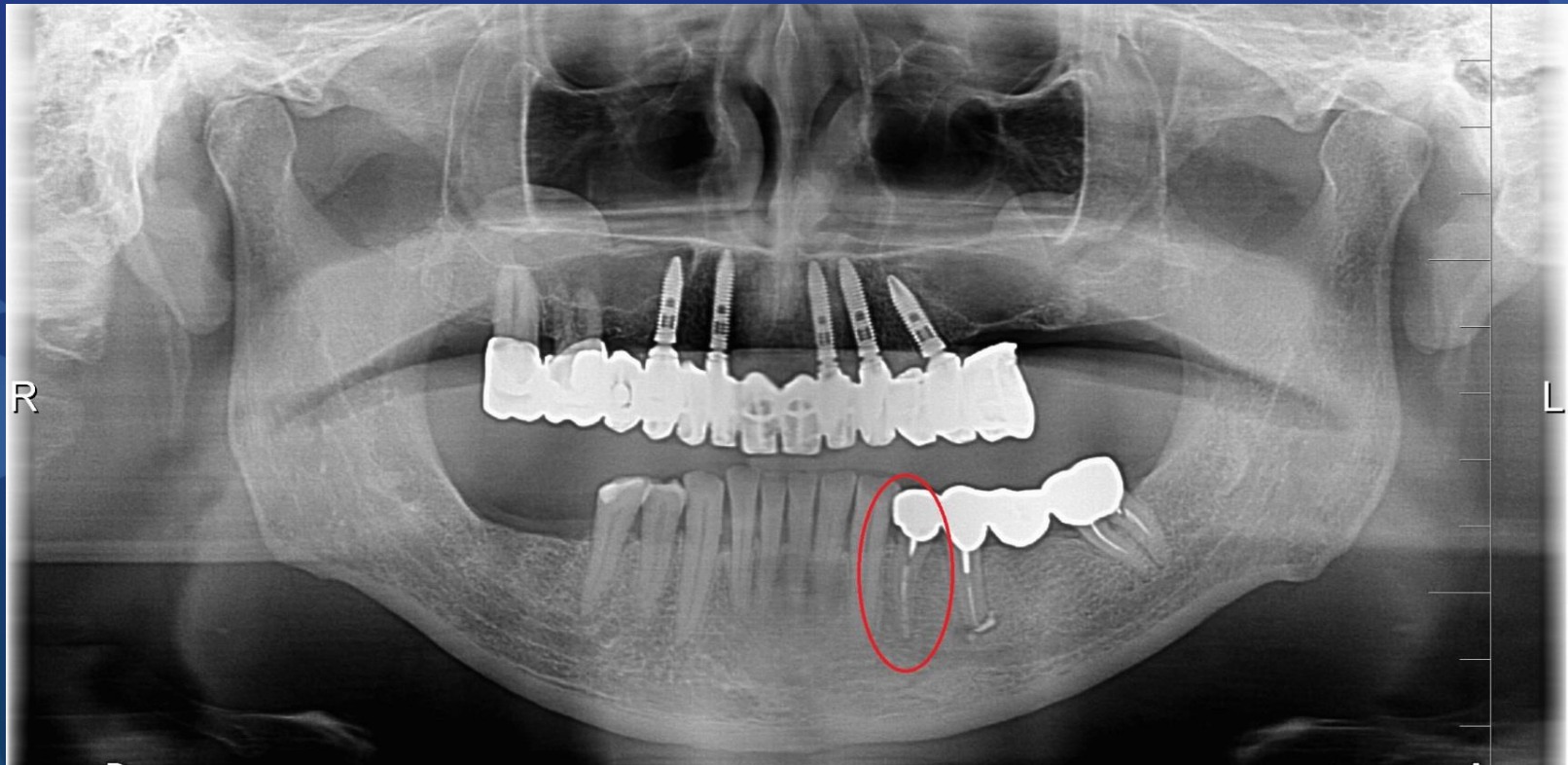
Co je špatně: nenalezeny všechny KK, nezaplněno po apex, zaplněno nehomogenně, přítomnost periapikálního projasnění, kořenová inlay v endodonticky nedokonale ošetřeném zubu

Endodonticky ošetřený – počet KK

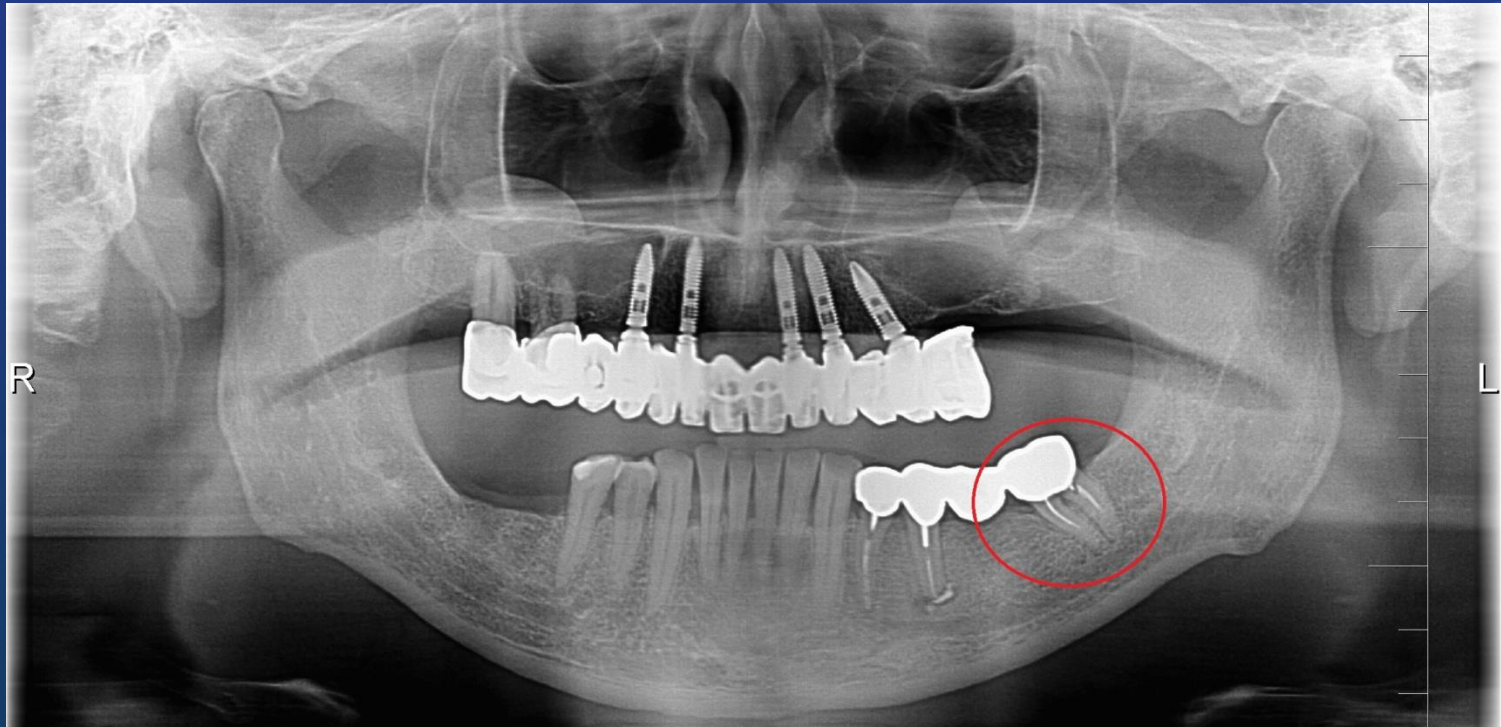
Pozor u premolárů: nejčastěji 1-2 KK, první horní moláry mohou mít 3 KK (2 bukálně a 1 palatinálně)

Endodonticky ošetřený zub s nehomogenní koř. výplní nehomogenně

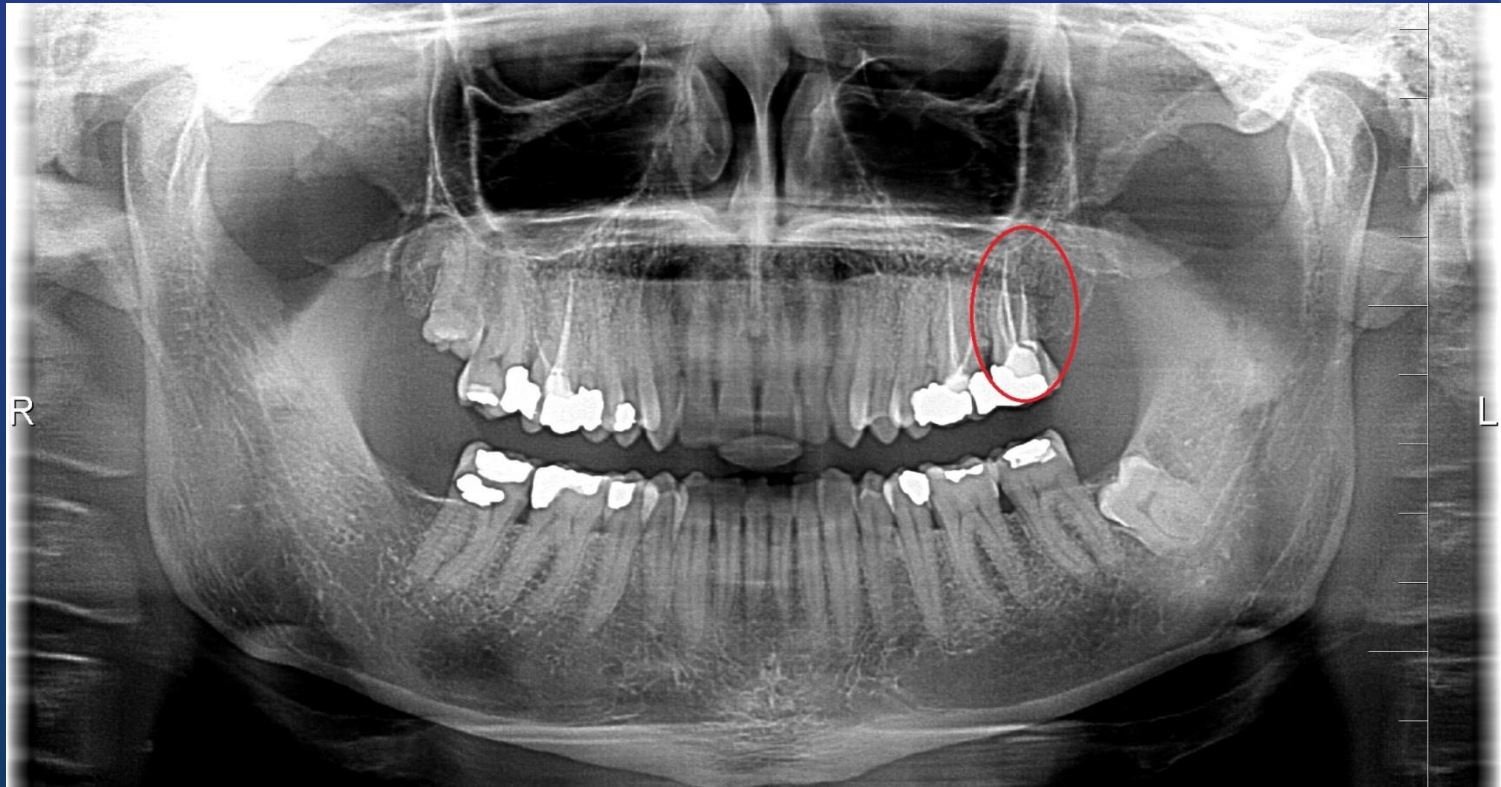

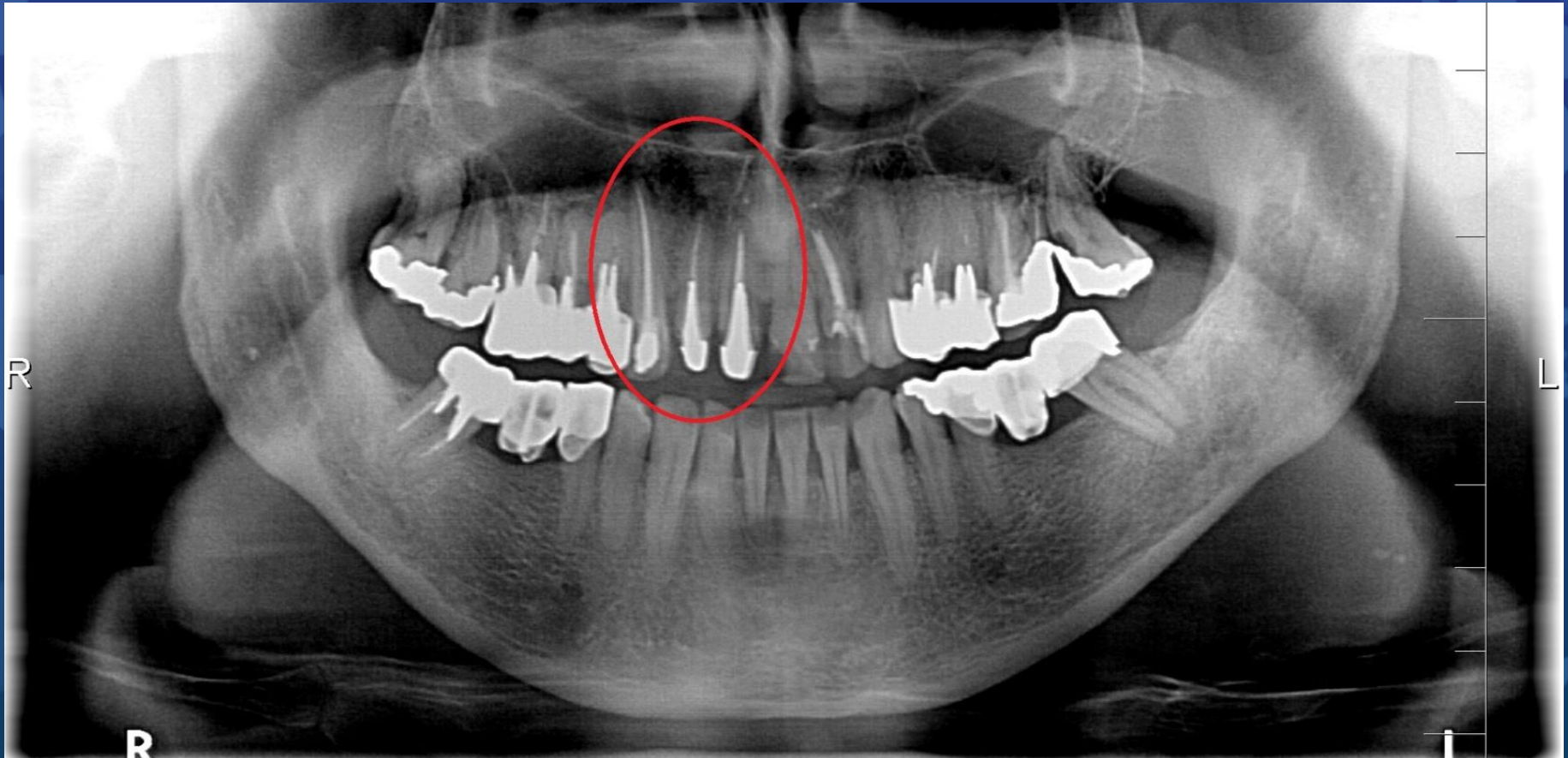
Endodonticky neošetřen po apex

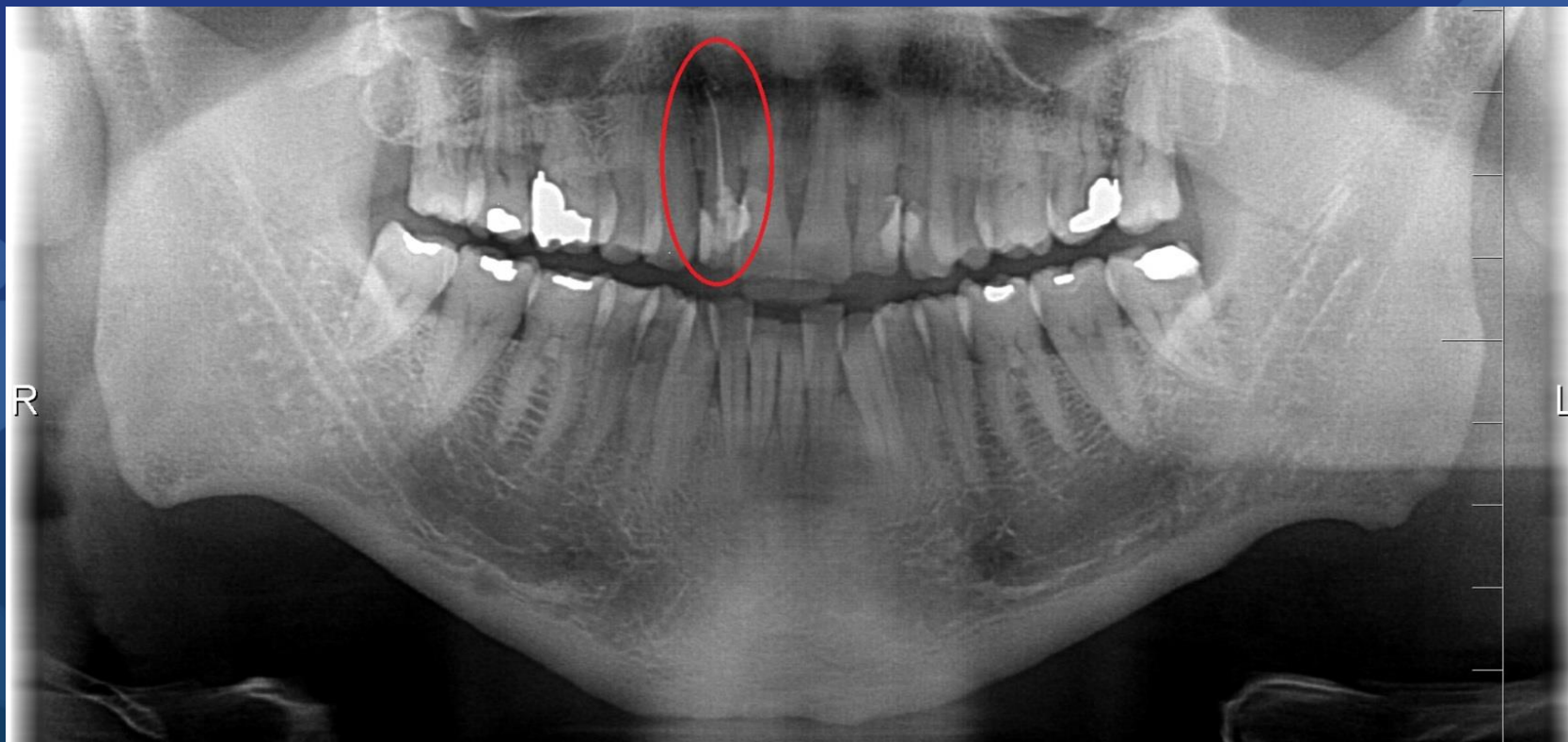
Endodonticky ošetřený zub s homogenní kořenovou výplní

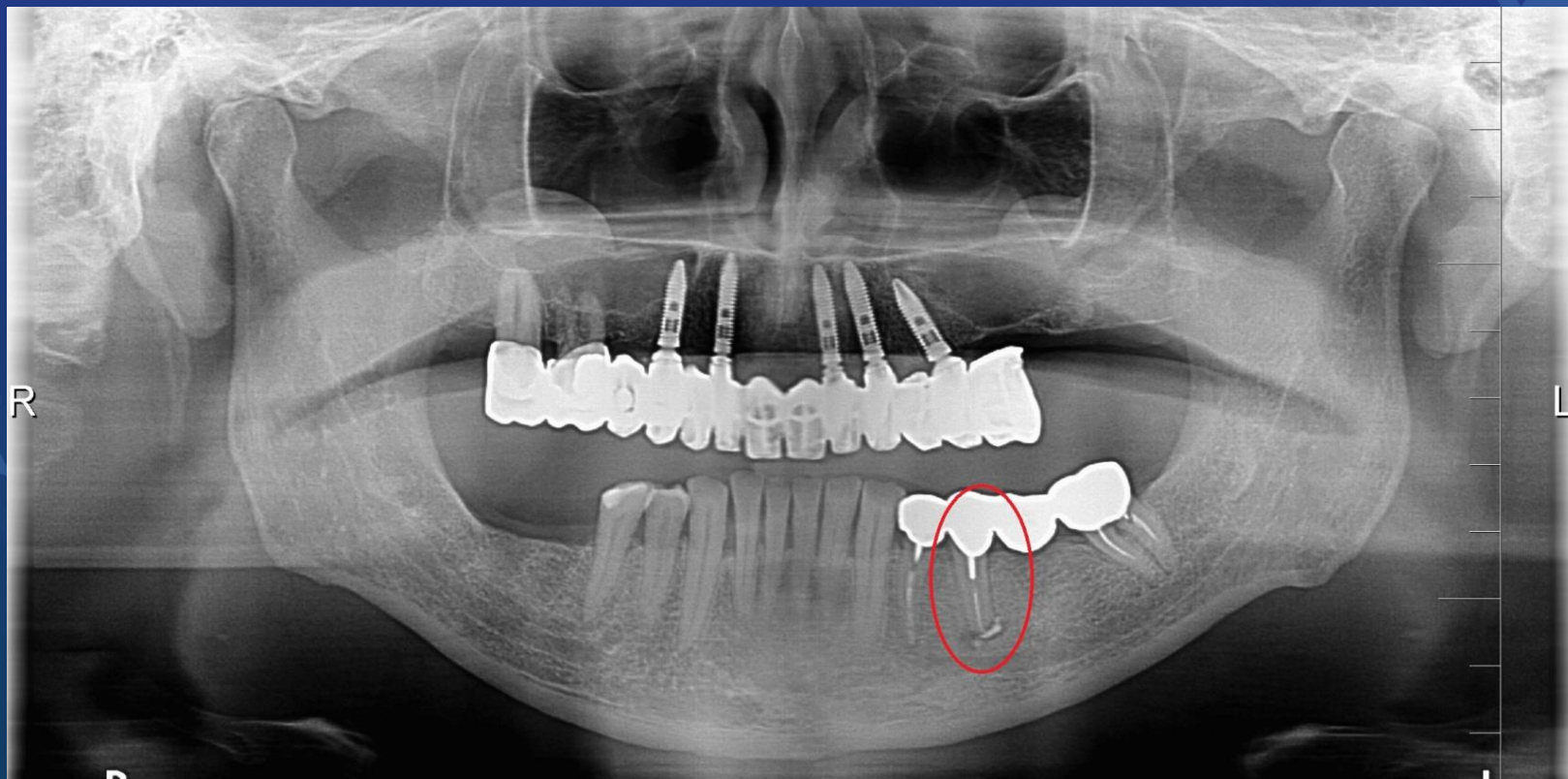
Endodonticky ošetřené zuby s homogenní kořenovou výplní

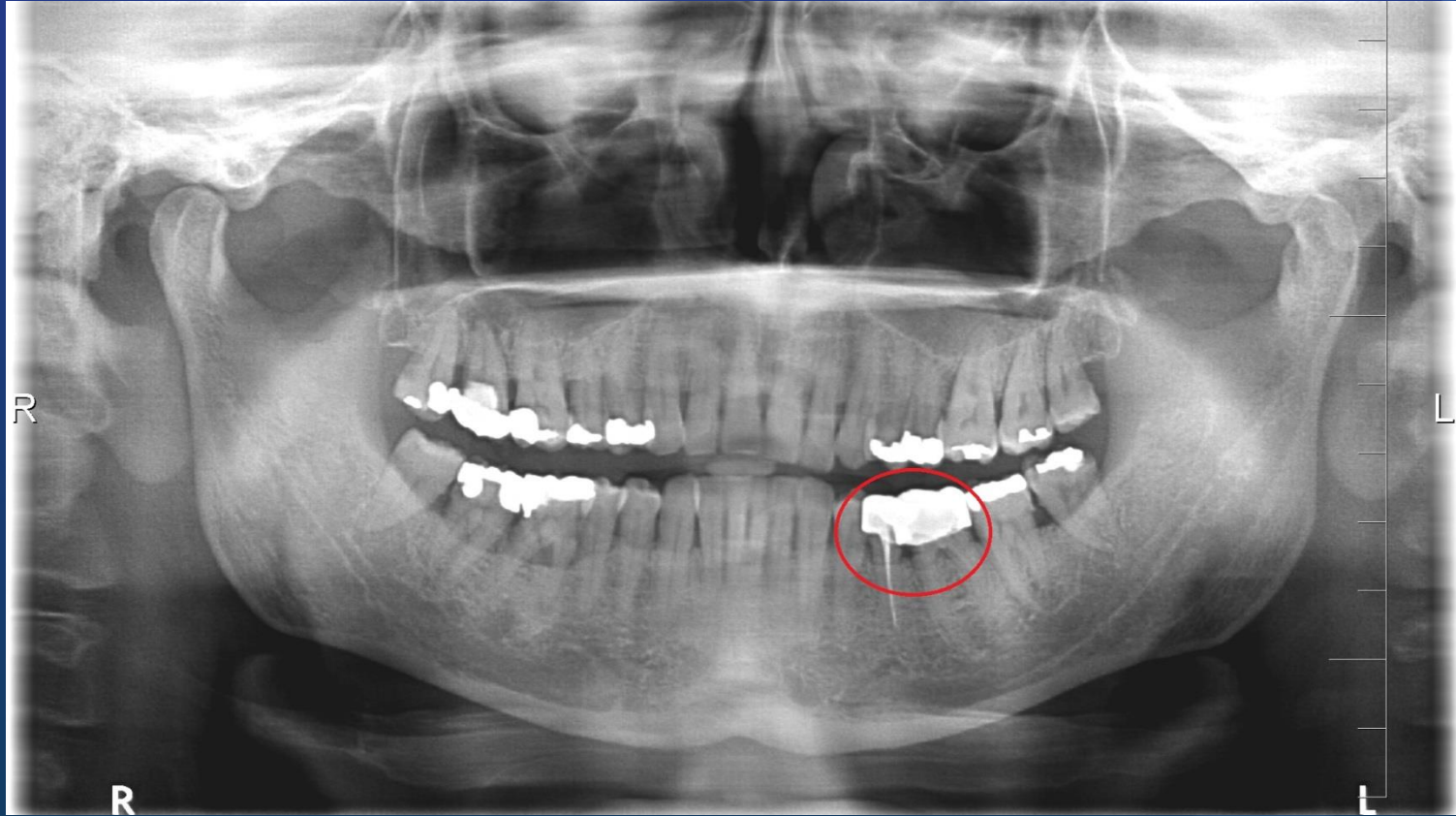
Endodonticky ošetřený zub – extruze kořenové výplně přes apex

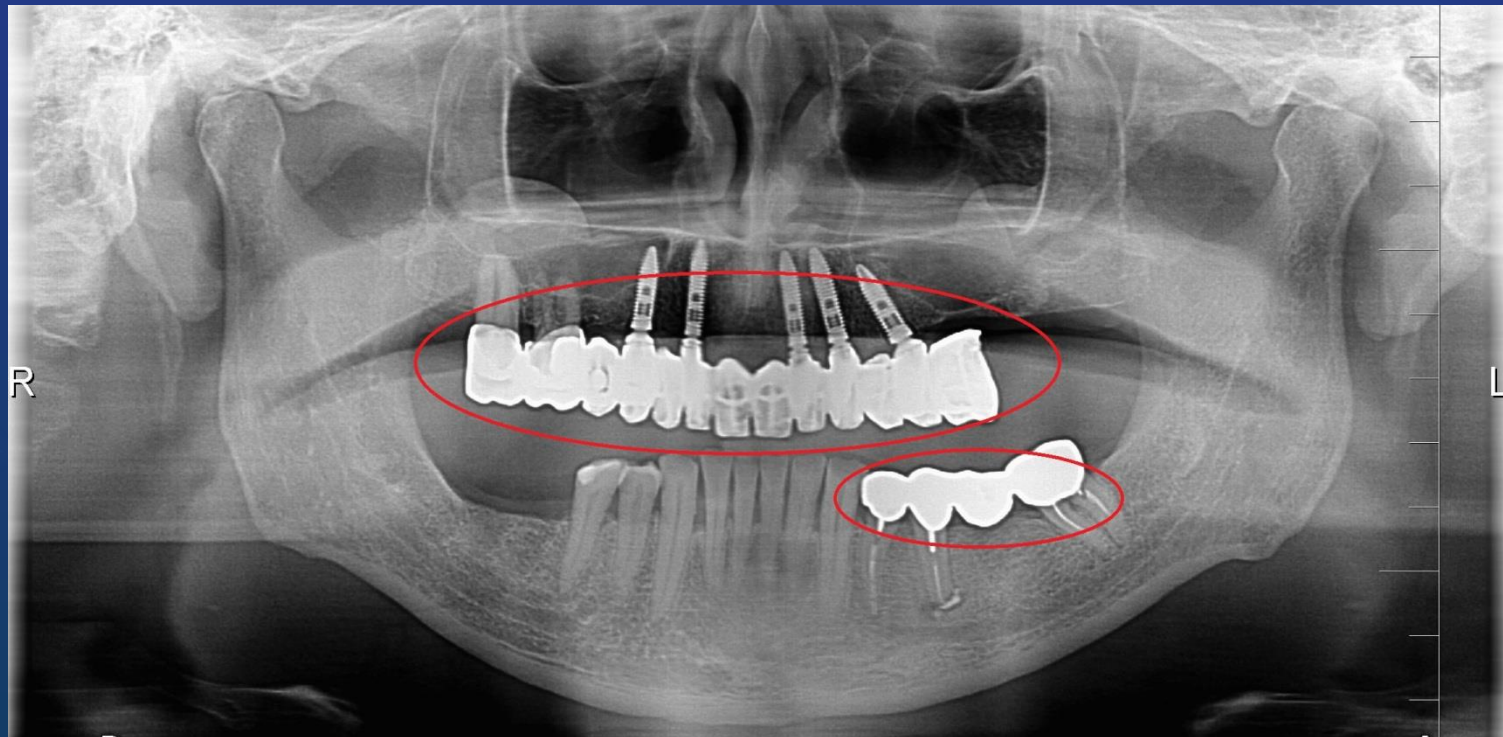
Endodonticky ošetřený zub - extruze kořenové výplně přes apex

Korunka

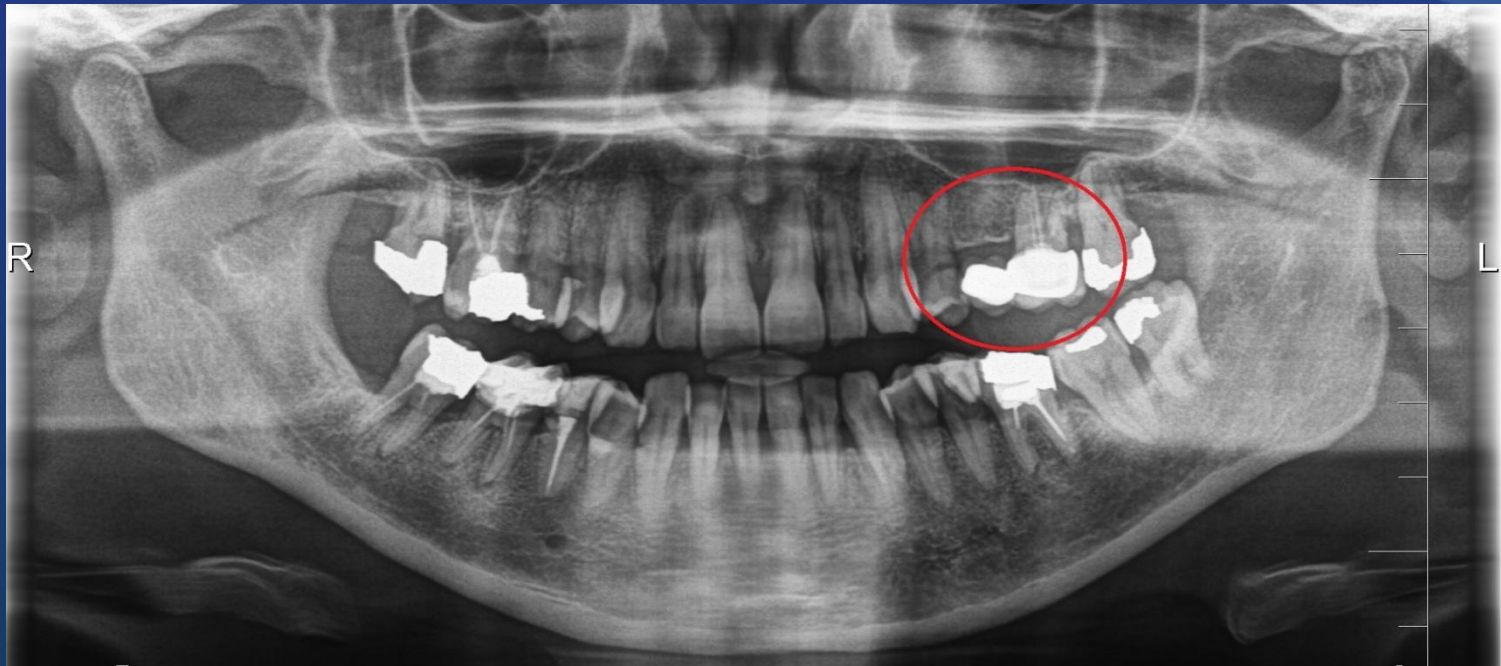

Korunka celokovová litá/ fasetovaná

Na RTG snímku: kov vždy nahrazuje celou korunku až k okluzi/incisní hraně (vše bílé)

Korunka metalokeramická

Na RTG vždy dvě části: kapna (bílá barva) a vrstva keramiky dosahující k okluzi/incizní hraně (šedobílá barva)

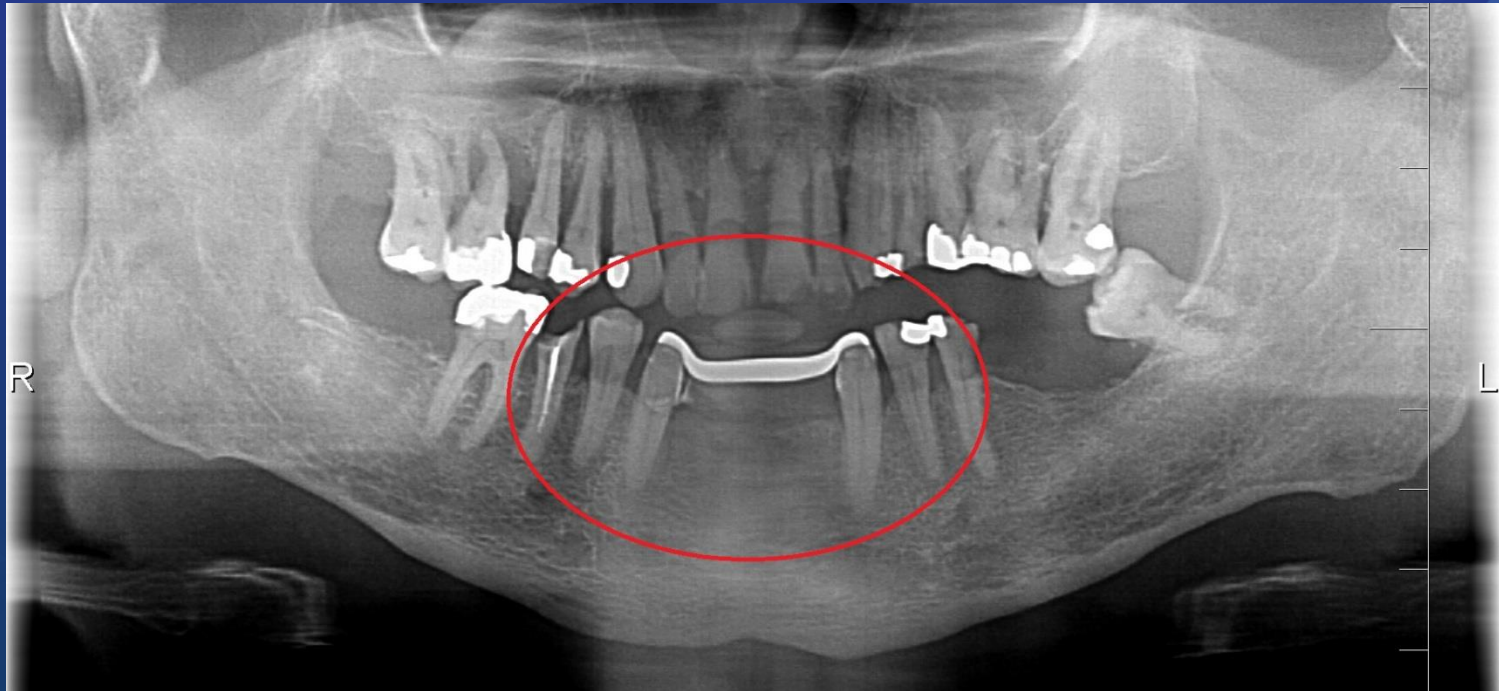

Korunka celokeramická

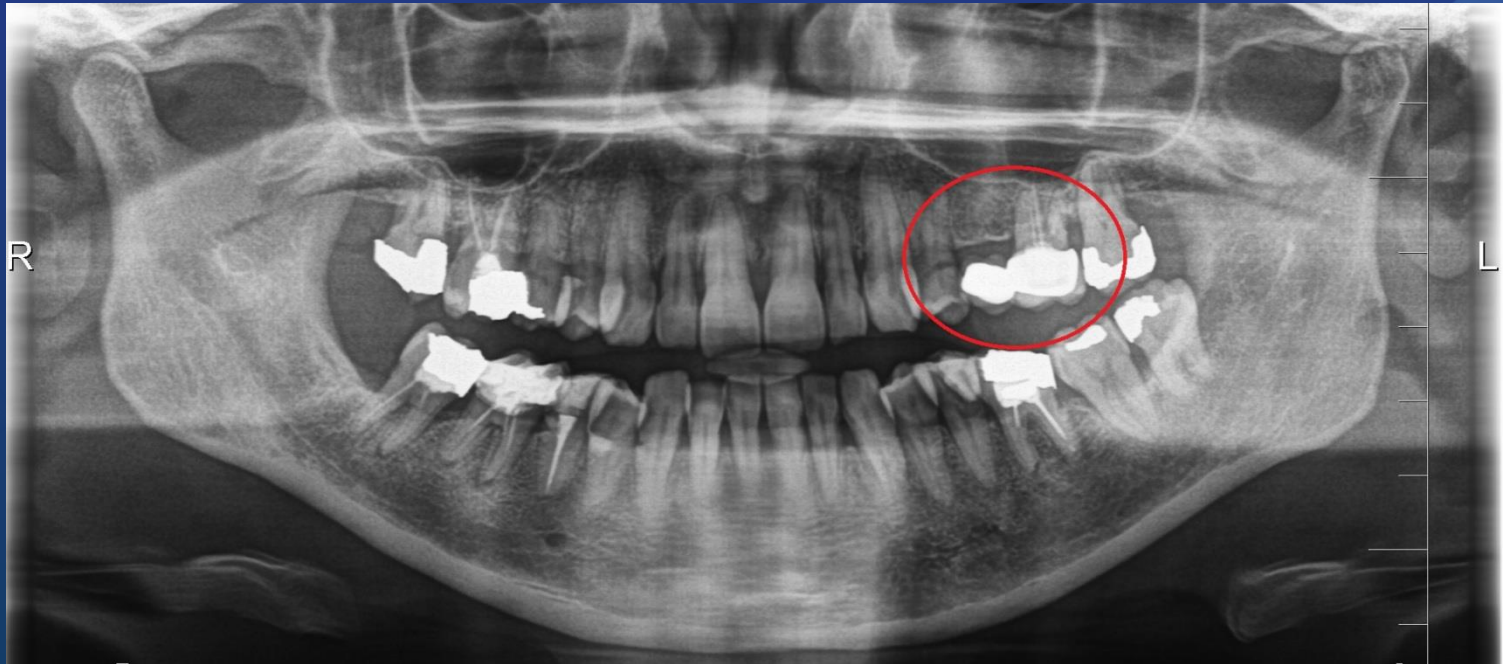
Na RTG snímku: keramika nahrazuje celou korunku (barva šedá, na RTG má téměř stejnou barvu jako zub)

Korunka celopryskyřičná

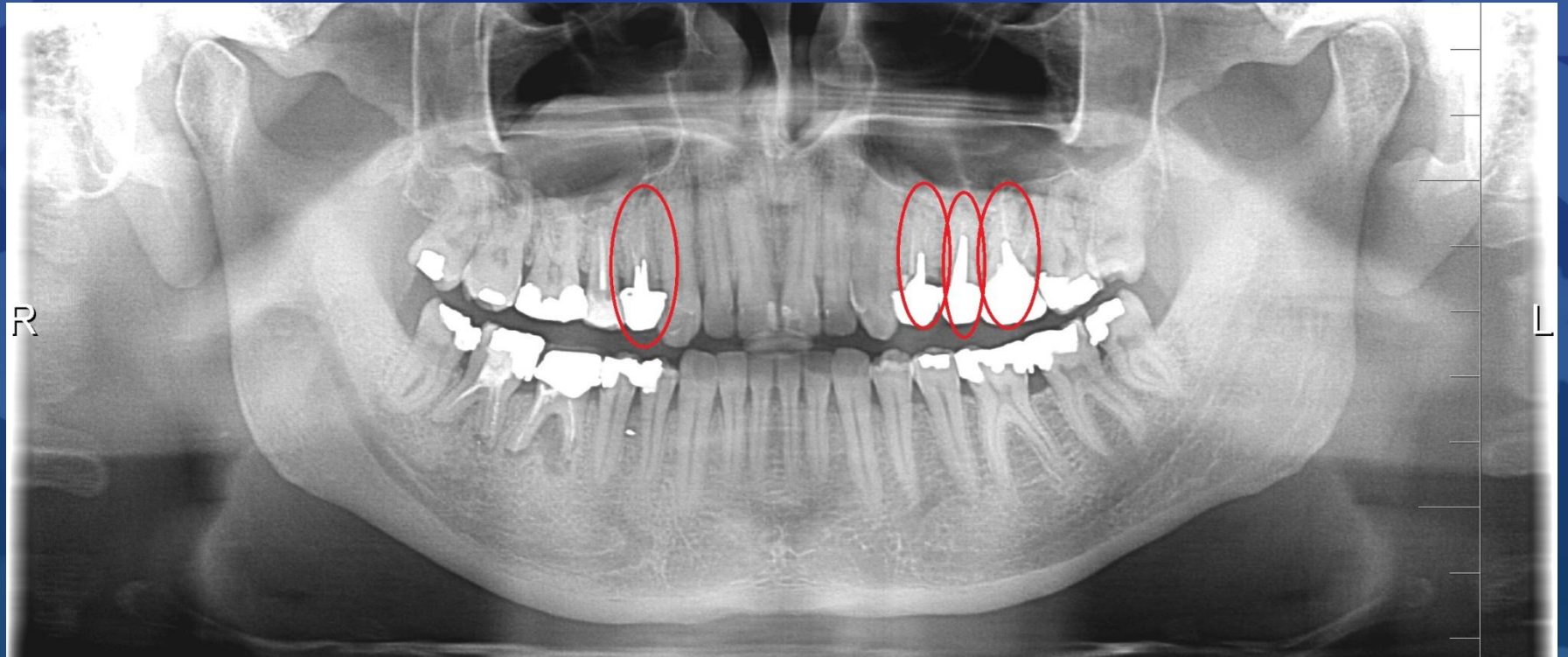

Na RTG snímku: téměř není vidět. Pokud na RTG snímku vidíme pahýl zubu nabroušený na korunku bez korunky nebo zub s kořenovou nástavbou zdánlivě bez korunky, **VŽDY** hledat pryskyřičnou korunku (na snímku se jeví jako tenká průsvitná linie vytvářející obrys korunky zubu)

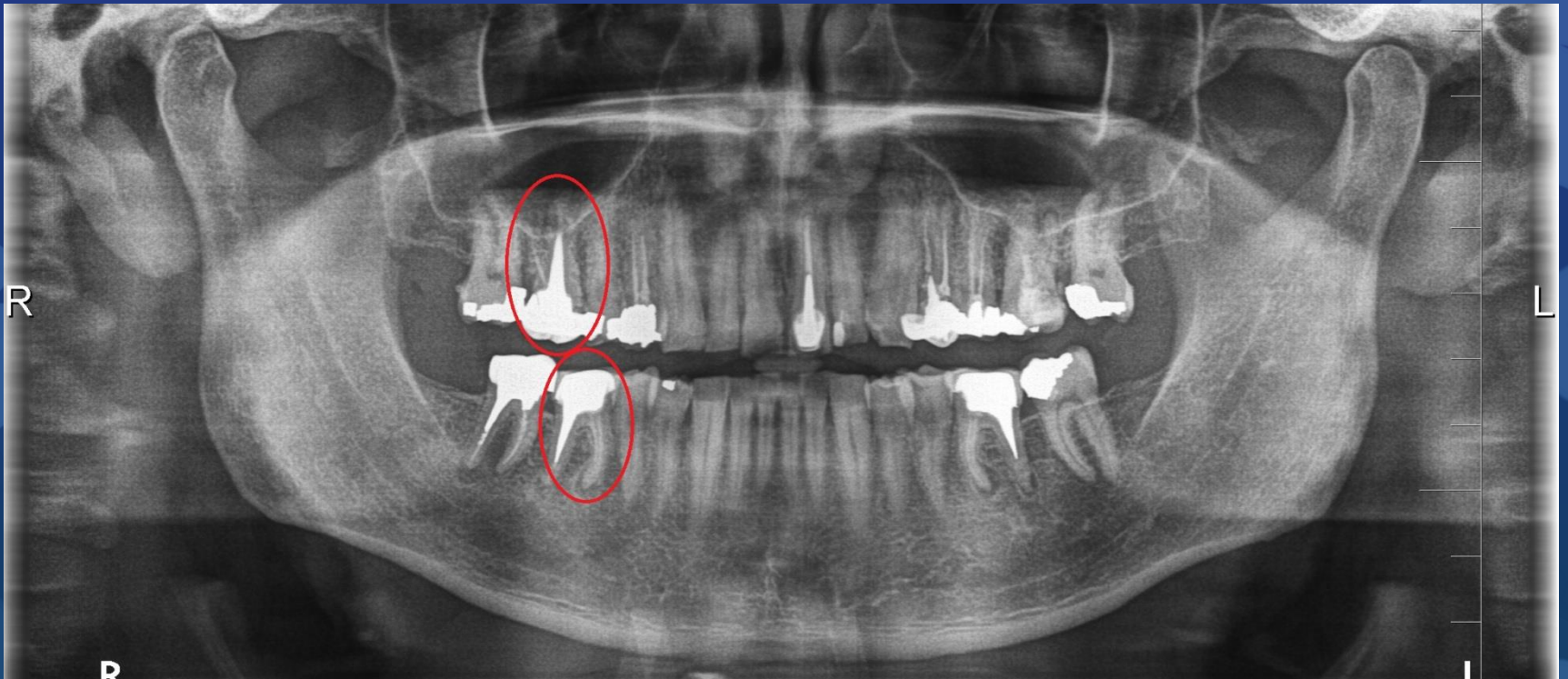
Dnes pendens

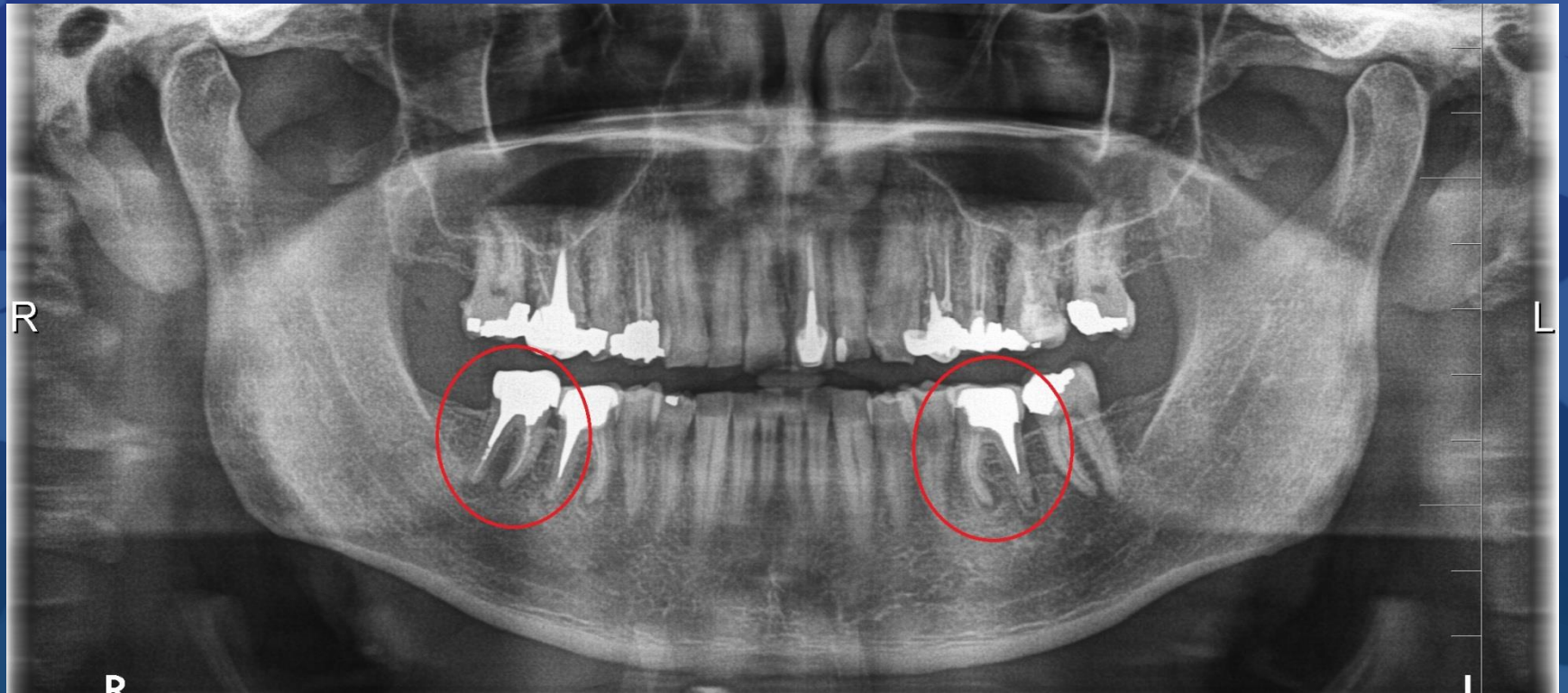
Kořenová inlay – krátká, nevyhovující

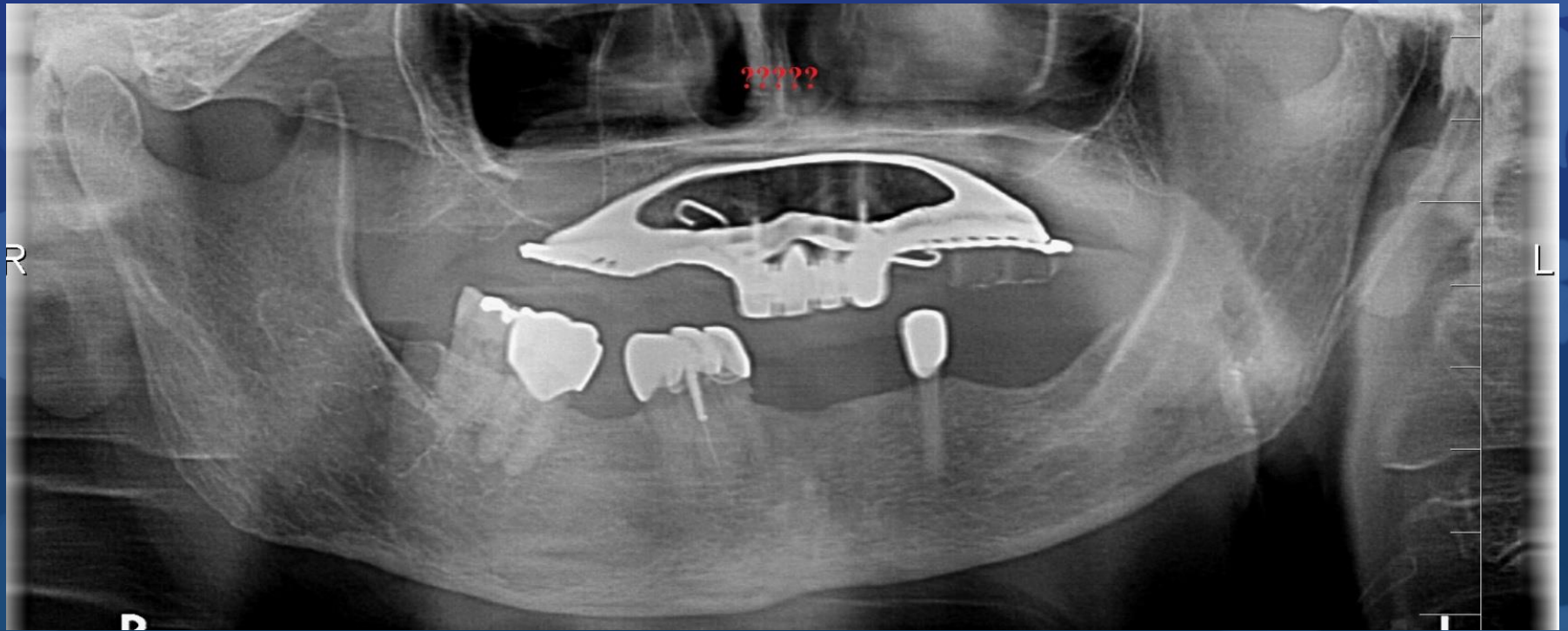
Kořenová inlay - vyhovující

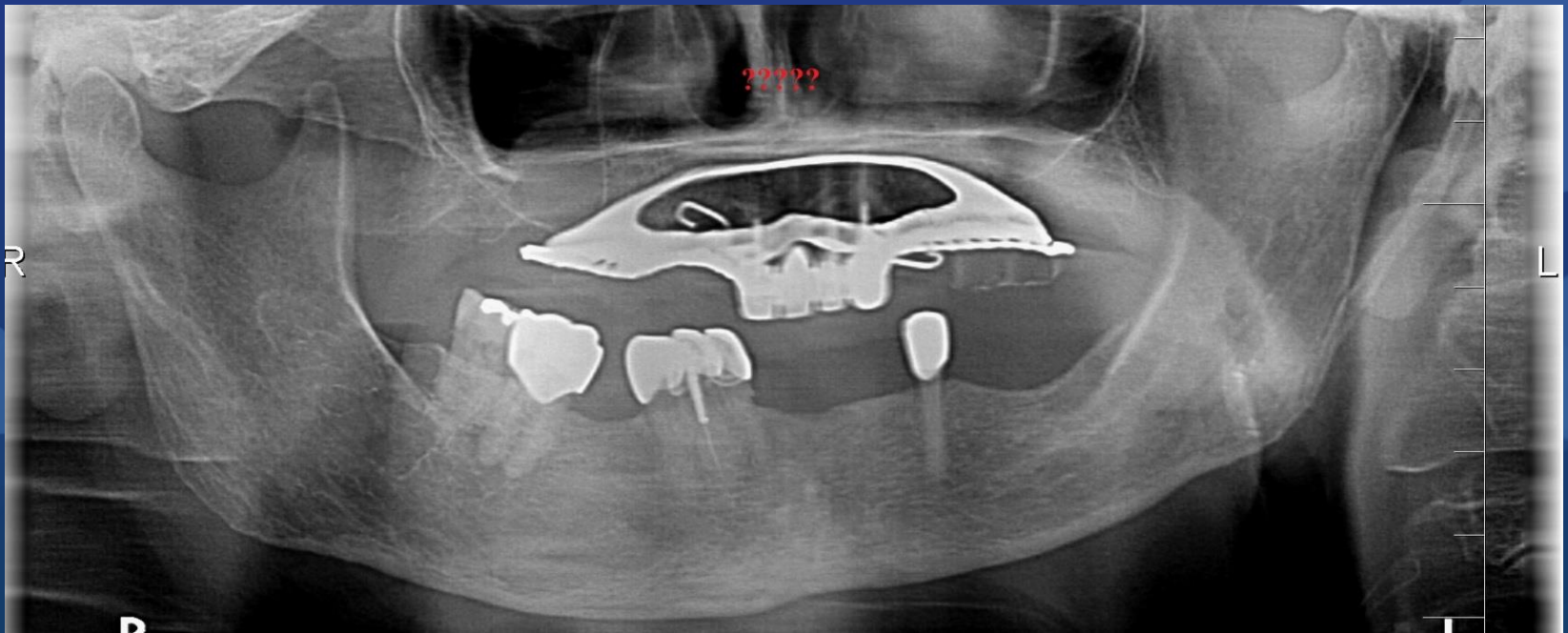
Kořenová inlay 1:1

Co vidíte na obrázku???

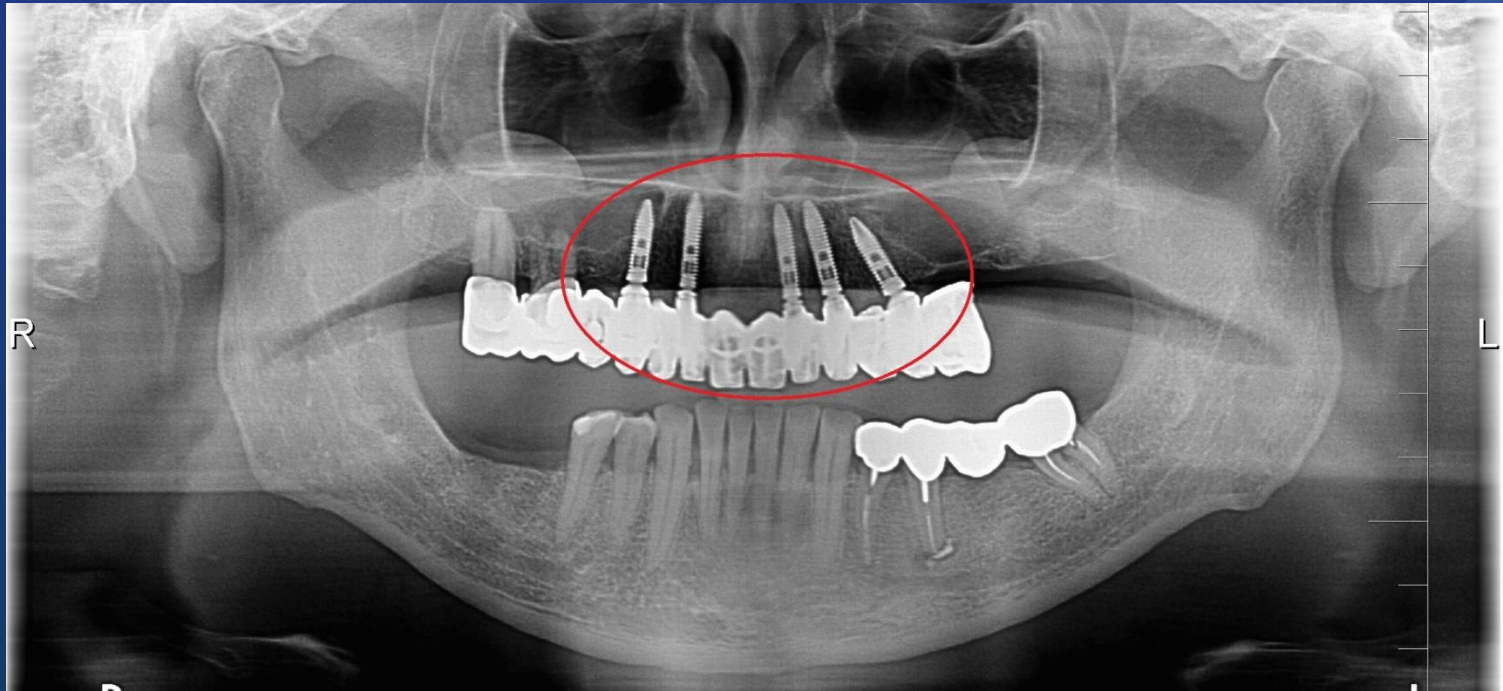

Částečná snímatelná náhrada

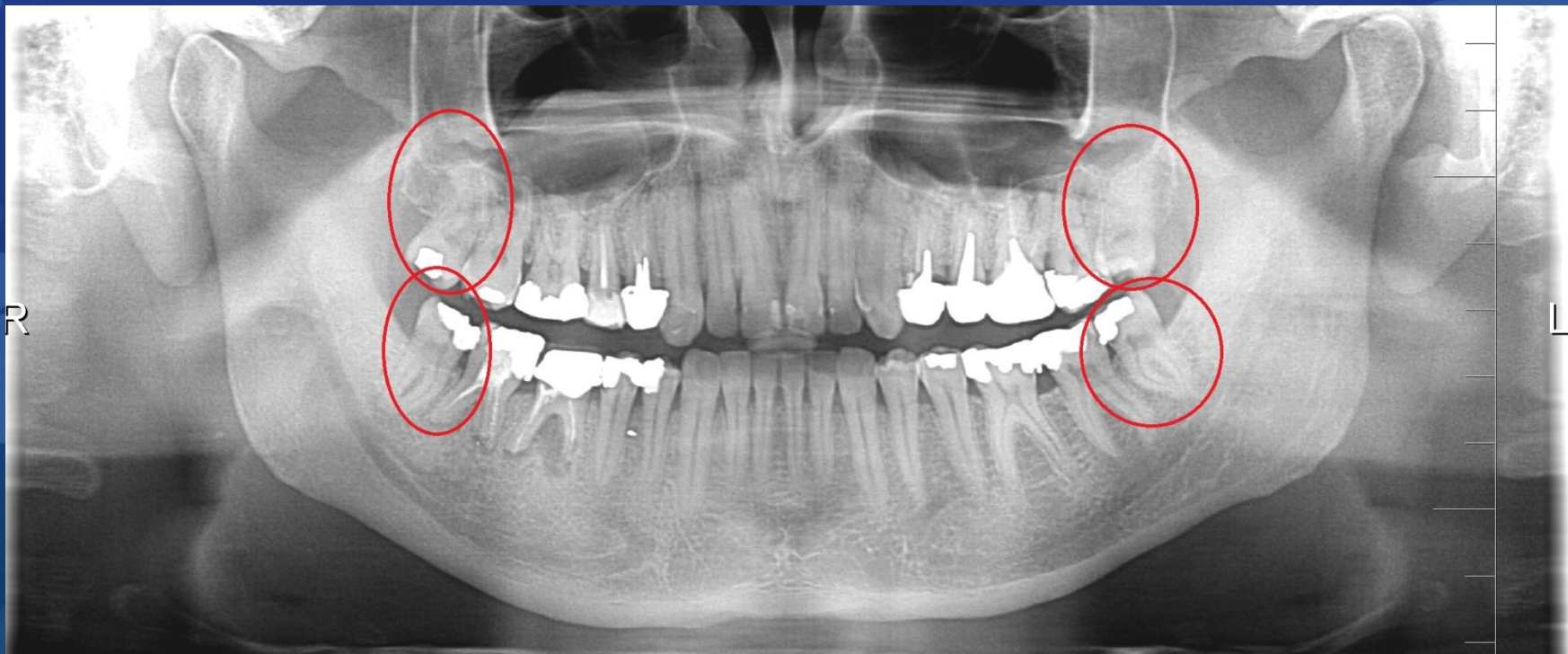

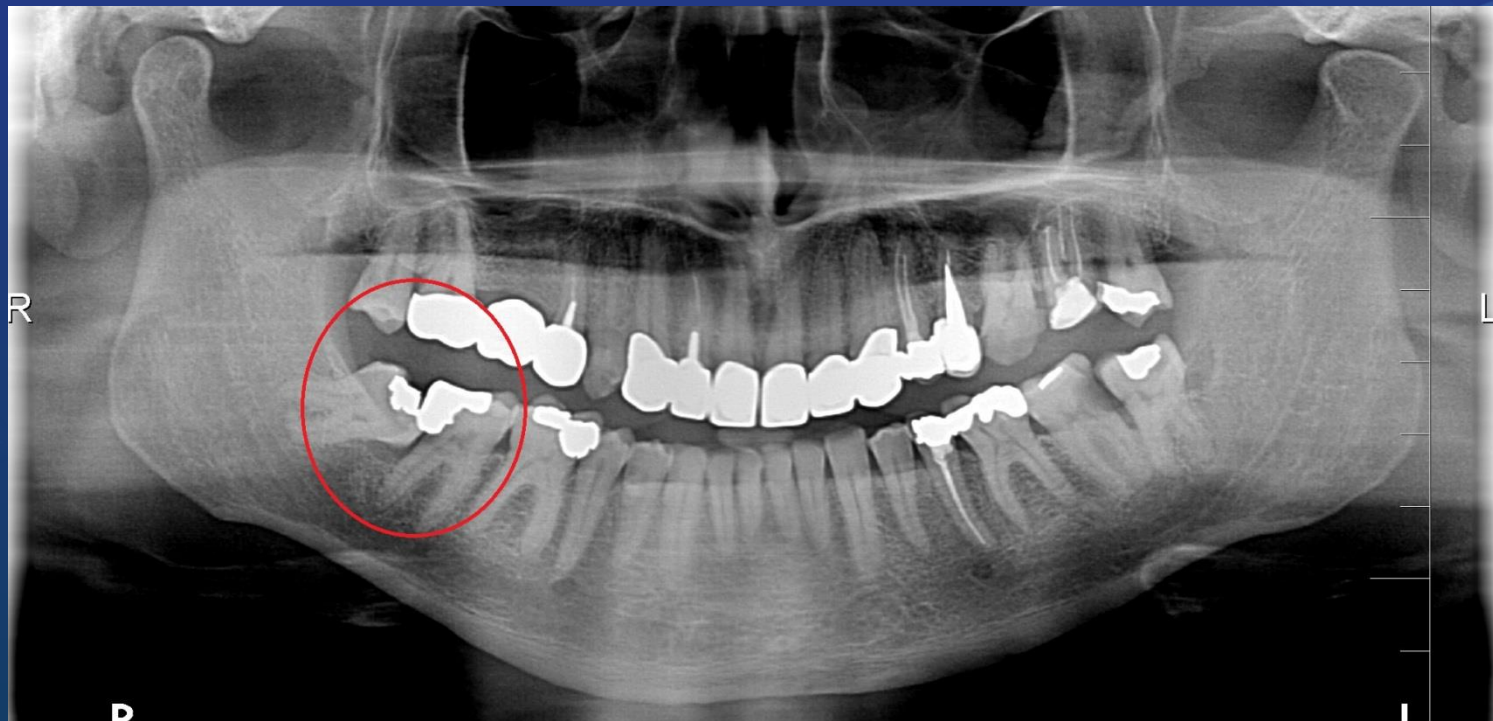
Implantát

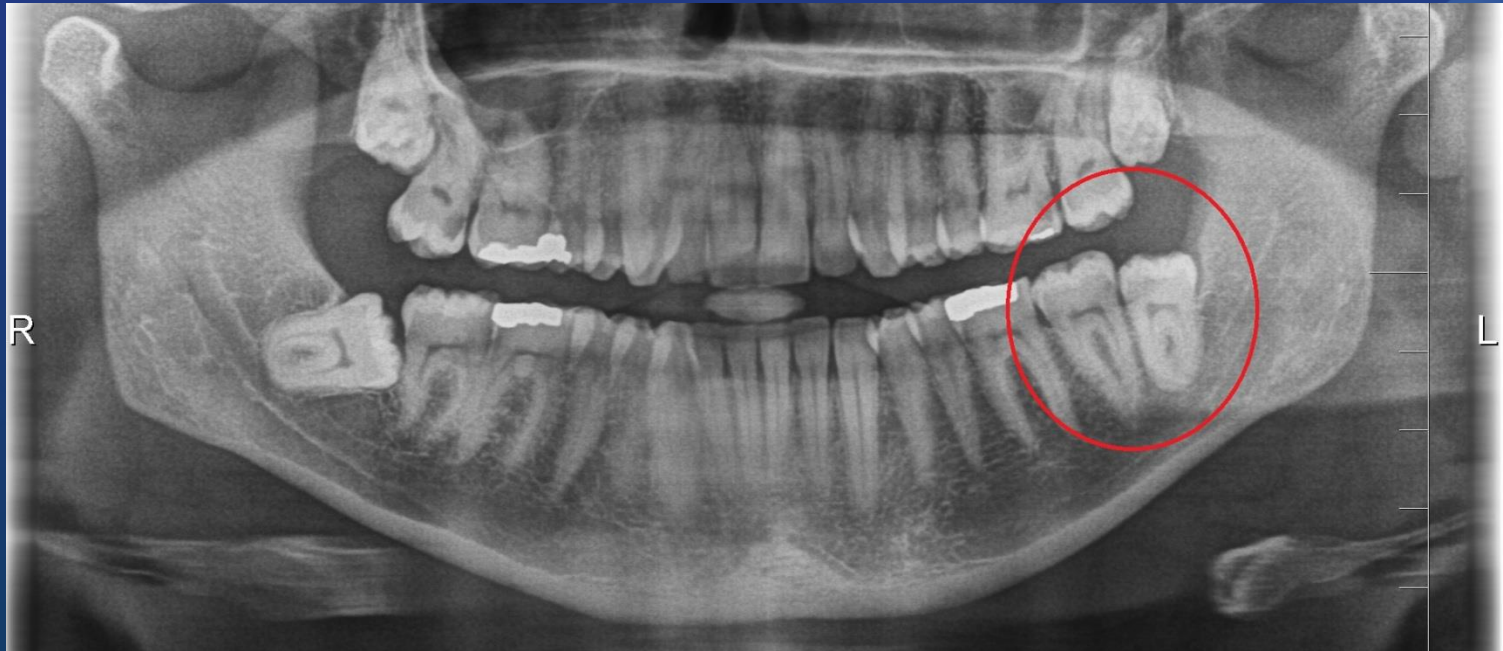
Prořezaný třetí molár

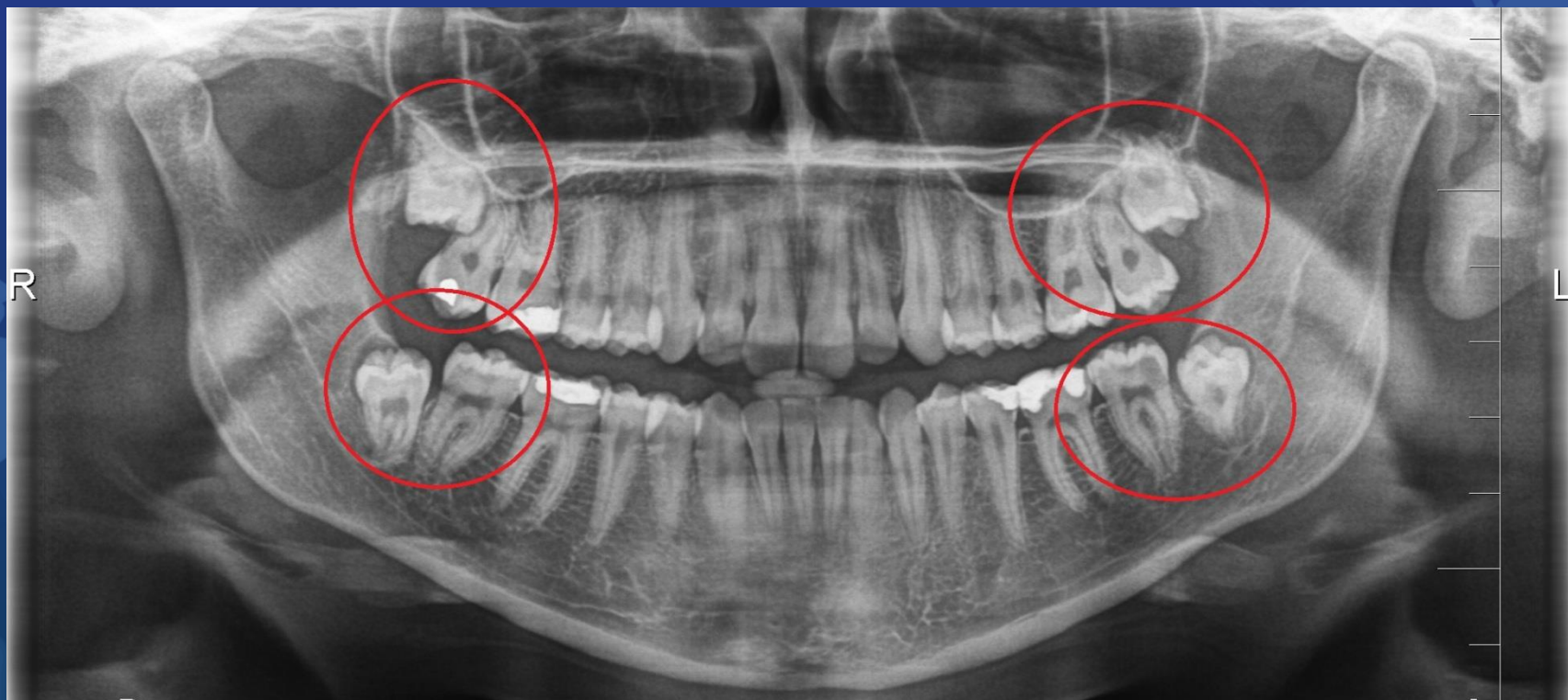
Prořezaný třetí molár

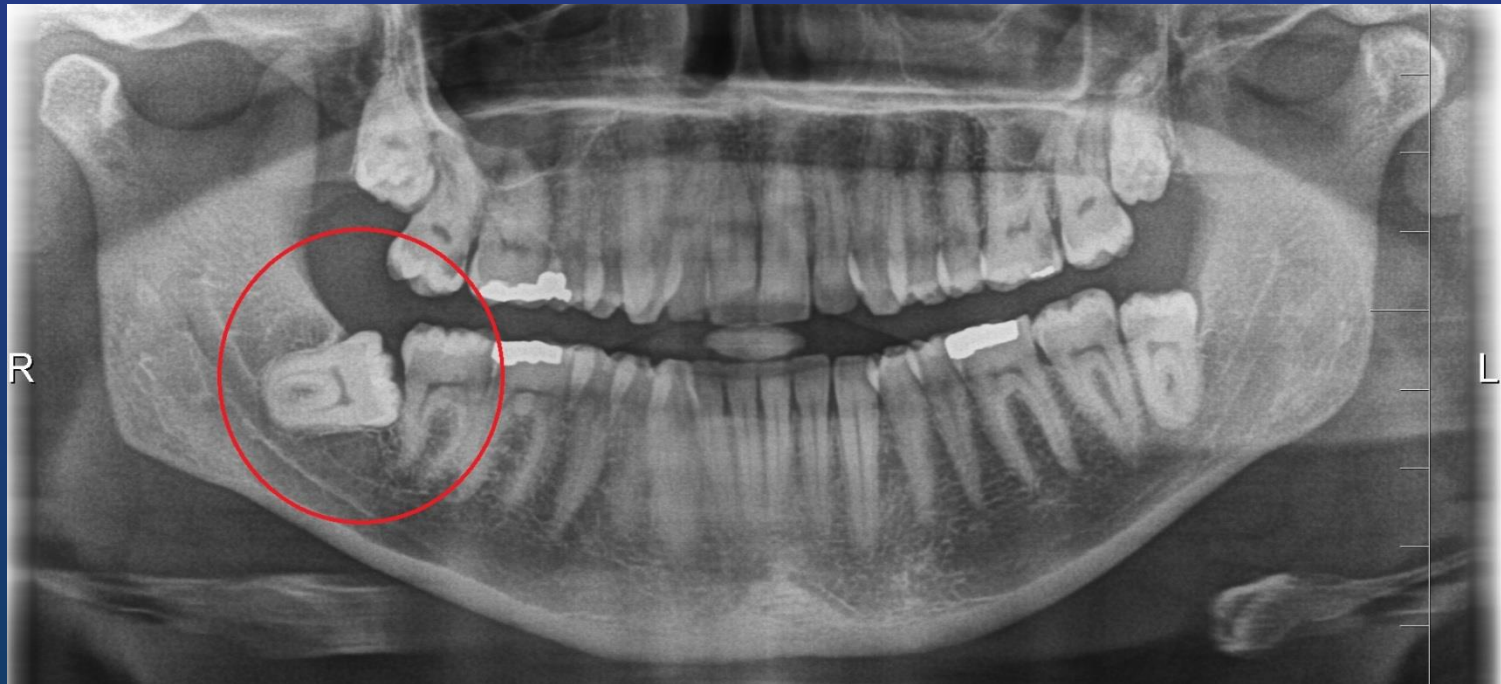
Semiretinovaný třetí molár

Retinovaný třetí molár

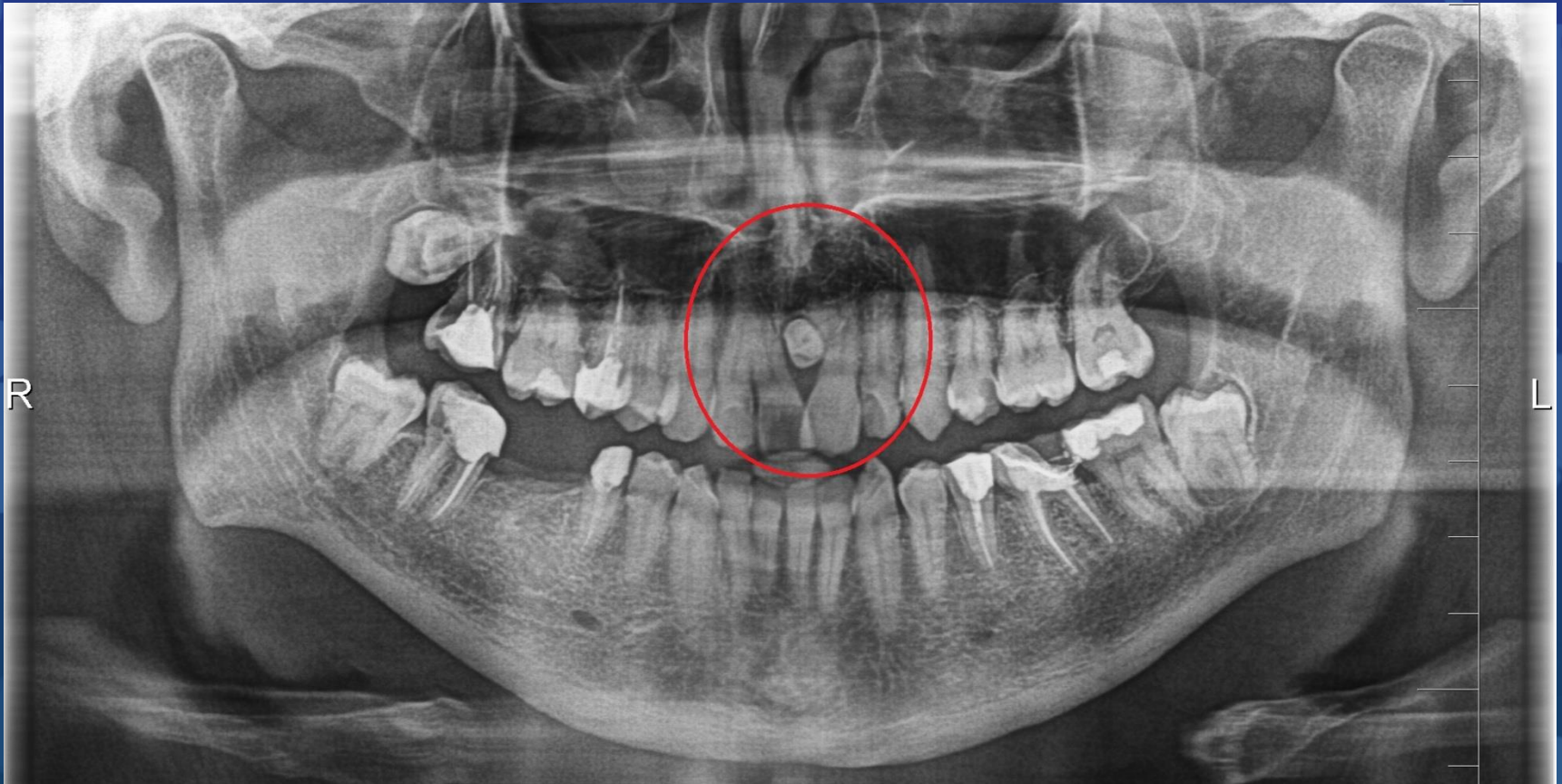
Dystopicky uložený molár

Dystopicky uložený zub

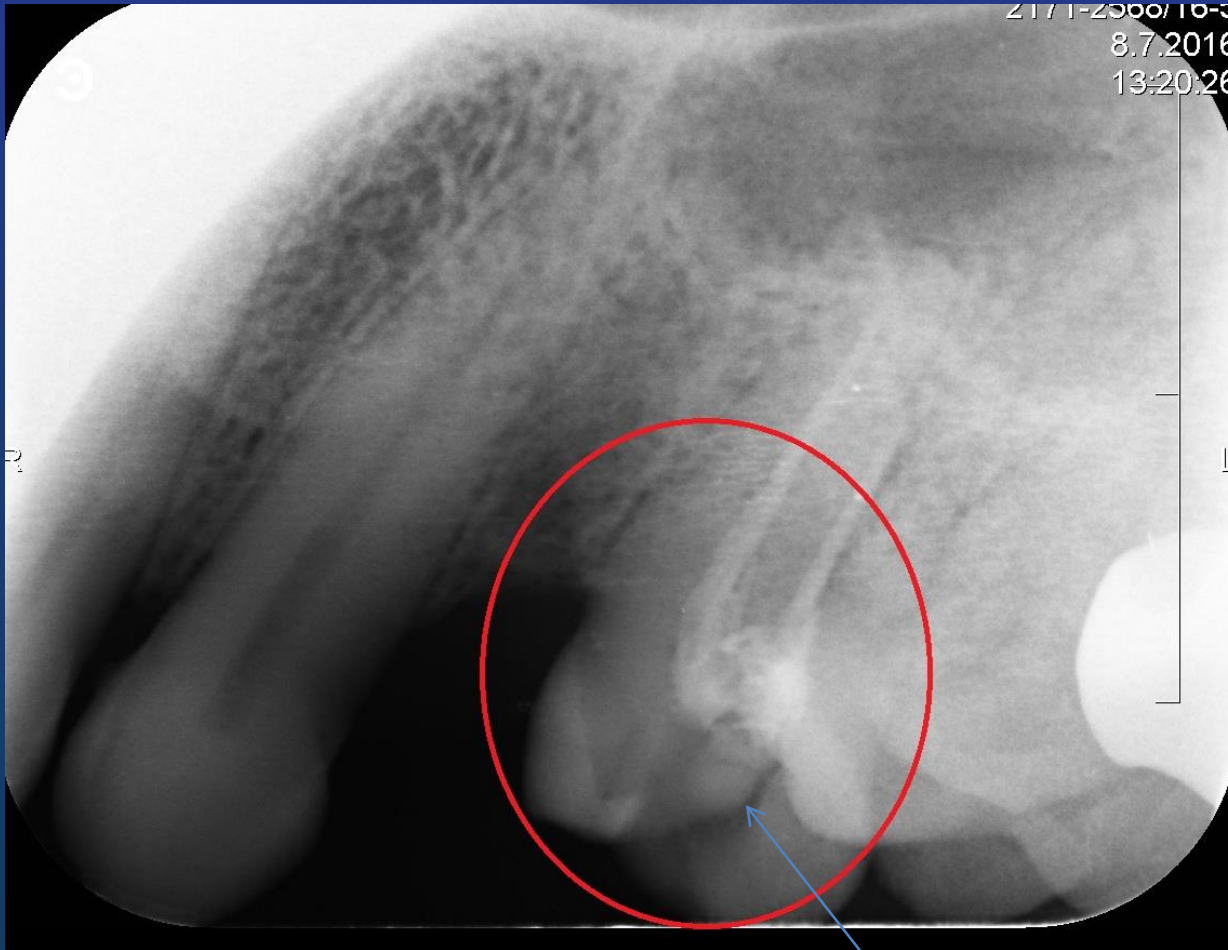

Dystopicky uložený zub

Fraktura zuba

Kazuistiky

Popis postupu u kazuistik

- 1. Základní DG pacienta
- 2. OPG snímek
- 3. Popište OPG snímek a navrhnete plán komplexní sanace u zdravého pacienta (hygienu DÚ určete orientačně z OPG, návod viz výše)
- 4. Popište jak by se plán komplexní sanace lišil u pacienta pokud by měl danou DG a na co by jste si měli dát pozor
- (5. Na konci ppt prezentace jsou návrhy komplexních terapií k jednotlivým kazuistikám k porovnání)

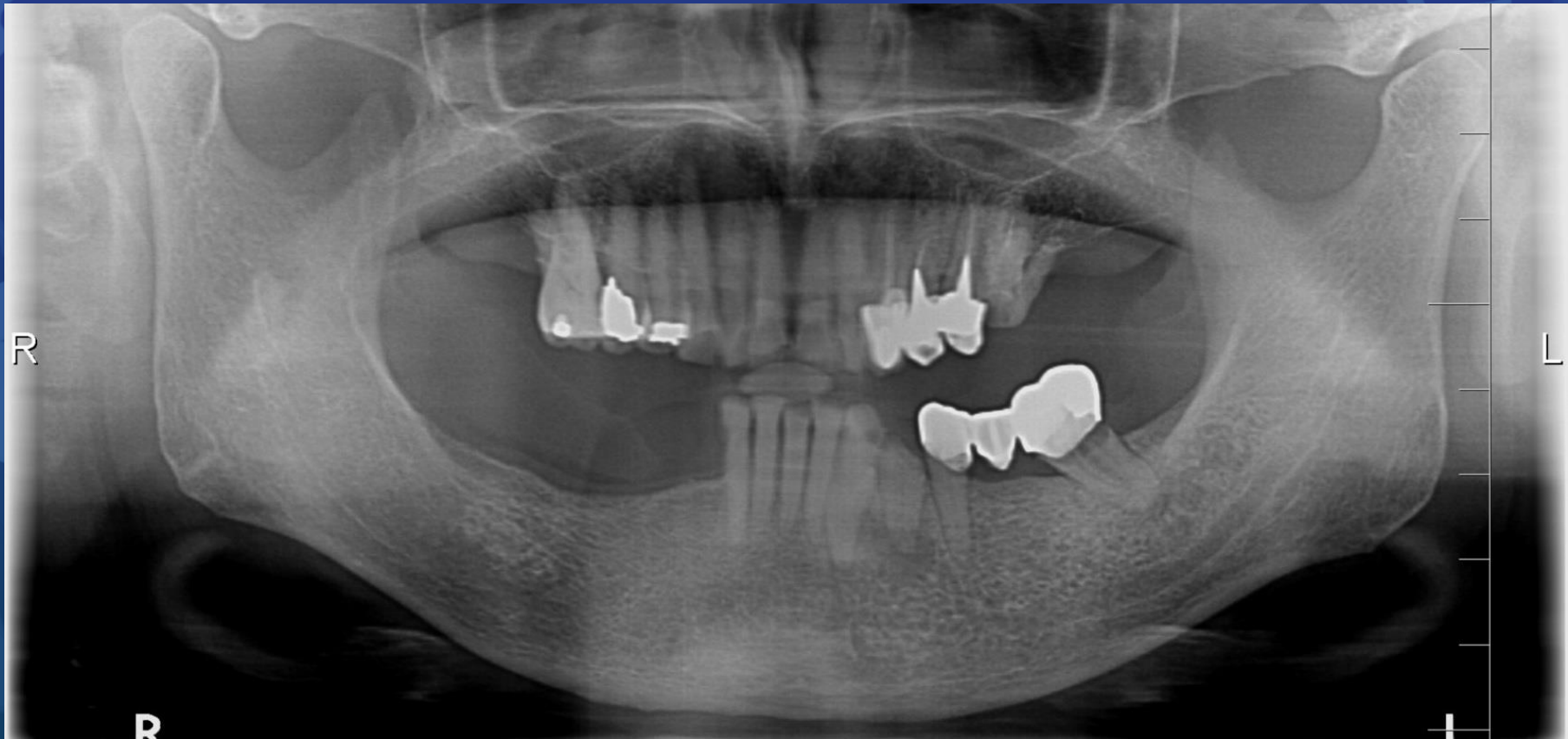
Popis u návrhů ošetření

- 1. Hygiena
- 2. Extrakce zubů
- 3. Endodontické/ re-endodontické ošetření zubů
- 4. Výplně
- 5. Protetické ošetření ČSN/CSN/Hybridní náhrady/ korunky a můstky/ protetické práce nesené implantátem

Případ č.1

- Diabetes mellitus II.typu - kompenzovaný

DM II.typu - kompenzovaný

Plán sanace:

- 1. Hygiena
- 2. Extrakce: 26, 37, 34
- 3. Endodontické ošetření: 15, 13
- 4. Re-endodontické ošetření: 23-25
- 5. Výplně: 13-22, 33
- 6A. ČSN v DČ: nahrazující 36-37, 34, 43-47
- 6B. Implantáty: (v HČ (26)) v DČ (v obl 36/37, v obl. 43, 45 a 46/47)
- 7. Korunka a koř.inlay : 15, 24, 25
- 8. Korunka: 23, korunka na implantátu: 26
- 9. MK můstek na implantátech 43-47
- 10A. MK můstek 33-35 a korunka na implantátu v obl. 36/37
- 10B. MK můstek v rozsahu 33-37

Diabetes mellitus

- **Klinické příznaky:** Polyurie
- Nechutenství
- Těžká parodontitis (míra dle kompenzovanosti DM)
- Hyposalivace
- Červené zbarvení jazyka
- Glossitis
- Atrofie papil, atrofie sliznice (náchylnost k zánětům a ulceracím)
- kandidóza
- Vyšší množství car.pulp.prox., pulpitid a periodontitid
- Stomatodynie, glosodynie
- Poruchy chuti
- Nebolestivé oboustranné sialozou indukované zduření gl.parotis,
- Acetodynie (u dekompenzovaných DM)
- **Rizika:** 1. Hypoglykemie, 2. Stres (vyplavení adrenalinu a kortikoidů – antagonisté inzulínu), 3. Snížená hojivost, 4. Častější výskyt parodontopatií, 5. Snížená salivace a snížená fluidita sliny (dekubity), 6. Kandidóza pod CSN/CSN

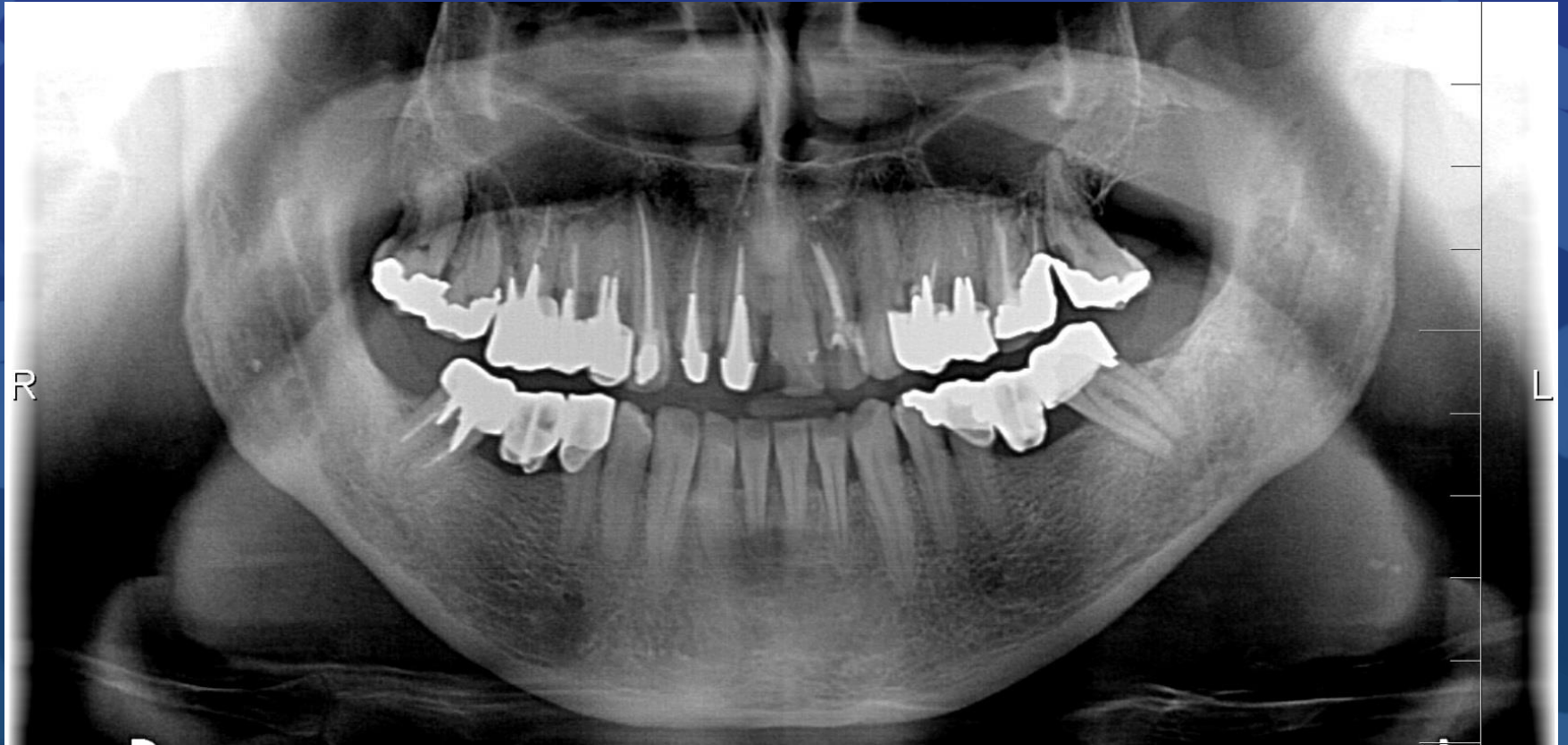
Diabetes mellitus

- **Ordinace:** 1. Dekompenzovaný DM (kompenzovat !!!)
- 2. Nikdy nalačno!!!,
- 3. Po aplikaci PAD/inzulinu
- 4. Urgentní výkon u dekompenzovaného konzultovat s diabetologem
- 5. Při úrazech v orofaciální oblasti/ operacích v OFO nezakazovat stravu
- 6. LA bez adrenalinu/ max 1:200000 do 6 ML
- 7. Chirurgické zákroky v ATB profylaxi (PNC ATB 2 G 1 H před zákrokem, poté standartní dávkování po 8 h. Klindamycin 300 mg 1H před, poté standartně po 6H, délka 5-7 dnů)
- 8. U orofaciálních zánětů vždy ATB!! a odeslat na stomatochirurgické pracoviště,
- 9. Léčba parodontopatií a HYGIENA!!
- 10. Důsledná sanace chrupu, prevence pulpitid a periodontitid, déle vyplachovat
- 11. Včasná rekonstrukce defektního chrupu ČSN/CSN, prevence dekubitů, doplnění po extrakci
- 12. Kompenzovaný DM možno v určitých případech implantovat

Případ č.2

- Operace v MTO (mimotělním oběhu)/ ECC(Extra corporal circulation) jako transplantace chlopně, bypass, ..

Operace v MTO(chlopeň bypass,..)

Plán sanace:

Verze 1. Těsně před operací:

1. Extrakce: 18-14,24-27 – (nedostatečně endodonticky ošetřeno, endodonticky neošetřeno), zbytek sanace po operaci
- 2A. 21,22 – výplně
- 2B. 21 – end.oš., koř.inlay, MK korunka a 22 – koř.inlay a MK korunka
- 3A. ČSN nahrazující : 17-14, 24-26
- 3B. Implantáty v místě 16,14,24,26 a následně MK můstky 16-14, 24-26

Verze 2. Dlouhodobě plánovaná operace:

1. Hygiena
2. Extrakce: 18,27
3. Endodontické ošetření: 17
4. Re-endodontické ošetření: 16-14, 24-26
5. Výplně: 33,32,44
6. Kořenová inlay: 17-14, 21,22, 24-26
7. Lineární MK můstky: 17-14, 13-23, 24-26 / podkova MK 17-26

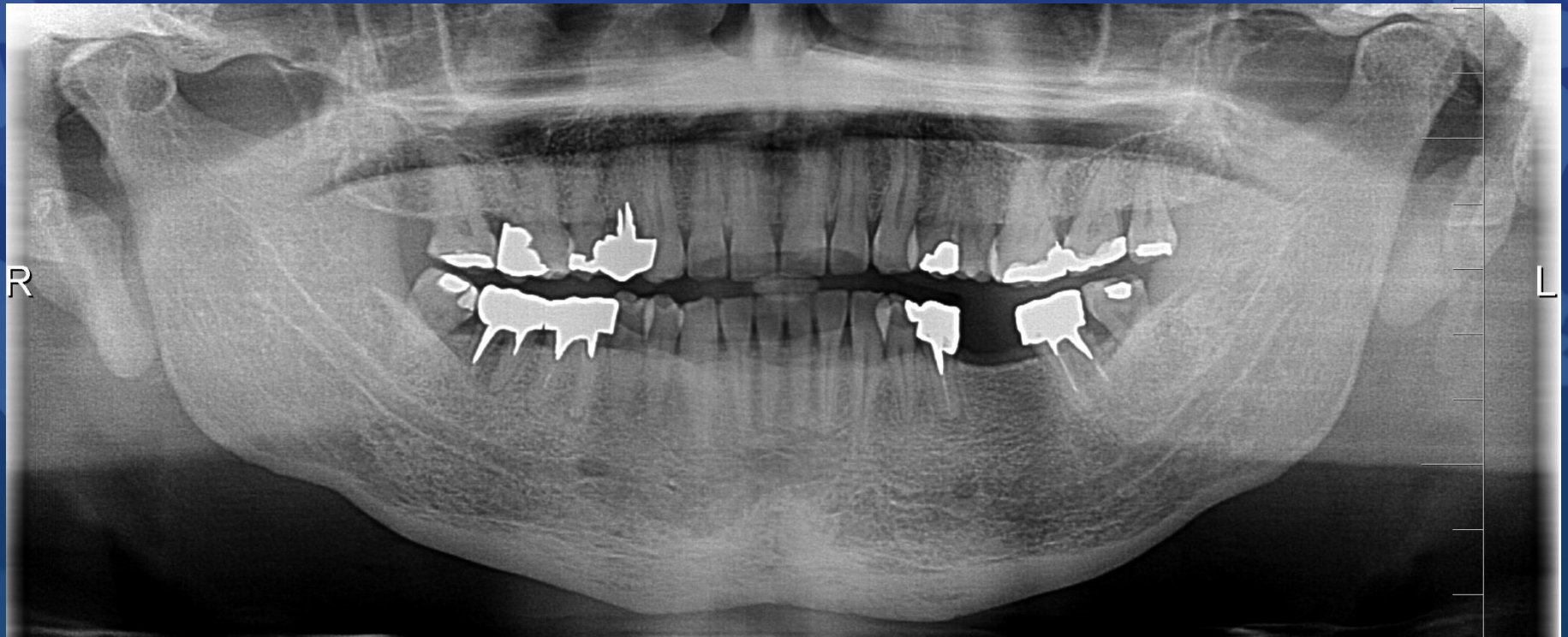
Komplikace

- Infekce a následná rejekce implantátu
- Komplikace při hojení
- Zanesení infekce krevním oběhem na jiné místo
- **NUTNÉ VYLOUČIT FOKÁLNÍ INFEKCI PŘED OPERACÍ**
- **Extrakce:** Všechny zuby s periapikálním projasněním
- Radixy
- Zuby s vertikální, šikmou frakturou, horizontální frakturou ve střední třetině kořene
- Nedostatečně endodonticky ošetřené zuby
- S kazem zasahujícím dřeňovou dutinu
- Zuby s korunkou a koř.inlayí bez endodontického ošetření
- Semiretinované zuby, zuby s chronickou pericoronitis
- **Pozor!!:** Slizniční ulcerace a dekubity, parodontální choboty, záněty slinných žláz, sialolithiáza, parodontitidy, gingivitidy regionální lymfadenitidy, cysty (riziko infikování)

Případ č.3

- Epilepsie Grand mal/ Petit mal
- kompenzovaný

Epilepsie grand/petit mal kompenzovaný

Plán sanace

- 1. Hygiena
- 2. Extrakce : 28
- 3. Endodontické ošetření 16 a 24
- 4. Re-endodontické ošetření: 14,35, 46,47
- 5. Výplně : 18,26,27, 48
- 6A. Koř.inlay a MK korunka: 14, 35,46,47 a implantát s MK korunkou v místě 36
- 6B. Koř.inlay a MK korunka 14,46,47 a 35 – koř.inlay a následně lineární MK můstek 37-35

Komplikace

- Riziko vzniku ataky při prudkém světle do očí
- Riziko vzniku ataky při dlouhém ošetření
- Kontraindikace ČSN a CSN, riziko fraktury na části při atace
- **Všechny protetické práce pouze fixní**
- Kontraindikace celopryskyřičných a celokeramických korunek a můstků, riziko fraktury při atace a následné polknutí/**vdechnutí!!!**
- Bezbolestné ošetření, riziko ataky vyvolané bolestivým podnětem

Případ č.4

- **Astma bronchiale**

Astma bronchiale

Plán sanace:

- 1. Hygiena
- 2. Extrakce: 38,48
- 3. Re - endodontické ošetření: 25,27, 46
- 4. Výplně: 16-14, 12, 24,26, 37-35, 45,47
- 5. Koř. Inlay a MK korunka: 25,27, 46
- 6. Implantát v místě 17 a MK korunka

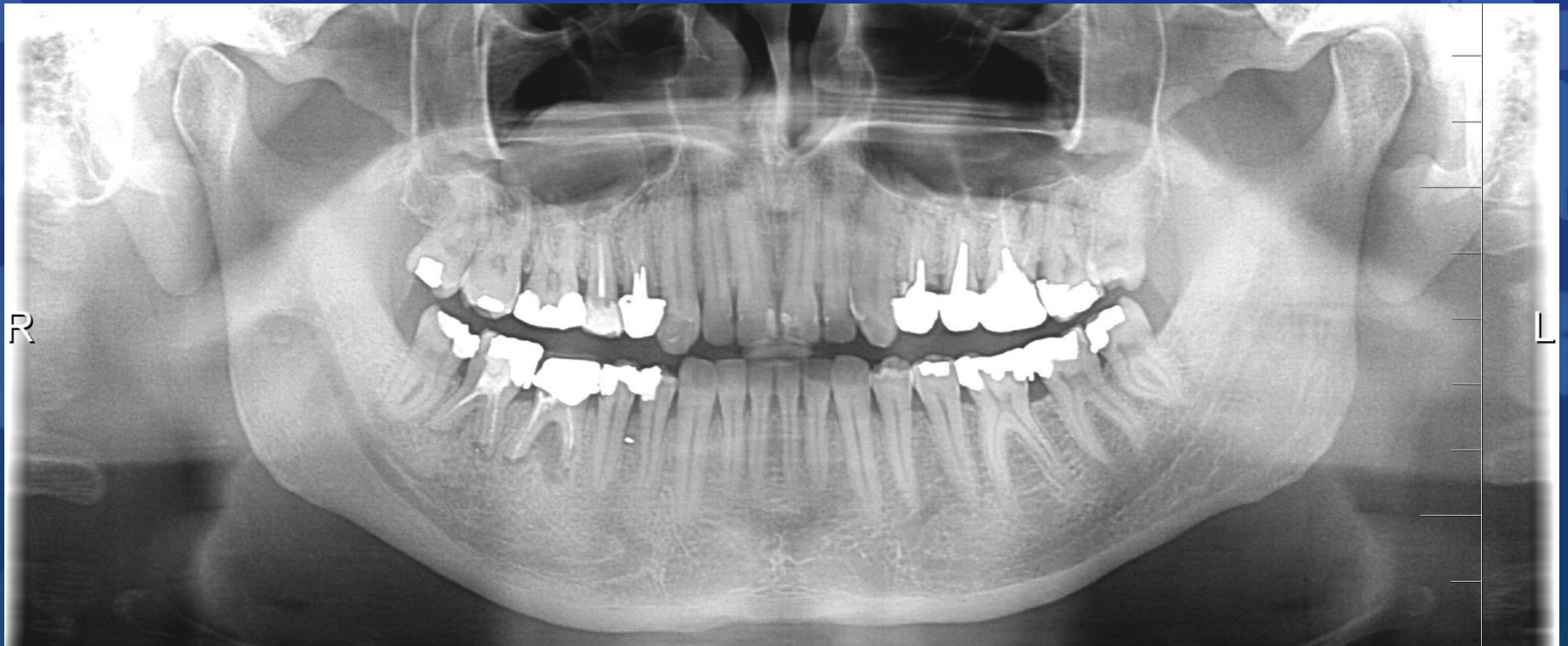
Astma bronchiale

- **Klinické příznaky:** dušnost, tachypnoe, stridor, obtížně mluvení, modrošedé zbarvení sliznic, tachykardie, neklid, pocení, přeplněné A.carotis,
- **Orofaciální příznaky:** Alergická rýma, ústní dýchání, cyanotické zbarvení sliznic, pseudomembranózní candidosis (indukovaná inhalačními kortikosteroidy), změna Ph sliny (indukovaná sympatomimetiky) stomatitidy, zubní kaz, gastroezofageální reflux (indukovaný sympatomimetiky), eroze skloviny
- **Rizika:** 1. ataka záchvatu (stres, alergen, toxicita chemikálií), 2. dýchací obtíže (kofferdam, oboustranná anestezie, delší preparace, otiskování), 3. inhalátor (riziko candida albigans)
- **Ordinace:** 1. minimalizovat stres, 2. neužívat barbituráty, k.ASA, nesteroidní antiflogistika (uvolnění hustaminu), 3. dobře větraná místnost, 4. při větším zákroku premedikace kortikosteroidy, prevence snížení adrenalinové rezervy

Případ č.5

- Před (re)operací kyčelního kloubu

Před (re)operací kyčelního kloubu

Plán sanace:

Verze 1. Těsně před operací: extrakce: 15,14, 24-26, 46,47

Sanace po operaci:

1. Endodontické ošetření: 27,36, 45
2. Výplně: 13-22, 38,37, 44, 48
3. Implantáty: 15,14, 24,26, 46,47
4. MK korunka na implantátu: 15,14, 46,47
5. Lineární můstek na implantátech: 24-26
6. NEBO místo bodu 4 a 5: ČSN v HČ nahrazující 15,14, 24-26 a v DČ ČSN nahrazující 46 a 47 (z finančních důvodů pacienta)
7. Nebo místo bodu 4 a 5: Lineární můstky: 17-13, 23-27 a 44-48 , ale hrozí přetížení a fraktura zejména zubu 23!

Plán sanace

Verze 2. Dlouhodobě plánovaná operace:

1. Hygiena
2. (Extrakce: 46)
3. Endodontické ošetření: 16,27
4. Re-endodontické ošetření: 15,14,24-26,46,47
5. Výplně: 13-22, 38,37, 44,48
6. Kořenová inlay a MK korunka: 15,14, 24-26, (46), 47

Před (re)operací kyčelního kloubu

- **NUTNO VYLOUČIT FOKÁLNÍ INFEKCI**
- Riziko přenesení infekce z DÚ do oběhu
- **Extrakce:** Všechny zuby s periapikálním projasněním
- Radixy
- Zuby s vertikální, šikmou frakturou, horizontální frakturou ve střední třetině kořene
- Nedostatečně endodonticky ošetřené zuby
- S kazem zasahujícím dřeňovou dutinu
- Zuby s korunkou a koř.inlayí bez endodontického ošetření
- Semiretinované zuby, zuby s chronickou pericoronitis
- **Pozor!!!** Slizniční ulcerace a dekubity, parodontální choboty, záněty slinných žláz, sialolithiaza, parodontitidy, gingivitidy regionální lymfadenitidy, cysty (riziko infikování)

Případ č.6

- Před nasazením bisfosfonátů

Před léčbou bisfosfonáty

Plán sanace:

Verze 1. Těsně před nasazením : extrakce: 14,11,22, 26,27, 36

Po nasazení:

1. Hygiena

2. Výplně: 15,13, 21,24,25

3A. ČSN v HČ nahrazující: 16,14,11, 22, 26 a v DČ: 36,46

3B. DČ lineární můstek: 44-47, a 35-37 a podkova v HČ: 17-25

Verze 2. Dlouhodobě plánované nasazení:

1. Hygiena

2. Extrakce: 11,22

3. Endodontické ošetření: 27

4. Re-endodontické ošetření: 14,26,46

5. Koř.inlay a MK korunka: 26, 27, 46

6. Lineární můstek: 17-14(koř.inlay), 13-23, 35-37

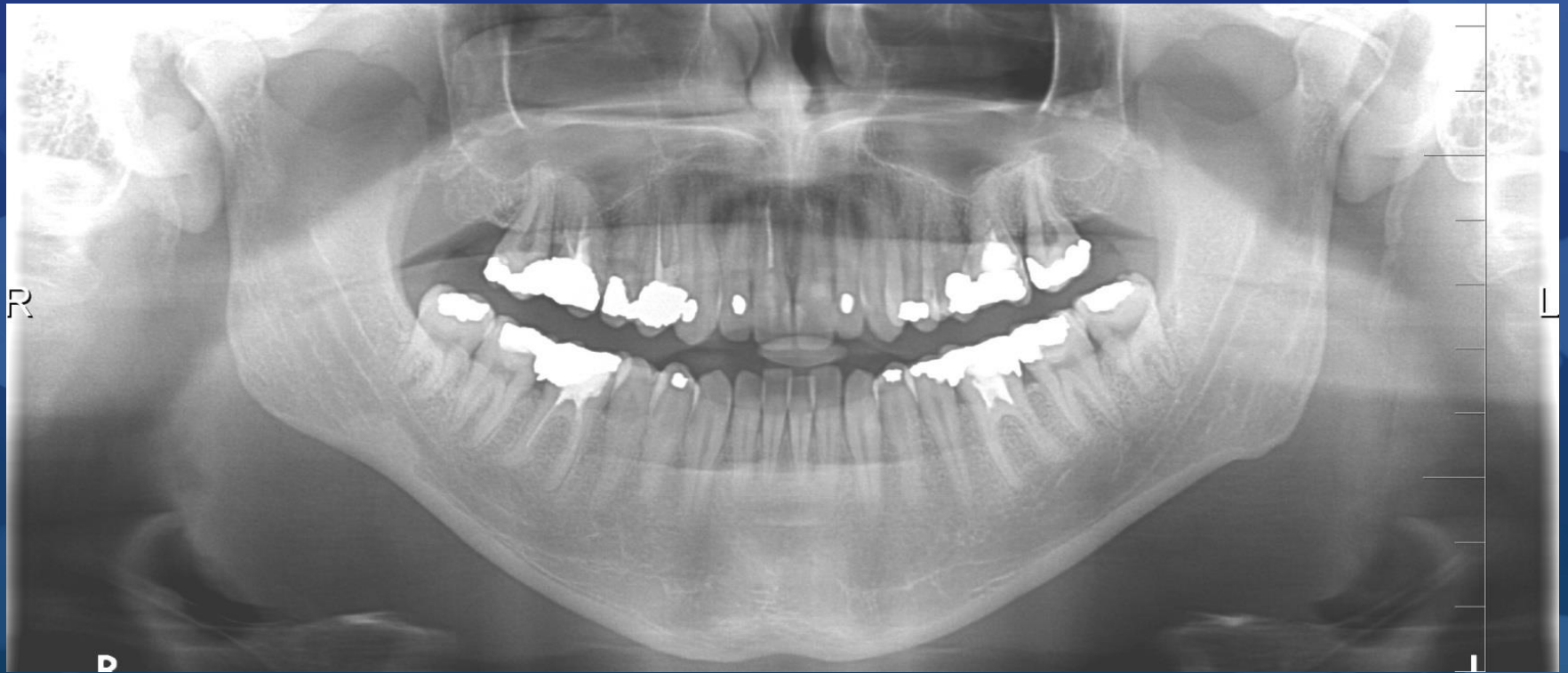
Komplikace

- **NUTNO VYLOUČIT FOKÁLNÍ INFEKCI**
- Riziko přenesení infekce z DÚ do oběhu
- Riziko nekrózy kosti po extrakci během léčby bisfosfonáty
- **Extrakce:** Všechny zuby s periapikálním projasněním
- Radixy
- Zuby s vertikální, šikmou frakturou, horizontální frakturou ve střední třetině kořene
- Nedostatečně endodonticky ošetřené zuby
- S kazem zasahujícím dřeňovou dutinu
- Zuby s korunkou a koř.inlayí bez endodontického ošetření
- Semiretinované zuby, zuby s chronickou pericoronitis
- **Pozor!!!** Slizniční ulcerace a dekubity, parodontální choboty, záněty slinných žláz, sialolithiáza, parodontitidy, gingivitidy regionální lymfadenitidy, cysty (riziko infikování)

Případ č.7

- Před transplantací ledvin/jater/plic/kostní dřeně/....

Před transplantací ledvin/jater/plic/kostní dřeně/...

Plán sanace:

Verze 1. Těsně před operací: extrakce: 16,14,26, 36,46

Po operaci:

1. Hygiena

2. Endodontické ošetření 15,25

3. Výplně: 17, 27, 38, 37, 35, 47

4A. Lineární MK můstky: 17-13, 25-27, 37-35, 45-47

4B. Implantát a MK korunka: 16,14,26,36,46

Verze 2. Dlouhodobě plánovaná operace:

1. Hygiena

2. Endodontické ošetření: 15,25,26,36

3. Re-endodontické ošetření: 16,14,46

4. Koř. Inlay a MK korunka: 16,14,26,36,46

Komplikace

- **NUTNO VYLOUČIT FOKÁLNÍ INFEKCI**
- Riziko přenesení infekce z DÚ do oběhu
- **Extrakce:** Všechny zuby s periapikálním projasněním
- Radixy
- Zuby s vertikální, šikmou frakturou, horizontální frakturou ve střední třetině kořene
- Nedostatečně endodonticky ošetřené zuby
- S kazem zasahujícím dřeňovou dutinu
- Zuby s korunkou a koř.inlayí bez endodontického ošetření
- Semiretinované zuby, zuby s chronickou pericoronitis
- **Pozor!!!:** Slizniční ulcerace a dekubity, parodontální choboty, záněty slinných žláz, sialolithiaza, parodontitidy, gingivitidy regionální lymfadenitidy, cysty (riziko infikování)

Případ č.8

- Onkologický pacient

Onkologický pacient před léčbou

Plán sanace:

- Verze 1. Těsně před terapií: extrakce: 16-14, 24-26, 36,35, 73, 47

Po terapii:

1. Hygiena

2. Výplně: 17, 21-23, 37, 44

3A. ČSN v HČ nahrazující: 16-14, 24-26 a v DČ nahrazující: 36,35, 46, 47

3B. Implantáty a lineární můstek: 16-14, 24-26 a implantáty a korunky v místě: 36,35, 46, 47

Verze 2. Dlouhodobý plán zahájení onko terapie:

1. Hygiena

2. Endodontické ošetření: 15, 26, 37

3. Re-endodontické ošetření: 16,14, 24, 25, 36,35

4A. Lineární MK můstek: 45-47

4B: Implantát a MK korunka: 46

Onkologický pacient

- **NUTNO VYLOUČIT FOKÁLNÍ INFEKCI**
- Riziko přenesení infekce z DÚ do oběhu
- **Extrakce:** Všechny zuby s periapikálním projasněním
- Radixy
- Zuby s vertikální, šikmou frakturou, horizontální frakturou ve střední třetině kořene
- Nedostatečně endodonticky ošetřené zuby
- S kazem zasahujícím dřeňovou dutinu
- Zuby s korunkou a koř.inlayí bez endodontického ošetření
- Semiretinované zuby, zuby s chronickou pericoronitis
- **Pozor!!!:** Slizniční ulcerace a dekubity, parodontální choboty, záněty slinných žláz, sialolithiaza, parodontitidy, gingivitidy, regionální lymfadenitidy, cysty (riziko infikování)
- **Komplikace:** zvýšená krvácivost, spontánní krvácení, oslabení imunity (pulpitidy, periodontitidy, záněty v orof.oblasti), delší a komplikované hojení ran, exacerbace parodontitis, xerostomie, mucositis, náchylnost k candida albicans, kazy indukované xerostomií, osteonekroza po extrakci indukovaná bisfosfonáty, u extrakce **VŽDY ATB!!** ,

Případ č.9

- Gravidní pacientka

Gravidní pacientka – snímkována při graviditě???(*to je OPG jiné pacientky, negravidní, hledala jsem něco kde jsou malé kazy, moje gravidní pacientky většinou nic nemají v graviditě*)

Plán sanace:

- Verze 1. : Vhodnější počkat se sanací po graviditě a následně:
  - 1. Hygiena
  - 2. Extrakce: 18,28,38,48
  - 3. Endodontické ošetření: 37
  - 4. Výplně: 16-14, 24-26, 36,35, 45,46
- Verze 2. Akutní potíže během gravidity:
  - Doporučeno akutně ošetřit bolestivý zub a zbytek sanace ponechat po ukončení gravidity

Komplikace

- Od 2.trimestru ošetřovat v polosedě/ v sedě
- Kompletně sanovat před graviditou
- Anestezie bez adrenalinu/ max. 1:200 000
- Extrakce či endodontické ošetření až v 3.trimestru
- Nesmí se provádět RTG vyšetření!!!

Případ č.10

- Pacient k vyloučení rizika infekční endokarditidy

Plán sanace

- 1. Hygiena
- 2. Endodontické ošetření: 13,23,37,47
- 3. Re-endodontické ošetření: 15,12,24,25,27
- 4. Výplně: 18,28,36, 38
- 5. MK můstek: 17-15, 13-23
- 6. MK korunka a koř.inlay: 24,25, 27
- 7.Extrakce 18,28

Vyloučení infekční endokarditidy

Infekční endokarditida

- **Anamnéza:** prodělaná IE, prodělané operace srdce, srdeční vady a srdeční onemocnění, medikace antikoagulancia, antiagregancia
- **Klinické příznaky:** 1. Postižení chlopní (šelest, srdeční selhání), 2. Vznik embolie, 3. celkové příznaky infekčního onemocnění(slabost, horečka, zimnice, vyčerpanost, bolesti kloubů,..)
- **Orofaciální příznaky:** při rozvinuté IE petechie a krvácení sliznic d.ústní
- **Rizika:** 1. bakteriemie po zákrocích v DÚ, 2. vznik bakteriemie po OZK, 3. dle míry rizika ATB profylaxe
- **Ordinace:** 1. ATB profylaxe u invazivních výkonů, 2. invazivní výkon do 1 h při pravidelném užití ATB, 3. (lze užít ATB 2 h po výkonu)

Infekční endokarditida

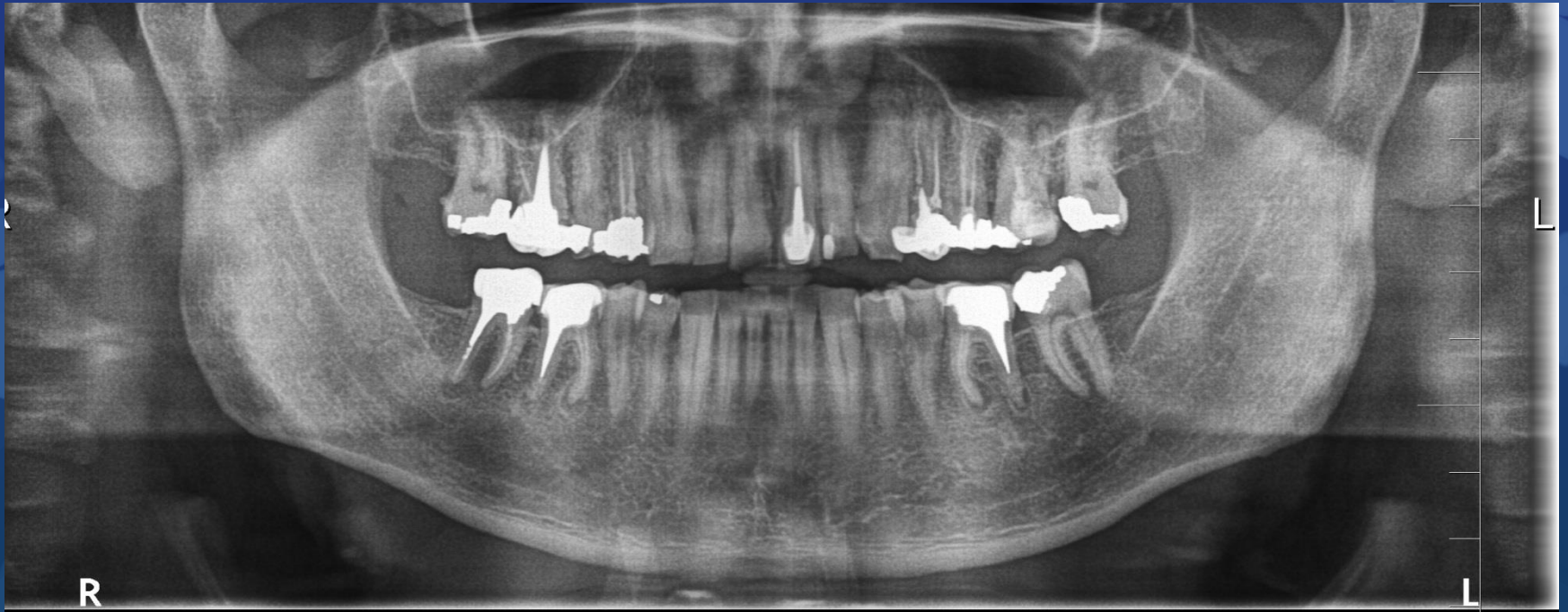
- **Extrakce:** Všechny zuby s periapikálním projasněním
- Radixy
- Zuby s vertikální, šikmou frakturou, horizontální frakturou ve střední třetině kořene
- Nedostatečně endodonticky ošetřené zuby
- S kazem zasahujícím dřevovou dutinu
- Zuby s korunkou a koř.inlayí bez endodontického ošetření
- Semiretinované zuby, zuby s chronickou pericoronitis
- **Pozor!!!:** Slizniční ulcerace a dekubity, parodontální choboty, záněty slinných žláz, sialolithiaza, parodontitidy, gingivitidy regionální lymfadenitidy, cysty (riziko infikování)

Případ č.11

○ Hypotenze

Hypotenze

Plán sanace

- 1. Hygiena
- 2. Endodontické ošetření: 27,37
- 3. Re-endodontické ošetření: 16-14,24-26, 36,46,47
- 4. Výplně: 17,22
- 5. Kořenová inlay a MK korunka: 16-14, 24-26, 36,46,47

Hypotenze

- **Kl.příznaky:** 1.Ortostatická nevolnost (nevolnost, slabost, mžitky před očima, závrať při rychlém postavení ze sedu), 2.Skleslost, slabost, vyšší únavnost
- **Orofaciální příznaky:** nejsou
- **Rizika:** 1.vazovagální synkopa, 2.ortostatická nevolnost/kolaps, 3. paradoxní reakce po podání adrenalinu – prohloubení hypotenze
- **Ordinace:** 1. ošetření v leže/ pololeže, 2.opatrnost při podání/ preskripci benzodiazepinů (prohloubení hypotenze),3. postupné posazování pacienta po ošetření

Případ č.12

- Infarkt myocardu

Infarkt myocardu

Plán sanace:

- 1. Hygiena
- 2. Extrakce: 13,28, 38
- (3: Endodontické ošetření: 27)
- 4. Re-endodontické ošetření: 11,47
- 5. Výplně: 17,15,21, 26,37,36
- 6. Implantát a MK korunka: 13

Infarkt myocardu

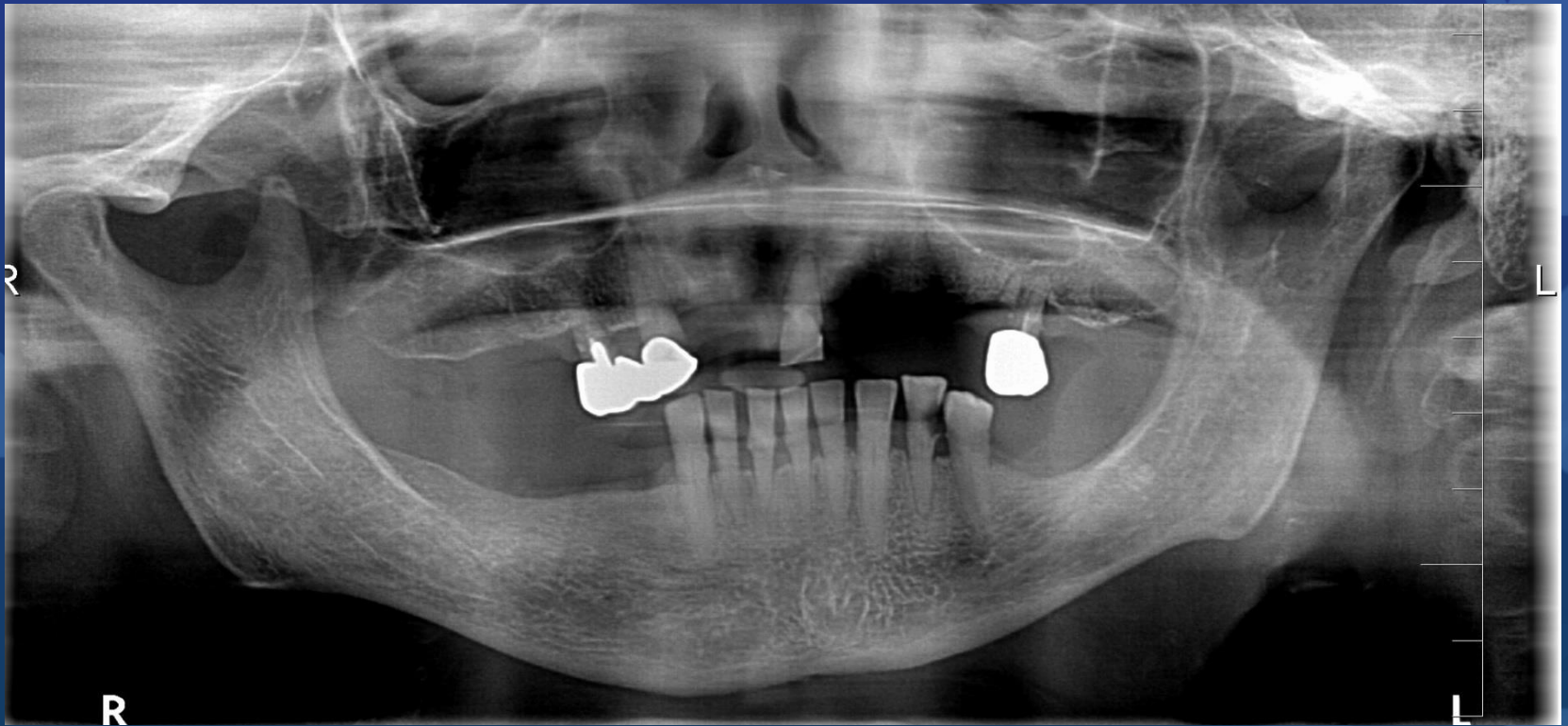
- **Akutní:** angina pectoris neustupující po podání nitrátů, retrosternální bolest vyzařující do horní končetiny/břicha/krku,.., úzkost, nevolnost, zvracení, dyspnoe, neklid, opocená kůže, tachykardie
- **St.p.IM:** bez příznaků
- **Orofaciální příznaky:** nejsou typické, **po medikaci:** suchost sliznic, změny chuti, stomatitis
- **Rizika:** 1. vyplavování adrenalinu během bolestivého a stresujícího zákroku v ordinaci vede ke vzniku IM, 2. opakovaná ataka IM, 3. zvýšená krvácivost (antikoagulancia/ antiagregancia)
- **Ordinace:** 1. 6 měsíců po IM neprovádět chirurgické a velké zákroky, 2. kratší doba ošetření

Případ č.13

- Pacient s
ICD/Kardiostimulátorem

ICD/Kardiostimulátor

Plán sanace:

- 1. Hygiena
- 2. Extrakce: všech zbývajících zubů v HČ, 34
- 3. Celková snímatelná náhrada v HČ v rozsahu 17-27
- 4. Částečná snímatelná náhrada v DČ nahrazující zuby: 37,36,34, 44-47

Pacient s ICD/ kardiostimulátorem

- **Klinické příznaky:** nejsou
- **Orofaciální příznaky:** nejsou
- **Rizika:** vznik elektromagnetické interference (mobilní telefon, UZ na OZK, elektrokauter) narušení tvorby elektroimpulzů, změna tvorby elektroimpulzů
- **Opatření:** 1. nezapínat opakovaně elektrické přístroje v blízkosti pac., min.vzdálenost 30 cm, 2. nepoužívat vysokofrekvenční bipolární elektrokautey, 3. kardiostimulátor (Adrenalin v LA), 4. ICD (nejmenší množství LA, ředění 1:200000, jen náročnější zákroky)

Případ č.14

- Chronická bronchitis/CHOPN

Chronická bronchitís/CHOPN

Plán sanace:

- 1. Hygiena
- 2. Endodontické ošetření: 13, 22, 27
- 3. Re-endodontické ošetření: 15, 11, 21, 35, 44
- 4. Výplně: 16, 12, 37, 34
- 5. Kořenová inlay a MK korunka: 15, 11, 21, 22, 27
- (6. MK korunka – 12)
- 7A. MK můstek: 35-37, 44-47
- 7B. Implantát a MK korunka: 36, oblast 45/46 a kořenová inlay a MK korunka: 35, 44

Chronická bronchitis/CHOPN

- **Klinické příznaky:** kašel, námahová/ klidová dušnost, hlenohnisavé sputum
- **Orofaciální příznaky:** cyanosa obličeje, halitosis
- **Rizika:** 1. dlouhodobé užívání kortikosteroidů (snížená obranyschopnost), 2. dýchací potíže při delší preparaci a otiskování,
- **Ordinace:** 1. neužívat: hypnotika, sedativa, barbituráty, benzodiazepiny: riziko útlumu dýchání, suchost sliznic, přilnavost hlenu, 2.dýchací potíže při oboustranné MA/ ošetření s kofferdamem, 3. ošetření vsedě, 4. nepoužívat oboustrannou anestezii, 5. (ošetření bez kofferdamu) pocit dušení

Případ č.15

- Gastroezofageální reflux

Gastroezofageální reflux

Plán sanace:

- 1. Hygiena
- 2. Extrakce: 18,38,48, konzultace s chirurgem ,zda extrahovat nadbytečný zub mezi 11 a 21
- 3. Re - endodontické ošetření: 17,15, 45,47
- 4. Výplně: 24
- 5. Kořenová inlay a MK korunka: 17,15, 36
- 6A. MK můstek: 45-47
- 6B. Implantát a MK korunka: 46, kořenová inlay a MK korunka: 45,47

Gastroezofageální reflux

- **Klinické příznaky:** stomatitida, poruchy chuti, pálení v ústech, erytém měkkého patra a uvuly, eroze frontálních zubů palatinálně a premolárů
- **Ordinace:** fluoridace, instruktáž hygieny, ošetření erozí výplněmi, měkký kartáček, neabrasivní zubní pasta, zvýšení skusu pomocí výplní, dokonale provedené protetické ošetření

Případ č.16

- Crohnova choroba

Crohnova choroba

Plán sanace:

- 1. Hygiena
- 2. Endodontické ošetření: 17,26, 35
- 3. Re-endodontické ošetření: 16,36, 45-47
- 4. Výplně: 15,27,34
- 5. Kořenová inlay a MK korunka: 17,16, 36,35, 45-47
- 6A. Implantát a MK korunka: 25 a kořenová inlay a MK korunka: 26
- 6B. MK můstek: 24-26

Crohnova choroba

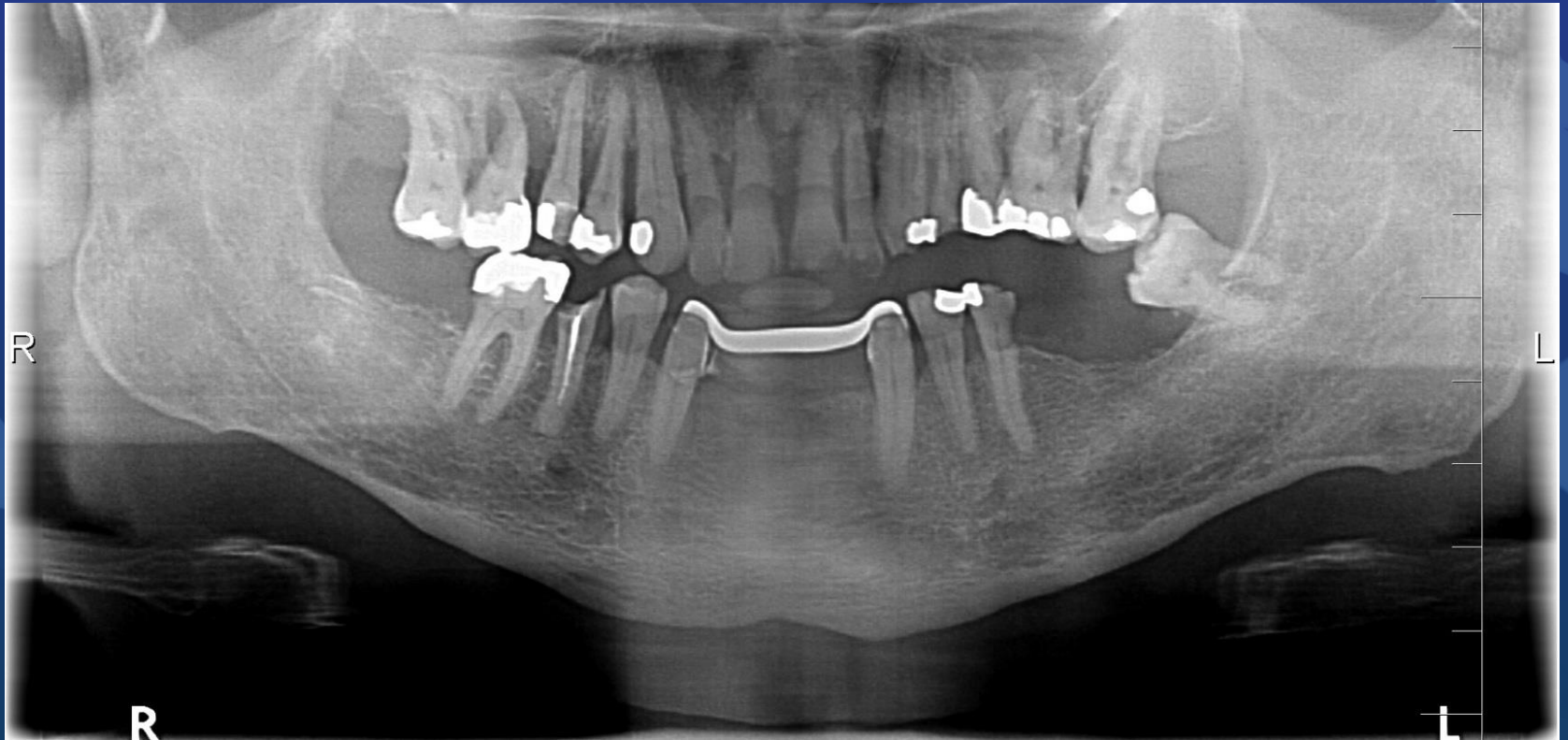
- **Klinické příznaky:** eroze/ ulcerace v DÚ, nepravidelné ztluštění bukální sliznice/ měkkého patra, difuzní edém rtů, angulární stomatitis, atrofická glositis, orofaciální léze až 20 procent případů první symptom
- **Rizika:** 1. potlačení zánětů v DÚ medikací, následné šíření do okolních tkání, 2. medikací indukované ataky H.Simplex,
- **Ordinace:** 1. řádně konzervačně a proteticky sanovat, 2. stomatochirurgické výkony v ATB profylaxi, 3. ATB u méně závažných orofaciálních zánětů, 4. při podezření na nediodagnostikovaný odeslat na vyšetření,

Případ č.17

- Akutní/Chronická leukemie

Akutní/Chronická leukemie

Plán sanace:

Verze 1. Těsně před zahájením léčby: extrakce: 17-14, 12-22, 38, 45

Po terapii:

1. Hygiena

2. Výplně: 13,23, 25,26, 35,34, 44, 46

3. ČSN v HČ nahrazující: 16-14,12-22 a ČSN v DČ nahrazující: 37-36, 45

Verze 2. Dlouhodobě plánovaná terapie leukemie:

1. Hygiena

2. Extrakce: 17-14, 12-22, 38, 45

3. Výplně: 13,23,25,26,35,34,44,46

4. Prskyřičný můstek: 13-23

5. ČSN V HČ nahrazující: 17-14 a ČSN V DČ nahrazující: 36,37 udržující výšku skusu, po ukončení terapie zvažít implantaci v oblasti 36,37, v horní čelisti postupné rozšiřování ČSN

Akutní/Chronická leukemie

- **Klinické příznaky:** únava, nechutenství, subfebrilie, váhový úbytek, anemie, krvácení dásní, petechie sliznic, hyperplastická gingivitida/parodontitida neustupující po zlepšení OH, krvácení z nosu, hyperplastická gingiva, slizniční/gingivální ulcerace/nekrózy, postižení hlavových nervů, parestezie dolního rtu, zduření slinných žláz, bledost sliznic
- **Rizika:** infekce, krvácení, veškeré chirurgické a invazivní výkony na specializovaných pracovištích a po konzultaci s hematologem !!!
- **Ordinace:** sanovat před léčbou, během léčby konzultace s hematologem!!!, hygiena , prevence!!!, u CHL možno výkony v ATB profylaxi

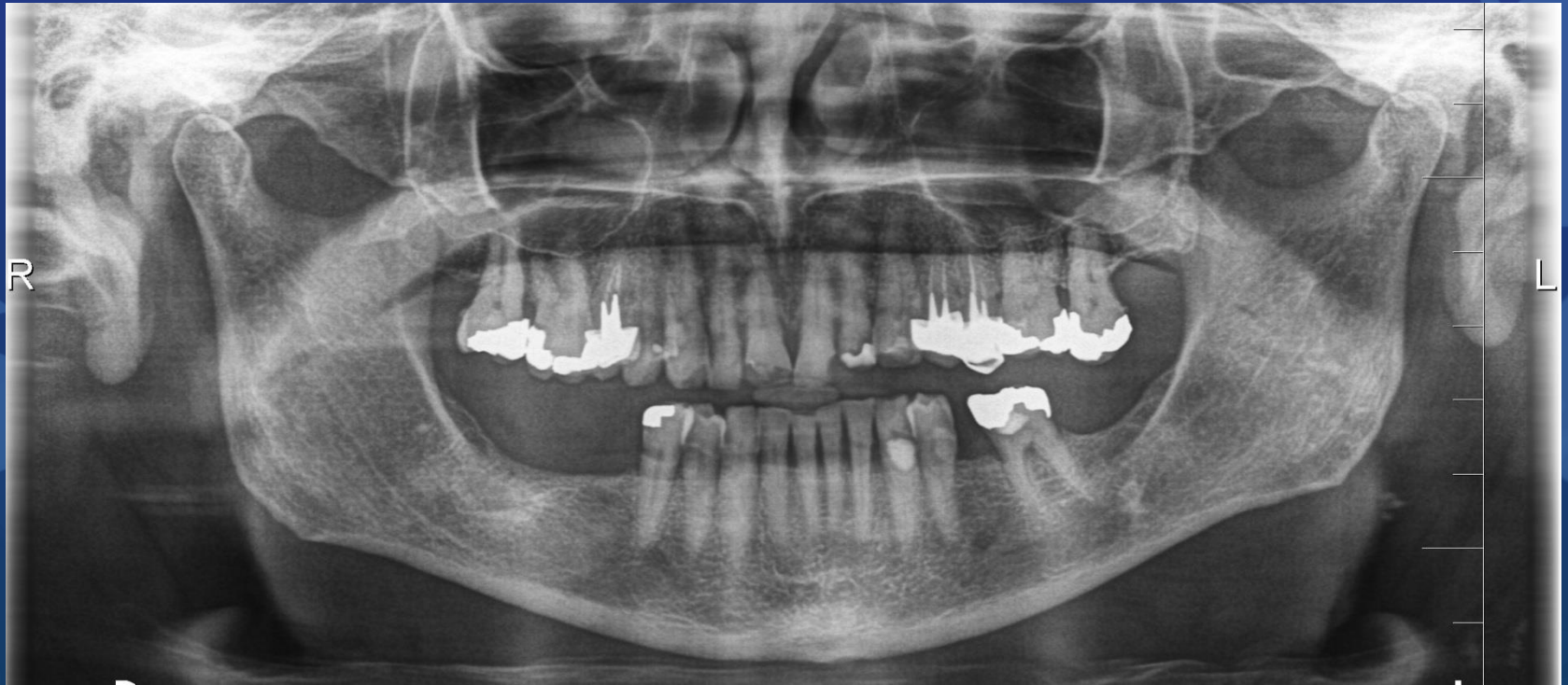
Akutní/Chronická leukemie

- **Extrakce:** Všechny zuby s periapikálním projasněním
- Radixy
- Zuby s vertikální, šikmou frakturou, horizontální frakturou ve střední třetině kořene
- Nedostatečně endodonticky ošetřené zuby
- S kazem zasahujícím dřevovou dutinu
- Zuby s korunkou a koř.inlayí bez endodontického ošetření
- Semiretinované zuby, zuby s chronickou pericoronitis
- **Pozor!!!:** Slizniční ulcerace a dekubity, parodontální choboty, záněty slinných žláz, sialolithiáza, parodontitidy, gingivitidy regionální lymfadenitidy, cysty (riziko infikování)

Případ č.18

○ **Hepatitida A/B**

Hepatitida A/B

Plán sanace:

- 1. Hygiena
- 2. Extrakce: 27
- 3. Endodontické ošetření: 16,22,23,36
- 4. Re- endodontické ošetření: 15,24,25
- 5. Výplně: 17,11,21,23, 26, 34,33,42-45
- 6. Kořenová inlay a MK korunka: 15,22,24,25, (36)
- 7A. ČSN v DČ nahrazující: 37,46,47
- 7B. Implantát a MK korunka: 46,47 a implantát v místě 37 a následně MK můstek 34-37

Hepatitida A/B

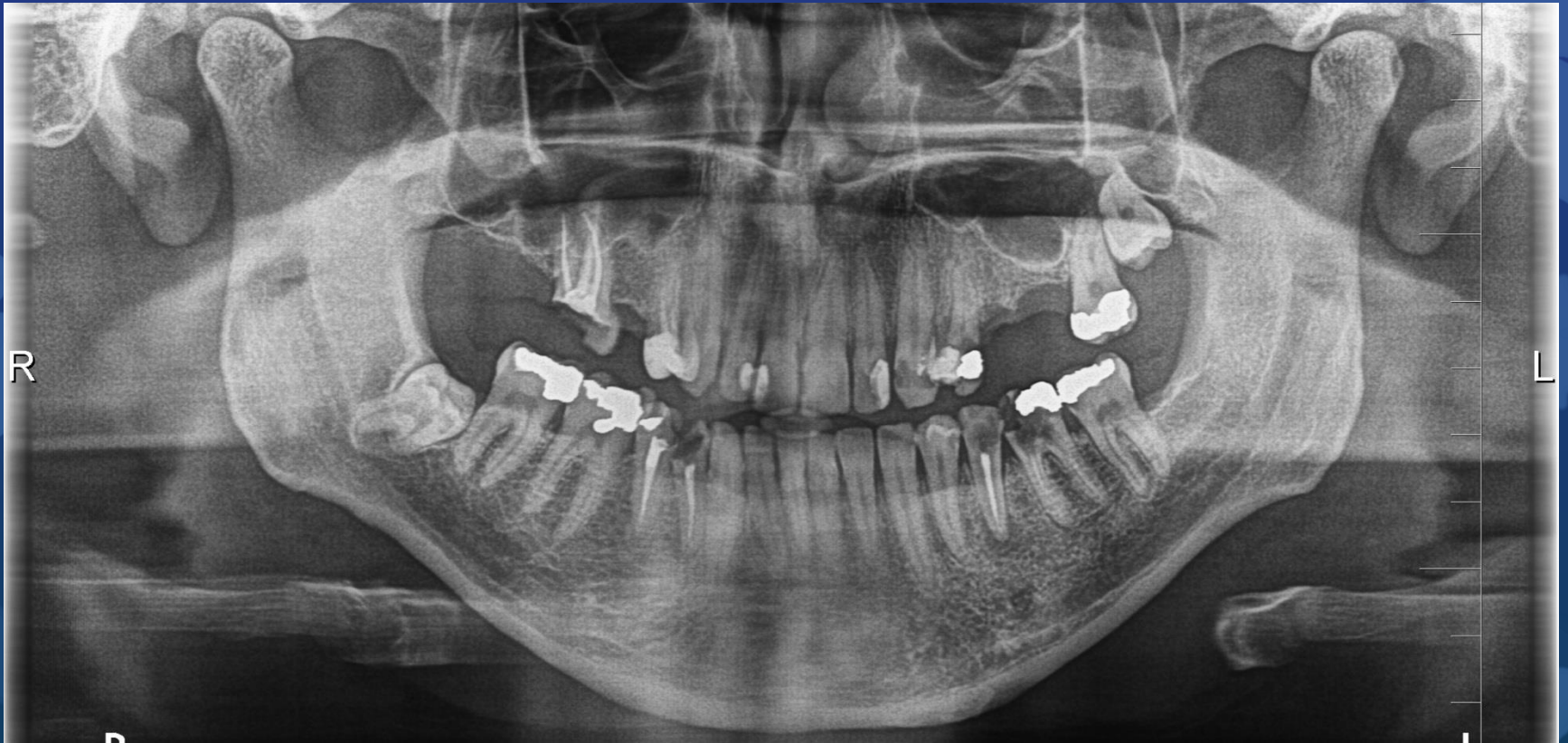
- **Klinické projevy:** Žluté skléry, zbarvení sliznic, kůže
- Jen akutní vyšetření a ošetření
- Jako poslední
- Speciální hygienické předpisy
- Jednorázové oblečení a pomůcky
- Bez chlazení
- Protetické práce, speciální nádoby a dezinfekcí
- Preferujeme EO RTG snímky
- Laboratorní technik též ochranné pomůcky

Případ č.19

○ HIV/AIDS

HIV/AIDS

Plán sanace:

- 1. Hygiena
- (2. Extrakce: 28,48)
- 3. Endodontické ošetření: 22-24,27,36,47
- 4. Re – endodontické ošetření: 14,35, 44,45
- 5. Výplně: 12-22, 37,34,33, 46
- 6. Kořenová inlay a MK korunka: 36,35, 44,45
- 7A. MK můstek: 16-14, 23-27
- 7B. MK můstek: 16-14, implantáty v místě: 25,26 a MK korunky: 23,24,25-26

HIV/AIDS

- **Klinické příznaky:** Cervikální lymfadenopatie, opakovaně H.Zoster, opakované cytomegalovirové infekce, hairy leukoplakie, HIV nekrotizující gingivitis a parodontitis, opakované kandidózy, angulární cheilitis, Kaposhi sarcom, non - Hodgkin LY, ulcerace
- **Ordinace:** Hygienické postupy viz Hepatitis
- Jen akutní vyšetření a ošetření
- Jako poslední
- Speciální hygienické předpisy
- Jednorázové oblečení a pomůcky
- Bez chlazení
- Protetické práce, speciální nádoby a dezinfekcí
- Preferujeme EO RTG snímky
- Laboratorní technik též ochranné pomůcky

Děkuji za pozornost